

Návrhy na zlepšení hospodaření města Bystřice pod Hostýnem

Bc. Kateřina Adamíková

Diplomová práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Kateřina Adamíková**
Osobní číslo: **M17543**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrhy na zlepšení hospodaření města Bystřice pod Hostýnem**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Charakterizujte obec a její postavení ve veřejné správě.
- Vysvětlete základní teoretické pojmy v oblasti hospodaření a financování obcí.

II. Praktická část

- Provedte socioekonomickou analýzu města Bystřice pod Hostýnem.
- Analyzujte rozpočty města Bystřice pod Hostýnem ve vybraných letech.
- Hlavní zjištění zhodnoťte ve SWOT analýze.
- Předložte návrhy na zlepšení hospodaření města Bystřice pod Hostýnem.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

GRUBER, Jonathan. Public finance and public policy. 3rd ed. New York: Worth Publishers, 2011, 860 s. ISBN 978-1-4292-1949-5.
NAHODIL, František. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.
PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor – řízení a financování. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER. Public finance. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010, 595 s. ISBN 978-0-07-351135-1.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jiří Macháček, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **14. prosince 2018**
Termín odevzdání diplomové práce: **16. dubna 2019**

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípoštění-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15. 4. 2019

Jméno a příjmení: Kateřina Adamíková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Předkládaná diplomová práce se zaměřuje na hospodaření města Bystřice pod Hostýnem. Hlavním cílem práce je zanalyzovat hospodaření města Bystřice pod Hostýnem ve vybraných letech a na základě zjištěných poznatků předložit návrhy a doporučení, která přispějí ke zlepšení jeho hospodaření. Stanoveného cíle bylo dosaženo prostřednictvím analýzy rozpočtů města v letech 2015-2019 a provedeného polostrukturovaného rozhovoru s vybranými představiteli města Bystřice pod Hostýnem. Zjištěné poznatky byly shrnuty ve SWOT analýze, jež se stala podkladem pro zpracování konkrétních návrhů a doporučení ke zvýšení rozpočtových příjmů města a taktéž pro zpracování návrhu projektového záměru vedoucího ke snížení rozpočtových výdajů města Bystřice pod Hostýnem.

Klíčová slova: obec, rozpočet obce, rozpočtová soustava, příjmy rozpočtu obce, výdaje rozpočtu obce, SWOT analýza

ABSTRACT

The presented diploma thesis focuses on the management of a city of Bystřice pod Hostýnem. The main goal of the thesis is to analyze the management of the town of Bystřice pod Hostýnem in selected years and on the basis of the findings to present proposals and recommendations leading to improvement of its management. The set goal was achieved through analyzes of the city budgets in 2015-2019 and a semi-structured interview with selected representatives of the town of Bystřice pod Hostýnem. The findings were summarized in the SWOT analysis, which became the basis for the preparation of specific proposals and recommendations to increase the city's budget revenues and for the preparation of a proposal of project leading to a reduction in the budget expenditure of the town of Bystřice pod Hostýnem.

Keywords: municipality, municipal budget, budget system, municipal budget revenue, municipal budget expenditure, SWOT analysis

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce, panu Ing. Jiřímu Macháčkovi, Ph.D., za odborné vedení při zpracovávání této práce.

Současně mé poděkování patří i vedení a ostatním zaměstnancům města Bystřice pod Hostýnem za ochotné poskytnutí potřebných informací.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POSTAVENÍ OBCE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	12
1.1 OBEC	13
1.2 PŮSOBNOST A PRÁVOMOC OBCE	14
1.2.1 Samostatná působnost obce.....	14
1.2.2 Přenesená působnost obce	15
1.3 ORGÁNY OBCE	16
1.4 MAJETEK OBCE	18
2 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ OBCE	20
2.1 ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA	21
2.2 ROZPOČET OBCE.....	21
2.3 ROZPOČTOVÝ PROCES	23
2.4 ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM.....	24
2.5 STRUKTURA ROZPOČTU OBCE.....	25
2.6 PŘÍJMY ROZPOČTU OBCE	28
2.6.1 Daňové příjmy.....	29
2.6.2 Dotace a transfery	33
2.6.3 Nedaňové příjmy	35
2.6.4 Návrtné příjmy	36
2.7 VÝDAJE ROZPOČTU OBCE	37
2.7.1 Běžné.....	39
2.7.2 Kapitálové	41
2.8 PŘEZKOUMÁNÍ HOSPODAŘENÍ OBCE	42
2.8.1 Zpráva o výsledku přezkoumání	42
II PRAKTICKÁ ČÁST	44
3 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MĚSTA BYSTRICE POD HOSTÝNEM	45
3.1 ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ MĚSTA	45
3.2 POLOHA MĚSTA V RÁMCI ČR A ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	45
3.3 VNĚJŠÍ VZTAHY	46
3.4 OBYVATELSTVO	46
3.5 OBČANSKÁ VYBAVENOST A SLUŽBY	48
3.6 CESTOVNÍ RUCH	51
3.7 TRH PRÁCE, PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ.....	52
3.8 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	56
3.9 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	57
3.10 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA.....	58
3.11 STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA NA ÚZEMÍ MĚSTA.....	60
4 SWOT ANALÝZA MĚSTA BYSTRICE POD HOSTÝNEM	62

4.1	SILNÉ STRÁNKY	62
4.2	SLABÉ STRÁNKY	63
4.3	PŘÍLEŽITOSTI.....	64
4.4	HROZBY	64
4.5	SHRnutí.....	64
5	FINANČNÍ ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM.....	65
5.1	ANALÝZA ROZPOČTŮ MĚSTA A FINANCOVÁNÍ	65
5.2	ANALÝZA MAJETKU MĚSTA	67
5.3	VYBRANÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	68
5.3.1	Ukazatel běžné likvidity.....	68
5.3.2	Ukazatel okamžité likvidity	70
5.3.3	Ukazatel celkové zadluženosti	71
5.3.4	Koeficient samofinancování.....	72
5.3.5	Ukazatel dluhové služby	73
5.3.6	Cizí zdroje na 1 obyvatele.....	74
5.3.7	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům.....	75
6	ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM.....	77
6.1	ANALÝZA DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ	78
6.2	ANALÝZA NEDAŇOVÝCH PŘÍJMŮ	83
6.3	ANALÝZA PŘIJATÝCH TRANSFERŮ	85
6.4	ANALÝZA KAPITÁLOVÝCH PŘÍJMŮ	88
7	ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH VÝDAJŮ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM.....	90
7.1	DRUHOVÉ TRÍDĚNÍ	90
7.2	ODVĚTOVÉ TRÍDĚNÍ	92
7.2.1	Služby pro obyvatelstvo	93
7.2.2	Všeobecná veřejná správa a služby	95
7.2.3	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství.....	96
7.2.4	Bezpečnost státu a právní ochrana	98
7.2.5	Sociální věci a politika zaměstnanosti	99
7.2.6	Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	101
8	VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ	103
9	SWOT ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM.....	107
9.1	SILNÉ STRÁNKY	107
9.2	SLABÉ STRÁNKY	107
9.3	PŘÍLEŽITOSTI.....	108
9.4	HROZBY	108
9.5	SHRnutí.....	108
10	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM.....	109

10.1	NÁVRHY A DOPORUČENÍ KE ZVÝŠENÍ ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ MĚSTA	109
10.1.1	Daňové příjmy	109
10.1.1.1	Daň z nemovitých věcí	110
10.1.1.2	Místní poplatky	111
10.1.2	Nedaňové a kapitálové příjmy	114
10.2	NÁVRH PROJEKTOVÉHO ZÁMĚRU „SNÍŽENÍ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY MATEŘSKÉ ŠKOLY RYCHLOV“	116
10.2.1	Charakteristika a cíle projektového záměru	116
10.2.2	Cílový objekt projektového záměru	116
10.2.3	Výstup projektového záměru	116
10.2.4	Časový harmonogram projektového záměru	119
10.2.5	Finanční analýza projektového záměru	120
10.2.6	Analýza a řízení rizik projektového záměru	121
10.2.7	Shrnutí projektového záměru	123
	ZÁVĚR	124
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	126
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	131
	SEZNAM OBRÁZKŮ	133
	SEZNAM GRAFŮ	134
	SEZNAM TABULEK	136

ÚVOD

Systém hospodaření a financování příslušných územních samosprávných celků představuje nepřetržitý proces, který se neustále vyvíjí a který je ovlivňován zejména ekonomickými, politickými a společenskými změnami.

V České republice existuje přes 6 250 obcí. Každá z nich se liší v něčem jiném, ať už se jedná o velikost majetku, kulturu, působnost a pravomoc obce či o způsob jejího hospodaření. Přesto všechny tyto obce mají společný cíl – starat se o rozvoj obce a uspokojovat potřeby svých občanů. Aby obce mohly své cíle naplňovat, potřebují k tomu dostatek finančních prostředků. Proto je důležité, aby zástupci jednotlivých obcí a měst aktivně nalézali nové zdroje obecních příjmů a další možnosti financování potřeb obce a nespolehnali jen na příjem finančních prostředků plynoucích ze sdílených daní. Dalším důležitým aspektem je, aby obce účelně, efektivně a hospodárně nakládaly se svým majetkem. Z tohoto důvodu vzniká i tato diplomová práce, jež si klade za cíl zanalyzovat hospodaření konkrétní obce, a to Bystřice pod Hostýnem, ve vybraných letech. A na základě provedených analýz představit konkrétní návrhy a doporučení, které přispějí ke zlepšení jejího hospodaření.

Diplomová práce se člení na teoretickou a praktickou část. Vzhledem k tématu práce je v teoretické části charakterizováno postavení obce ve veřejné správě a dále jsou zde vysvětleny pojmy týkající se hospodaření obcí. Na teoretickou část navazuje část praktická, která nejprve představí samotné město Bystřici pod Hostýnem prostřednictvím socioekonomické analýzy. Poznatky získané ze socioekonomické analýzy shrnuje nadcházející SWOT analýza. Další oblast praktické části se zaměřuje na analýzu hospodaření města, a to pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy a rozboru rozpočtů města Bystřice pod Hostýnem ve vybraných letech. Analýzu hospodaření města doplňují poznatky získané z uskutečněných polostrukturovaných rozhovorů s vybranými představiteli města. I v tomto případě jsou zjištěné poznatky z analýzy hospodaření města shrnuty ve SWOT analýze. Poslední oblastí praktické části je návrhová část, která na základě provedených SWOT analýz představuje konkrétní návrhy a doporučení ke zvýšení rozpočtových příjmů města a návrh projektového záměru za účelem snížení rozpočtových výdajů města.

Samotný závěr diplomové práce sumarizuje nejdůležitější informace a poznatky, které byly získány prostřednictvím zpracování této diplomové práce.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Diplomová práce se zaměřuje na hospodaření vybraného města Bystřice pod Hostýnem. Hlavním cílem práce je zanalyzovat hospodaření města Bystřice pod Hostýnem ve vybraných letech a na základě zjištěných poznatků předložit návrhy a doporučení, která přispějí ke zlepšení jeho hospodaření. Hlavnímu cíli předchází několik dílčích cílů, jež jsou postupně naplňovány v jednotlivých kapitolách diplomové práce za využití daných metod.

V teoretické části dílčí cíl tkví ve vysvětlení základních pojmů týkajících se hospodaření a financování obcí. Toho je dosaženo pomocí **metody rešerše**, v rámci které jsou odborné informace čerpány z literárních a internetových zdrojů.

V následující praktické části dílčím cílem je představit město Bystřice pod Hostýnem prostřednictvím **metody socioekonomické analýzy**, díky níž je podán komplexní přehled o aspektech města jako je území, poloha, obyvatelstvo, životní prostředí, občanská vybavenost a služby, cestovní ruch, dopravní a technická infrastruktura, státní správa a samospráva na území města.

Další použitou metodou pro naplnění dílčího cíle v podobě provedení analýzy rozpočtů města ve vybraných letech 2015-2019 je **sekundární analýza dokumentů**. Tato kvantitativní metoda je založena na studiu, rozboru a sběru dat z archivních dokumentů nebo dat sesbíraných jinou osobou. V případě této diplomové práce budou potřebná data sbírána z rozvah a výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů města Bystřice pod Hostýnem za dané roky. Zmíněné dokumenty jsou taktéž veřejně přístupné na informačním portálu Ministerstva financí.

Analýza hospodaření města je doplněna získanými poznatky z uskutečněného **polostruk-turovaného rozhovoru** s vybranými představiteli města Bystřice pod Hostýnem. Tato kvalitativní metoda spočívá v předem připravených otázkách, ale zároveň umožňuje prostor i pro volně přidružené otázky.

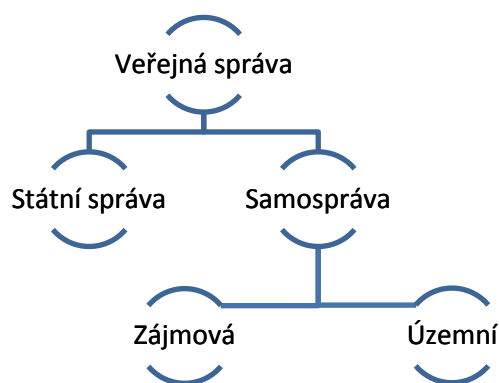
Shrnutí zjištěných poznatků ze socioekonomické analýzy města a z kvalitativních i kvantitativních metod je provedeno na základě **SWOT analýz**, které slouží jako podklad pro zpracování návrhové části.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POSTAVENÍ OBCE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Veřejnou správu lze podle Průchy (2004, s. 9) chápat jako správu veřejných záležitostí, uskutečňovanou jako projev výkonné moci ve státě. Naopak Horzinková a Novotný (2013, s. 13) vymezují veřejnou správu jako službu občanům neboli správu veřejných věcí za aktivní účasti občanů a v jejich prospěch.

Provazníková (2015, s. 11) člení veřejnou správu na **státní správu** a **samosprávu**. Státní správu vykonává stát, a to buď přímo prostřednictvím svých ústředních orgánů (např. vláda, ministerstva, Český statistický úřad), anebo zprostředkovaně, což znamená, že výkon státní správy provádí obce či kraje svými orgány v přenesené působnosti. Pro státní správu je charakteristická jednotná úprava výkonu pro celé území státu, která je daná zákonem, dále omezená autonomie rozhodování a podřízenost nižších orgánů státní správy vyšším orgánům. Naproti tomu samospráva bývá označována jako výsledek delegování na jiné, nestátní subjekty, nejčastěji to bývají veřejnoprávní korporace. Můžeme říci, že samospráva je výrazem decentralizace a demokracie. Samospráva vykonává své záležitosti na vlastní odpovědnost, svým jménem a vlastními prostředky v rozsahu zákonem stanovenými předpisy. Samospráva může mít podobu územní nebo zájmové samosprávy. Územní samosprávu vykonávají obce a kraje. Zájmovou samosprávu představují profesní komory (např. Česká lékařská komora, Česká advokátní komora apod.)

Obr. 1. Členění veřejné správy (Provazníková, 2015, s. 11; vlastní zpracování)

Horzinková a Novotný (2013, s. 16) doplňují výše popsané členění veřejné správy ještě o **zbytkovou veřejnou správu** v rámci samosprávy. Zbytkovou veřejnou správu neplní

stát ani územní samospráva, ale instituce se specifickým postavením, které podléhají výkonu státní správy (např. Akademický senát vysoké školy). Dle Nahodila (2014, s. 40) můžeme oblast zbytkové veřejné správy najít i pod označením **ostatní veřejná správa**.

1.1 Obec

Obec je právně ukotvena vedle Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., který obci zaručuje právo na samosprávu, v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). První paragraf tohoto zákona vymezuje obec jako „základní územní samosprávné společenství občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“. Dle druhého paragrafu obec představuje „veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících“. Tento zákon také obci ukládá povinnost „pečovat o všestranný rozvoj svého území, o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chránit též veřejný zájem“ (Česko, 2000a, s. 1738).

Obec je právnickou osobou, což znamená, že může nabývat práva a povinnosti. Způsobilst nabývání těchto práv a povinností lze omezit pouze zákonem. Způsoby vzniku a zániku obce jsou vymezeny taktéž zákonem (Horzinková a Novotný, 2013, s. 132).

Kadeřábková a Peková (2012, s. 19) ve své publikaci uvádí následující charakteristické znaky obce:

- **územní základ obce** – obec se může rozkládat na jednom nebo více katastrálních území,
- **občané obce** – občanem obce je každá fyzická osoba, která má nahlášený trvalý pobyt ve správním území dané obce a je státním občanem České republiky,
- **samostatná působnost obce** – obec si své záležitosti spravuje samostatně,
- **právní základ obce** – obec vystupuje v právních vztazích pod svým jménem a za tato rozhodnutí nese odpovědnost,
- **péče o všestranný rozvoj jejího území a ochrana veřejného zájmu,**
- **ekonomický základ obce** – obec vlastní majetek a hospodaří dle vlastního rozpočtu.

Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 135) rozlišují níže uvedené základní druhy obcí:

- **obce** – všechny obce, která nejsou označena za města,
- **města** – obec lze za město označit, jestliže má minimálně 3 000 obyvatel,

- **městys** – městysem je obec, která byla oprávněna užívat označení městys předem dnem 17. května 1954,
- **statutární města** – území statutární města může být členěno na městské obvody či městské části s vlastními orgány samosprávy. Zákonem stanovená statutární města jsou: Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav, Prostějov a Třinec,
- **Hlavní město Praha**, které je členěno na městské části.

1.2 Působnost a pravomoc obce

Obce disponují mnoha kompetencemi a plní řadu činností stanovených odpovídajícími zákony, které jsou vymezeny rámcem tzv. působnosti obce (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 19). Průcha (2004, s. 51) termín **působnost obce** vymezuje jako souhrn právně definovaných společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, ve kterých obec uskutečňuje svou pravomoc. Souhrn oprávnění, kterými je obec vybavena, a právních povinností umožňující plnění úkolů obce označuje jako **pravomoc obce**. Zákon o obcích upravuje dvojí působnost obce, a to **samostatnou a přenesenou působnost** (Česko, 2000a, s. 1743).

1.2.1 Samostatná působnost obce

Obec jako územní společenství občanů vykonává samostatnou působnost v záležitostech, o nichž může samostatně rozhodovat, to znamená, že obci náleží určité zákonem upravené pravomoci. Obec samostatně rozhoduje zejména ve věcech územní samosprávy. Obec plní veřejnou správu v samostatné působnosti pomocí volených orgánů obce, kteří na základě svého rozhodnutí předávají vlastní realizaci svým výkonným orgánům. Orgány rozhodují za občana i v jeho prospěch, orgány tak zastupují občana v rozhodování (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 134). V rámci samostatné působnosti obec může vydávat **obecně závazné vyhlášky** pro své územní obvody a ukládat tak povinnosti. Obecně závazné vyhlášky slouží k plnění úkolů obce a přísluší je přijímat zastupitelstvu obce (Průcha, 2004, s. 51). V zákoně o obcích jsou uvedeny konkrétní povinnosti, které je obec oprávněna uložit v rámci obecně závazných vyhlášek. Jako příklad můžeme uvést „*povinnosti pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně*

tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku“ nebo „povinnosti k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti“ (Česko, 2000a, s. 1738).

1.2.2 Přenesená působnost obce

Přenesená působnost obce znamená, že obec vykonává státní správu. Výkon státní správy v obci realizují konkrétně její výkonné orgány, které se při jejich funkci musí řídit zákony a ostatními obecně právními předpisy, usnesením vlády a směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Jejich činnost je podřízena a kontrolována orgány státní správy a krajskými úřady. V rámci přenesené působnosti může obec vydávat **nařízení**, která schvaluje rada obce (Průcha, 2004, s. 51).

Koudelka (2007, s. 149-152) ve své publikaci uvádí následující rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti:

- **Všechny obce**, na něž byl delegován základní výkon státní správy, jestliže nebyl přenesen na jinou obec veřejnoprávní smlouvou. Tyto obce můžeme také najít pod pojmenováním **obce 1. stupně** přenesené působnosti. Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy (2016) uvádí k datu 22. 9. 2016 6 254 obcí v ČR.
- **Obce s matričním úřadem** – k datu 22. 9. 2016 bylo uvedeno v ČR celkem 1 230 obcí s matričním úřadem (Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy, 2016).
- **Obce se stavebním úřadem** – v ČR se nachází celkem 618 obcí se stavebním úřadem (Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy, 2016).
- **Obce s pověřeným obecním úřadem**, také nazývané jako **obce 2. stupně** přenesené působnosti. Jsou zároveň obcemi s matričním i stavebním úřadem. Tyto obce mají oprávnění rozhodovat v prvním stupni ve správním řízení o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob. Podle Odboru strategického rozvoje a koordinace veřejné správy (2016) je takových obcí v ČR 388.
- **Obce s rozšířenou působností**, označované jako **obce 3. stupně** přenesené působnosti. Jsou i obcemi s pověřeným obecním úřadem, které vznikly 1. 1. 2003 a převzaly většinu působnosti zrušených okresních úřadů v rámci 2. etapy reformy veřejné správy. Obce 3. stupně vykonávají přenesenou působnost pro více obcí v roz-

sahu stanoveném zákonem a ve správních obvodech určených vyhláškou Ministerstva vnitra. Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy (2016) jich v ČR eviduje 205.

1.3 Orgány obce

Orgány územních samosprávných celků nejsou v ČR založeny na principu dělby moci, jako je tomu v případě státu. Na úrovni samosprávy se uplatňuje princip vlády shromáždění, který znamená, že všechny orgány jsou odpovědny tomu nejvyššímu orgánu, od něhož je zároveň odvozeno postavení dalších orgánů, ať už přímo či nepřímo. Platí zde však dělba činností a rozdílnost v kontinuitě práce (Koudelka, 2007, s. 168). Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 139) doplňují, že orgány obce se při rozhodování řídí pravidlem většiny. Zákon o obcích výslovně stanoví orgány obce, jimiž jsou **zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgán obce** (Česko, 2000a, s. 1747). Dle Koudelky (2007, s. 168) orgány obce mohou být navíc i jiné orgány, jež jsou součástí systému obce a plní například poradní funkci.

Zastupitelstvo obce je kolektivní volený orgán a představuje nejvyšší samosprávný orgán obce. Ve městě jeho funkci vykonává zastupitelstvo města, v městské části města zastupitelstvo města a v Praze zastupitelstvo hlavního města Prahy. Členové zastupitelstva jsou voleni v komunálních volbách na čtyřleté funkční období a jejich počet je stanoven zákonem o obcích na základě počtu obyvatel obce a velikosti územního obvodu obce. Zvolení členové zastupitelstva volí ze svých členů starostu, místostarosty a členy rady obce. Jednání zastupitelstev obcí jsou veřejně přístupná a řídí se schváleným jednacím řádem. Obecní zastupitelstva se schází dle potřeby, ale nejméně 4x ročně, jak stanoví zákon o obcích (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 139). Peková (2004, s. 87-88) se ve své publikaci zabývá zastupitelstvem obce z pohledu jeho činností. Zastupitelstvo obce může uplatňovat svou hlavní rozhodovací pravomoc pouze v činnostech v **samostatné působnosti**, mezi které patří činnosti týkající se především hospodaření obce a majetkových záležitostí. Zastupitelstvo schvaluje například rozpočet obce a závěrečný účet obce za uplynulé rozpočtové období, rozpočtová opatření, poskytnutí půjčky, program rozvoje územního obvodu obce, smlouvy o poskytnutí dotace a rozhoduje o nabytí převodu nemovitostí v majetku obce, o zastavení nemovitých věcí a o zřízení věcného břemene, o zřízení práva hospodaření s majetkem apod. Nelze opomenout, jak Průcha (2004, s. 53) sám uvádí, že zastupitelstva obcí jsou povinná zřizovat své finanční a kontrolní výbory.

Rada obce je výkonným orgánem obce a ze své funkce je odpovědná zastupitelstvu obce v rámci samostatné působnosti. Přenesenou působnost vykonává pouze v případech, stanoví-li tak zákon. Rada obce se sestává ze starosty obce, místostarosty a dalších členů rady. Počet členů rady obce musí být lichý a nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva, proto se počet členů rady pohybuje v rozmezí 5-11 členů. V případě, že zastupitelstvo obce tvoří méně než 15 členů, rada obce se nevolí. Rada obce se schází dle potřeby a její schůze jsou neveřejné (Horzinková a Novotný, 2013, s. 173-174). Peková (2004, s. 89-90) vyjmenovává následující pravomoce rady obce týkající se hospodaření obce: příprava materiálů pro jednání zastupitelstva obce, zabezpečování plnění usnesení zastupitelstva obce, zabezpečování hospodaření obce, rozhodování o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce, ukládání pokut v samostatné působnosti, vydávání nařízení obce v přenesené působnosti na základě zákonného zmocnění, zřizování potřebných výkonných orgánů obecního úřadu – odbory a oddělení s jejich placenými zaměstnanci.

Starosta je představitelem obce, kterou navenek zastupuje. Starosta je uznáván jako statutární orgán obce. Jak již bylo výše zmíněno, starostu volí zastupitelstvo ze svých členů, proto je z výkonu své funkce odpovědný zastupitelstvu. Co se týká jeho činností, tak starosta především vede a dohlíží na všechny pracovníky obecního úřadu, vykonává funkci statutárního orgánu zaměstnavatele, je odpovědný za zajištění a provedení auditu hospodaření obce, jmenuje i odvolává tajemníka obecního úřadu, řídí schůze zastupitelstva obce a rady obce, které předem připravuje a svolává. V případě nepřítomnosti starosty tyto funkce plní místostarosta (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 141).

Obecní úřad je orgánem obce úředního typu, kterému náleží zajišťovat plnění úkolů obce úřední povahy, a to jak v přenesené působnosti, tak i v samostatné působnosti. Obecní úřad se skládá ze starosty, místostarosty, tajemníka a dalších zaměstnanců obce, jež jsou zařazeni do obecního úřadu (Průcha, 2004, s. 53). Koudelka (2007, s. 208) dodává, že obecní úřad se smí dělit na odbory a oddělení na základě rozhodnutí rady obce. Strukturu těchto odborů a oddělení zákon nijak neupravuje.

Zvláštní orgán obce zřizuje starosta pro výkon **přenesené působnosti** na základě zvláštního zákona. Členové zvláštního orgánu jsou jmenováni a odvoláváni starostou obce. Zvláštní orgán obce s rozšířenou působností vykonává svou působnost na celém správním území obce s rozšířenou působností, stanoví-li tak zákon. Obce si jako zvláštní orgán zřizují **přestupkové komise**. Obce s rozšířenou působností zřizují **komisi pro sociálně-**

právní ochranu dětí jako zvláštní orgán. Za zvláštní orgán obce bývá považována i **bezpečnostní rada obce**, i přesto, že není výkonným orgánem obce v přenesené působnosti, ale plní funkci koordinačního orgánu pro přípravu na krizové situace (Horzinková a Novotný, 2013, s. 183-184).

1.4 Majetek obce

Jak již bylo zmíněno v podkapitole 1.1 Obec, tak dle zákona o obcích obce mají právo vlastnit majetek, ale také jej získávat, užívat a nakládat s ním jako právnická osoba. Na rozdíl od podnikajících právnických osob, jejichž cílem v hospodaření s majetkem je dosažení co nejvyššího zisku, tak v případě obcí je hlavním cílem uspokojování potřeb občanů obce, nikoliv zisk. Obec zodpovídá za účelné a hospodárné využití majetku v souladu se zájmy obce a úkoly, jež vymezuje zákon. Povinností obce je také její majetek evidovat, rozvíjet jej a chránit ho před zničením, poškozením, odcizením, zneužitím a neoprávněnými zásahy (Horzinková a Novotný, 2013, s. 144-146). Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 147) doplňují, že o tom, jak bude s majetkem obce nakládáno, rozhodují volené orgány. Za tato rozhodnutí jsou odpovědní svým občanům.

Nahodil (2014, s. 28) uvádí, že majetek obce je tvořen dvěma hlavními skupinami. První skupinu představuje **hmotný majetek**, do kterého se zahrnují nemovitosti (např. pozemky, budovy, dopravní cesty), movité věci (stroje, přístroje, vnitřní výbava budov), majetková práva a pohledávky, peněžní prostředky (vklady na účtech a hotovost) a cenné papíry. Druhou skupinu tvoří **nehmotná aktiva** (např. software).

Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 154) považují vlastnictví majetku za nejvýznamnější předpoklad existence územní samosprávy. Domnívají se, že majetek ve vlastnictví obce napomáhá rozvíjet lokální a regionální veřejný sektor, občanskou vybavenost, ale i podnikatelskou činnost na úrovni územní samosprávy. Jak bylo výše uvedeno, hlavním cílem obce není podnikání za účelem zisku, ale i přesto obce mohou podnikat a tím významně navýšit vlastní rozpočtové příjmy. Majetek obce umožňuje obci získat úvěr. V takovém případě obec ručí svým majetkem, především nemovitým.

Nahodil (2014, s. 29) a Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 155) se shodují na následujícím členění majetku na úrovni samosprávy dle jeho využití. Majetek může být využíván k:

- **veřejně prospěšným účelům a zajištění veřejných statků** (např. budova a zařízení základní školy),

- **výkonu veřejné správy** (např. budova a vybavení obecního úřadu),
- **podnikání** (např. majetek vložený do obchodních společností),
- **nákupu cenných papírů.**

2 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ OBCE

Aby obec mohla plnit veškeré své úkoly, uspokojovat potřeby občanů a zabezpečovat veřejné statky, potřebuje k tomu finance, s kterými bude účelně, efektivně a hospodárně nakládat. Jak tyto finanční prostředky obec získává a jak s nimi může hospodařit, nám objasní právě tato druhá kapitola.

Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 10) definují pojem „finanční hospodaření“ jako striktní dodržování právních předpisů a metodických dokumentů. Jedná se především o obecně platné právní předpisy, daňové zákony, majetkoprávní předpisy a předpisy, které upravují hospodaření konkrétních institucí. V oblasti hospodaření je pro obce nejvýznamnější zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“), zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí“), zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtovém určení daní“) a samozřejmě již několikrát zmiňovaný zákon o obcích.

Peková (2011a, s. 205-206) upozorňuje na to, že i když obec disponuje velkými rozhodovacími pravomocemi a jako nestátní subjekt není podle zákona závislá na státu, tak v oblasti jejího hospodaření je regulována státem pomocí uzákoněných fiskálních pravidel. Tato fiskální pravidla neboli pravidla hospodaření územní samosprávy stanovila Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a patří mezi ně:

- *„Pravidla pro dosažení cílů stabilizační fiskální politiky státu.*
- *Transparentní účetnictví a výkaznictví.*
- *Hospodaření podle ročního rozpočtu, sestavování rozpočtové prognózy, vzájemná provázanost.*
- *Požadavek dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu.*
- *Daňová omezení, omezená daňová pravomoc územní samosprávy.*
- *Výdajová omezení, odpovědnost za krytí výdajů.*
- *Restrikce zadlužení, regulace zadluženosti územní samosprávy.*
- *Monitorování hospodaření územní samosprávy, možnost uvalení sankcí ze strany státu.*

- *Přímá kontrola státem.*“

2.1 Rozpočtová soustava

Rozpočtová soustava je tvořena **finančním systémem státu** a **finančním systémem příslušného subjektu územní samosprávy**, kterým je obec nebo kraj. Přičemž finanční systém státu se sestává ze státního rozpočtu a ze státních mimorozpočtových účelových fondů. Na úrovni samosprávy je tomu obdobně, jedná se tak o územní rozpočet a případné mimorozpočtové fondy. Členitost rozpočtové soustavy závisí na struktuře státu a územní samosprávě – čím složitější struktura, tím členitější rozpočtová soustava (Peková, 2011b, s. 94). Wokoun et al. (2011, s. 192) doplňuje, že pod pojmem územní rozpočty zahrnujeme rozpočty měst a obcí, rozpočty krajů, rozpočty dobrovolných svazků obcí, rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti a rozpočet hlavního města Prahy.

Hejduková (2015, s. 49-54) rozšiřuje výše uvedenou definici rozpočtové soustavy ještě o **systém orgánů a institucí**, jež zajišťují tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a kontrolují jejich plnění. Tento systém orgánů a institucí dělí do tří větších kategorií. První kategorii tvoří **orgány státní finanční správy**, mezi které řadí Ministerstvo financí ČR, jako ústřední orgán státní správy pro oblast financí, a orgány finanční správy České republiky, kam spadá Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady všech krajů ČR včetně Specializovaného finančního úřadu. Druhou kategorii představují **finanční orgány územní samosprávy**, přičemž úkoly finančních orgánů plní všeobecné orgány samosprávy dle zákona o obcích nebo krajích. Avšak rozhodujícím orgánem je zastupitelstvo obce či kraje, které si zřizuje finanční výbor jako svůj iniciativní a kontrolní orgán v oblasti financování. Poslední neboli třetí kategorii představují **ostatní finanční orgány** skládající se z České národní banky, orgánů celní správy ČR a ostatních státních orgánů a institucí vybírajících poplatky (např. zdravotní pojišťovny, Česká televize).

2.2 Rozpočet obce

Územní rozpočet je považován za hlavní nástroj finančního hospodaření obce a k zajištění jejích základních funkcí. Územní rozpočet je ze zákona veřejný (Peková, 2004, s. 200).

Dle Pekové (2011a, s. 213-2014) lze na rozpočet obce nahlížet jako na:

- **decentralizovaný peněžní fond**, jenž je vytvářen, rozdělován a využíván na principu nenávratné, neekvivalentní a nedobrovolné metody financování,
- **účetní bilanci**, která udržuje příjmy a výdaje v rovnováze,
- **finanční plán**, dle kterého obec hospodáří v daném rozpočtovém období,
- **nástroj** sloužící k prosazování cílů regionální politiky na obecní úrovni, k financování volebních programů a k zajišťování místních a regionálních zájmů a preferencí občanů na daném území.

Obsah rozpočtu tvoří příjmy a výdaje rozpočtu a ostatní peněžní operace plánované v rozpočtovém roce. Obec si může zakládat **peněžní fondy**, ať už účelové či bezúčelové. Zdrojem peněžních fondů se stávají přebytky finančních prostředků z předešlých let, příjmy daného roku, které nebudou využity v tom daném roce, a převedené finanční prostředky z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů. Jestliže si obec zřídí peněžní fondy, tak jejich tvorba i užití se stávají součástí obsahu rozpočtu, pokud neprobíhají mimo rozpočet (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 13).

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů stanoví, že rozpočet obce se sestavuje na **jeden kalendářní rok** (rozpočtové období se shoduje s kalendářním rokem). Zákon ukládá obcím povinnost vycházet z **rozpočtového výhledu** při sestavování ročního rozpočtu. Rozpočtový výhled sumarizuje základní informace o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, ale i o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě uskutečňovaných plánů. Rozpočtový výhled funguje také jako pomocný nástroj při střednědobém finančním plánování hospodářského rozvoje obce. Tvoří se dle uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků běžně na 2-5 následujících let po roce, na který je sestaven roční rozpočet (Česko, 2000c, s. 3557).

Rozpočet obce se sestavuje jako **vyrovnaný** (příjmy se rovnají výdajům), ale může být schválen i jako **přebytkový** (příjmy převyšují výdaje) (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s.13). V takovém případě podle Grubera (2011, s. 93) přebytkové příjmy slouží ke splácení úvěrů z předešlých let, anebo mohou být využity v následujících letech pro větší investici. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů umožňuje obcím schválit i **schodkový** rozpočet (příjmy jsou nižší než výdaje), ale jen za předpokladu, že schodek splatí pomocí zbylých finančních prostředků z předchozích let nebo pomocí návratných zdrojů, jako je například smluvně zabezpečená půjčka či úvěr (Česko, 2000c, s. 3557).

I když je rozpočet schválen, může dojít k jeho změnám. Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 15-16) odůvodňují vzniklé změny schváleného rozpočtu třemi hlavními příčinami. Tou první je změna v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem. V takovémto případě se jedná o **organizační změnu**. Druhou příčinou může být změna právních předpisů, která ovlivní částku rozpočtových příjmů nebo výdajů. Tato změna se označuje jako **metodická změna**. Poslední příčinou je **věcná změna** spočívající ve změně objektivně působících skutečností ovlivňujících dodržování rozpočtu příjmů či výdajů. Dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se všechny změny realizují pomocí **rozpočtových opatření**, které znamenají přenos rozpočtových prostředků tak, že se nezmění celkový objem příjmů a výdajů. Rozpočtové opatření může představovat i použití nových, rozpočtem neočekávaných příjmů k zaplacení nových, rozpočtem nezabezpečených výdajů. Tím se navýší celkový objem rozpočtu. Rozpočtovým opatřením může být i vázání rozpočtových výdajů, pokud je krytí výdajů ohroženo nesplněním rozpočtových příjmů. V tomto případě dojde ke snížení objemu rozpočtu (Česko, 2000c, s. 3560).

Hejduková (2015, s. 43) uvádí, že po uplynutí rozpočtového období se veškeré údaje o skutečném plnění rozpočtu obce zaznamenají do **závěrečného účtu**, který podléhá schválení zastupitelstva obce. Podle Wokouna et al. (2011, s. 230) závěrečný účet obsahuje i analýzu faktorů, které měly vliv na plnění příjmů a výdajů rozpočtu v minulém rozpočtovém období. Součástí závěrečného účtu by měl být i návrh opatření ke snížení negativních vlivů do budoucna.

Návrhy nového rozpočtu i závěrečného účtu musí být zveřejněny na úřední desce i v elektronické podobě umožňující dálkový přístup alespoň 15 dní přede dnem jejich projednání v zastupitelstvu obce, aby občané měli možnost se k daným návrhům vyjádřit. Mohou tak učinit v písemné podobě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva (Hejduková 2015, s. 43).

2.3 Rozpočtový proces

Wokoun et al. (2011, s. 230) za rozpočtový proces označuje souhrn činností souvisejících se sestavováním návrhu územního rozpočtu, s jeho ratifikací, realizací a následnou kontrolou jeho plnění. Tyto činnosti vykonávají volené i výkonné orgány obce. Rozpočtový proces přesahuje dobu rozpočtového období. Zpravidla trvá 1,5-2 roky. Provažníková (2015, s. 63) upozorňuje na fakt, že zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů nestanoví přesný postup při přípravě, projednávání a schvalování rozpočtu obce, proto se rozpočtový proces v jednotlivých obcích může lišit. Nicméně Wokoun et al. (2011, s. 231)

s Provazníkovou (2015, s. 63) se shodují na následujících možných **etapách rozpočtového procesu**:

1. **Analýza minulosti a určení priorit** pro nové rozpočtové období.
2. **Sestavení návrhu** územního rozpočtu výkonným orgánem obce – nejčastěji se jedná o finanční odbor.
3. **Projednání a schválení návrhu** – projednání návrhu je v kompetenci výkonných orgánů, zatímco schvalování návrhu podléhá výhradně volenému orgánu (zastupitelstvu).
4. **Plnění rozpočtu**, za které zodpovídá výkonný orgán.
5. **Průběžná kontrola plnění**, kterou provádí výkonné i volené orgány obce.
6. **Sestavení závěrečného účtu** zodpovědným výkonným orgánem obce.
7. **Následná kontrola** uskutečněná voleným orgánem obce.
8. **Aktualizace rozpočtového výhledu a programu rozvoje.**

Wokoun et al. (2011, s.232-233) vyjmenovává i **rozpočtové zásady**, kterými se volené i výkonné orgány řídí během rozpočtového procesu. Především každý rok orgány sestavují a schvalují územní rozpočet na následující rozpočtové období. Rozpočet sestavují tak, aby byl reálný, pravdivý, jednotný, úplný, hospodárný a efektivní. Orgány mají také povinnost zajistit přezkoumání hospodaření a účetní audit. Na závěr informují své občany o hospodaření obce.

2.4 Rozpočtové provizorium

Může nastat situace, že zastupitelstvo obce nestihne schválit rozpočet obce do konce kalendářního roku. V takovém případě se využívá **rozpočtového provizoria**, jehož hlavním cílem je zabránit narušení plynulosti hospodaření obce a dalších subjektů závislých na rozpočtu obce. Pravidla rozpočtového provizoria stanoví zastupitelstvo obce (Česko, 2000c, s. 3560).

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů neupravuje konkrétní podobu rozpočtových pravidel, proto Sedmihradská (2015, s. 127) doporučuje **4 obecná pravidla** pro obce v době rozpočtového provizoria:

1. Čerpání měsíčních výdajů do výše 1/12 schváleného rozpočtu obce minulého roku.
2. Včasné a řádné plnění zákonných i smluvních povinností obce, což vede k zajištění plynulosti finančního hospodaření obce.

3. Neuzavírat nové smluvní vztahy, jestliže obec nemá jistotu, že je bude schopna splatit.
4. Přizpůsobit reálný průběh svých výdajů skutečnému objemu upotřebitelných finančních prostředků.

Rozpočtové provizorium trvá do doby, než bude schválen rozpočet obce na rozpočtové období. Získané rozpočtové příjmy a vynaložené rozpočtové výdaje v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji nového schváleného rozpočtu (Česko, 2000c, s. 3560).

2.5 Struktura rozpočtu obce

Jak již bylo zmíněno, obsah rozpočtu obce tvoří především příjmy a výdaje, které lze členit několika způsoby, ale konkrétní strukturu rozpočtu si obec vytváří sama. Jednotlivé rozpočty obcí se tak mohou lišit, zejména je tomu tak v oblastech investičních výdajů, kde si každá obec stanoví jiné priority. Ovlivňujícím faktorem je i velikost obce, od které se odvíjí finanční velikost rozpočtu obce (Nahodil, 2014, s. 25). Nicméně při tvorbě rozpisu rozpočtu se obce řídí podrobnou **rozpočtovou skladbou**, která zajišťuje v ČR jednotné, systematické a přehledné třídění všech příjmů a výdajů veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů státu, obcí i krajů. Rozpočtová skladba se nevztahuje na operace, které jsou spojené s podnikatelskou činností subjektů územní samosprávy a na příspěvkové organizace (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 213). Rozpočtovou skladbu upravuje vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o rozpočtové skladbě“). Kadeřábková a Peková (2012, s. 238) shrnují k čemu všemu rozpočtová skladba přispívá. Především k zabezpečení jednotnosti a přehlednosti rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě, umožňuje rozbor příjmů a výdajů v rozpočtové soustavě, a to jak v čase, tak i v prostoru. Dále zprostředkovává seskupování a sčítání příjmů a výdajů za celou rozpočtovou soustavu s využitím konsolidace a získávání potřebných informací. A v neposlední řadě slouží k propojení na účtování peněžních operací. Rozpočtová skladba mimo jiné dodržuje zásadu jednotnosti a závaznosti třídění v celé rozpočtové soustavě, zásadu dlouhodobé stability třídění, zásadu srozumitelnosti, která umožňuje občanskou i veřejnou kontrolu, a zásadu kompatibility s mezinárodními účetními a statistickými standardy, jak zmiňuje Wokoun et al. (2011, s. 199-200).

Vyhláška o rozpočtové skladbě vymezuje **druhy třídění příjmů a výdajů** dle následujících hledisek: odpovědnostní, druhové, odvětvové, konsolidační, zdrojové, doplňkové, programové, účelové, strukturní a transferové (Česko, 2002, s. 2).

Hejduková (2015, s. 56-58) považuje za nejdůležitější třídění příjmů a výdajů z hlediska odpovědnostního, odvětvového, konsolidačního a druhového. Třídění příjmů a výdajů z **odpovědnostního hlediska** je povinné pro státní rozpočet. Příjmy a výdaje se člení podle správců kapitol, jimiž jsou jednotlivá ministerstva a ústřední orgány zodpovědné za hospodaření s rozpočtovými prostředky. **Hledisko odvětvové**, jak už z názvů vyplývá, příjmy a výdaje dělí podle odvětví. Na základě tohoto dělení lze rozeznat do jaké sféry veřejného sektoru jsou peněžní prostředky vynakládány, například do zemědělství a lesního hospodářství nebo do služeb pro obyvatelstvo apod. **Konsolidační hledisko** představuje třídění příjmů a výdajů uvnitř soustavy veřejných rozpočtů i veřejných peněžních fondů. Výhodou tohoto hlediska je, že znemožňuje vznik duplicitám uvnitř soustavy, proto jej uplatňují především územní samosprávné celky. Z **hlediska druhového** se příjmy a výdaje dělí podle příjmových a výdajových druhů. Wokoun et al. (2011, s. 202) uvádí členění příjmů a výdajů do 8 tříd podle druhového hlediska:

- Třída 1. Daňové příjmy.
- Třída 2. Nedaňové příjmy.
- Třída 3. Kapitálové příjmy.
- Třída 4. Přijaté dotace.
- Třída 5. Běžné výdaje.
- Třída 6. Kapitálové výdaje.
- Třída 8. Financování.

Druhové třídění se uplatňuje napříč celou rozpočtovou soustavou kvůli tomu, že dovoluje propojení na účetnictví.

Kadeřábková a Peková (2012, s. 240) doplňují, že na základě druhového třídění lze rozdělit rozpočet na **běžný a kapitálový**. Sedmihradská (2015, s. 30) toto rozdělení uvádí jako nejčastější z toho důvodu, že funguje na principu oddělení od sebe opakujících se a jednorázových příjmů a výdajů.

Běžná část rozpočtu dle Kadeřábkové a Pekové (2012, s. 240-1) vyrovnává běžné příjmy a běžné výdaje, z kterých se většina pravidelně opakuje. Běžná část rozpočtu se schvaluje tedy jako vyrovnaná, popřípadě jako přebytková. Příjmy a výdaje běžné části rozpočtu

se vážou k rozpočtovému roku a slouží k financování **běžných (neinvestičních a provozních) potřeb**. Sedmihradská (2015, s. 30) zmiňuje, že v případě běžného rozpočtu slouží **saldo** (rozdíl mezi příjmy a výdaji) jako ukazatel finančního zdraví obce. Jestliže běžné a pravidelně opakující se příjmy nepokryjí běžné a pravidelně opakující se výdaje, je hospodaření obce výhledově neudržitelné a je zapotřebí učinit změny.

Níže vložený obrázek ukazuje, které příjmy a výdaje tvoří běžnou část obecního rozpočtu.

Příjmy	Výdaje
daňové:	všeobecné veřejné služby (veř. správa atd.)
- svěřené daně	veřejný pořádek (police, hasiči apod.)
- sdílené daně	vzdělání
- místní (a regionální) daně	péče o zdraví (veřejné zdravotnictví atd.)
- správní poplatky ¹ (daně)	bydlení
nedaňové:	komunální služby
- uživatelské poplatky za služby ²	na podnikání
- příjmy z pronájmu majetku	ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.)
- příjmy od vlastních nezisk. organizací ³	placené úroky
- zisk z podnikání	běžné dotace jiným rozpočtům ⁴
- ostatní	
přijaté transfery:	
- neinvestiční (běžné) dotace ze státního rozpočtu	
- neinvestiční (běžné) dotace ze státních fondů	
- neinvestiční (běžné) od územních rozpočtů ⁴	
- ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary apod.)	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – schodek)

Obr. 2. Příjmy a výdaje běžné části obecního rozpočtu (Wokoun et al., 2011, s. 197)

Kapitálová část rozpočtu naopak vyrovnává příjmy a výdaje, jež se vztahují k financování **investičních potřeb**. Krytí výdajů na investice je záležitostí na období několika let, proto se může stát, že vznikne nedostatek nenávratných příjmů na financování investic v regionálním veřejném sektoru. Aby se této situaci předešlo, nenávratné příjmy se systematicky doplňují návratnými příjmy, které srovnají bilanci kapitálového rozpočtu (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 240). Dle Sedmihradské (2015, s. 30) pomocí kapitálového rozpočtu zjistíme, v jaké míře obecní rozpočet přispívá k tvorbě nebo zhodnocení majetku

obce. Níže na obrázku můžeme vidět, jaké příjmy a výdaje Wokoun et al. (2015, s. 62) zahrnuje do kapitálového obecního rozpočtu.

Příjmy	Výdaje
z prodeje majetku	na investice
investiční (kapitálové) přijaté dotace od jiných článků rozpočtové soustavy	investiční (kapitálové) dotace jiným rozpočtům ¹
příjmy z investičních půjček ² apod.	na nákup obligací, akcií (od jiných emitentů)
příjmy z emise vlastních (komunálních) obligací	poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky (na investice)
přebytek běžné části rozpočtu	splátky dříve přijatých investičních půjček
dary na investice apod.	krytí deficitu běžné části rozpočtu

Obr. 3. Příjmy a výdaje kapitálové části obecního rozpočtu (Wokoun et al., 2011, s. 198)

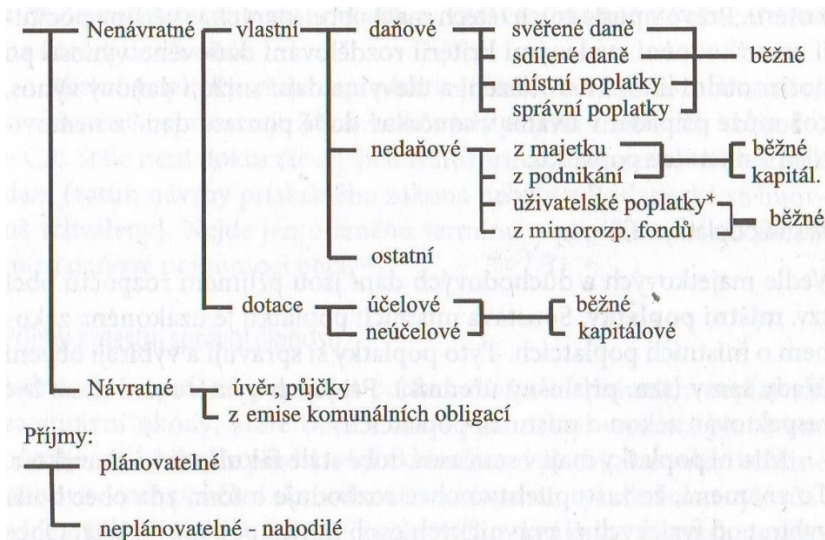
Kadeřábková a Peková (2012, s. 241) považují členění rozpočtu na běžnou a kapitálovou část za klíčové pro rozpočtové analýzy a rozpočtová plánování. Pomocí tohoto rozdělení jsme schopni určit na co byly použity daňové a nedaňové příjmy, analyzovat vliv jednotlivých příjmů a výdajů, ale i vliv zadlužení a způsob umoření dluhu na hospodaření obce. Sedmihradská (2015, s. 30) v takovémto rozdělení rozpočtu vidí výhodu v jeho jednoduchosti a jako nevýhodu spatřuje ve skutečnosti, že určité výdaje a příjmy se pravidelně neopakují (např. pojistné na straně příjmů nebo větší opravy na straně výdajů).

2.6 Příjmy rozpočtu obce

Příjmy obecního rozpočtu můžeme chápat jako určité zdroje financování. Pod pojmem financování rozumíme rozdíl mezi příjmy a výdaji, který lze pokrýt vlastními nebo cizími zdroji. Jestliže tyto zdroje rostou, je financování kladné, pokud klesají, je záporné (Farvaque-Vítkovic a Kopanyi, © 2014. s. 418).

Dle Sedmihradské (2015, s. 75) výši příjmů do obecního rozpočtu ovlivňuje rozsah vykonávané přenesené působnosti, rozměr a charakter spravovaného obecního majetku, zájem a možnost získávání investičních dotací a určitá místní specifika, které představují další příjmy obce, jež nejsou běžně přístupné pro všechny obce (např. poplatky za uložení odpadů, odvody výtěžku z provozování loterií).

Členění příjmů obcí je různorodé. Můžeme je rozdělovat podle několika hledisek, nejčastěji se však dělí na **plánované a neplánované, běžné a kapitálové, návratné a nenávratné, vlastní a přijaté, daňové a nedaňové** (Svaz měst a obcí ČR, © 2014, s. 43). Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 267) na níže uvedeném obrázku zobrazují rozdělení příjmů rozpočtu obce na základě zmíněných hledisek.

Obr. 4. Příjmy rozpočtu obce (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 267)

Nenávratné příjmy, které tvoří daňové příjmy, nedaňové příjmy, transfery a dotace, představují nejdůležitější zdroj financování obcí. Tyto skupiny zdrojů budou v následujících podkapitolách podrobněji charakterizovány, včetně návratných příjmů.

2.6.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou považovány za nejdůležitější zdroj financování obcí. Tvoří největší část příjmu obecního rozpočtu, uvádí se okolo 60 % z celkových příjmů obecního rozpočtu. Daňové příjmy jsou nenávratné a o jejich uplatnění rozhoduje zastupitelstvo obce samo (Svaz měst a obcí ČR, © 2014, s. 42).

Příjmové daně Peková (2011a, s. 242) rozděluje na svěřené a sdílené daně. **Svěřené daně** můžeme najít i pod označením výlučné daně nebo rozpočtově určené. Svěřené daně jsou charakteristické tím, že celý jejich výnos plyne do obecního rozpočtu. Nevýhodou svěřených daní je, že u nich obec nemůže uplatnit téměř žádnou daňovou pravomoc. To znamená, že všechny náležitosti daně (předmět, subjekt, postup výpočtu základu daně, sazby, osvobození a úlevy apod.) upravuje zákon. Provažníková (2015, s. 76) do svěřených daní

zahrnuje daň z nemovitých věcí, část daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a podnikání a daně z příjmů právnických osob placené obcemi.

- **Daň z nemovitých věcí**, jejíž výnos představuje 100 % příjem obecního rozpočtu, se hradí ze staveb a pozemků nacházejících se na území obce. Tato daň se stanoví vždy dopředu za zdaňovací období podle stavu k 1. lednu. U dani z nemovitosti obec může částečně ovlivnit její výši, a to podle koeficientů, jimiž se modifikuje sazba daně. Zmíněné koeficienty, sazbu a základ daně, předmět daně a poplatníky daně vymezuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších právních předpisů (Svaz měst a obcí ČR, © 2014, s. 42). Farvacque-Vitkovic a Kopanyi (© 2014, s. 170) doplňují, že příjmy z daně z nemovitých věcí patří mezi předvídatelné a stabilní příjmy, což je pro samosprávu výhodné. Rosen a Gayer (2010, s. 535) považují daň z nemovitých věcí za důležitý zdroj příjmů obecního rozpočtu a charakterizují ji jako platbu za místní veřejnou službu, která ovšem není mezi poplatníky oblíbená.
- **Část daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a podnikání** plyne zpět do rozpočtu té obce, v níž má podnikatel trvalé bydliště. Svěřený podíl činí 30 % z výnosu této daně (Provazníková, 2015, s. 76).

Naopak **sdílené daně** podle Pekové (2011a, s. 242) jsou takové daně, jejichž výnos je procentuálně rozdělen do rozpočtu obcí, krajů i státu. Z toho plyne, že příjmem obecního rozpočtu je stanovený podíl na celostátně vybíraných daních. Stejně jako tomu bylo u svěřených daní, tak ani v případě sdílených daní obec nemá žádnou daňovou pravomoc. Naopak výhodou sdílených daní je, že když se nastaví správná kritéria dělení celostátního výnosu mezi obce, tak přispívají ke snížení prostorových rozdílů v daňových příjmech. A právě k určování procentního podílu se váže **rozpočtové určení daní**, které lze podle Maatyové et al. (2015, s. 141-143) charakterizovat jako pravidla, na jejichž základě se stanoví pravomoci centrální vlády a jednotlivých samospráv uložit daně a vymezit daňový základ a daňové sazby u jednotlivých daní. Zákon o rozpočtovém určení daní upravuje postup stanovení procenta, kterým se každá obec podílí na celkovém obecním podílu. Konkrétní procenta jednotlivých obcí upravuje každoročně aktualizovaná vyhláška Ministerstva financí. Matej (2017) dodává, že to konkrétní procento neboli podíl jednotlivých obcí na výnosu daní se určuje podle kritérií jako je počet obyvatel, velikost katastrálního území a počet dětí v mateřských školách a počet žáků v základních školách, které obec zřizuje.

Na Obr. 5 jsou zobrazeny velikosti koeficientů jednotlivých kritérií v letech 2012 až 2018.

Do r. 2012		2013–2017		Od r. 2018	
Rozloha katastrálních území (celková rozloha)	3 %	Rozloha katastrálních území (max. 10 ha na obyvatele)	3 %	Rozloha katastrálních území (max. 10 ha na obyvatele)	3 %
Prostý počet obyvatel	3 %	Prostý počet obyvatel	10 %	Prostý počet obyvatel	10 %
Počet obyvatel upravený přečítacími koeficienty	94 %	Počet obyvatel upravený přečítacími koeficienty	80 %	Počet obyvatel upravený přečítacími koeficienty	78 %
Počet dětí MŠ, žáků ZŠ	0 %	Počet dětí MŠ, žáků ZŠ	7 %	Počet dětí MŠ, žáků ZŠ	9 %
Celkem	100 %		100 %		100 %

Obr. 5. Váha koeficientů jednotlivých kritérií (Matej, 2017)

Z výše uvedeného obrázku lze vidět, že největší koeficient představuje kritérium počtu obyvatelstva, podle něhož se od roku 2018 přerozděluje 88 % z celkových příjmů ze sdílených daní. Počet obyvatel se mimo jiné přepočítává pomocí příslušného koeficientu stanoveného v přílohách zákona o rozpočtovém určení daní, čímž se zabraňuje skutečnosti, že při zvýšení nebo snížení obyvatelstva obce o jednoho obyvatele, by se zřetelně změnila daňové příjmy obce (Matej, 2017). Stanovení procenta z celkového získaného příjmu stanovené daně dle vyjmenovaných kritérií Provozníková (2015, s. 143) nazývá jako přerozdělování na základě **nederivačního principu**, který napomáhá vyrovnávat fiskální rozdíly mezi samosprávami.

Rozpočtové určení daní během své existence bylo několikrát změněno. Nejvýznamnější dopad na obce měla novela platná od roku 2013, díky které se posílily příjmy malých obcí a snížily se tak rozdíly mezi příjmy malých a velkých obcí (Provozníková, 2015, s. 143). Poslední novelizace proběhla v roce 2017 s platností od 1. 1. 2018. Níže vložený obrázek ukazuje přehled vývoje podílu obcí na sdílených daních od roku 2007 až po rok 2018, kdy proběhla již zmíněná poslední aktualizace rozpočtového určení daní.

Sazby DPH	5%, 19%	2008–9: 9 %, 19 % 2010– 11: 10 %, 20 %	14 % a 20 %	2013–14: 15 %, 21 % 2015: 10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %		
Sdílená daň	do r. 2007	2008–2011	2012	2013–2015	2016	2017	od r. 2018
DPH	20,59 %	21,40 %	19,93 %	20,83 %	20,83 %	21,40 %	23,58 %
DPFO (z příznání)	20,59 %	21,40 %	21,40 %	23,58 %	23,58 %	23,58 %	23,58 %
DPFO (záv. činnost)	20,59 %	21,40 %	21,40 %	22,87 %	23,58 %	23,58 %	23,58 %
DPFO (vybíraná srážkou)	20,59 %	21,40 %	21,40 %	23,58 %	23,58 %	23,58 %	23,58 %
DPPO	20,59 %	21,40 %	21,40 %	23,58 %	23,58 %	23,58 %	23,58 %

Obr. 6. Přehled podílů obcí na sdílených daních (Matej, 2017)

Mezi sdílené daně Peková (2011a, s. 242) zahrnuje **důchodové daně** (daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob) a **daň z přidané hodnoty**. Od 1. 1. 2017 se ke sdílením daním přidává i **daň z hazardních her**, jež nahrazuje odvod z loterií a jiných podobných her. Na základě rozpočtového určení daní do rozpočtu všech obcí plyne 30 % podíl z daně z hazardních her vyjma daně z technických her a obcím podle čtvrtletního koeficientu plyne ještě do rozpočtu 65 % podíl z daně technických her (Finanční správa, 2017).

Od 1. 1. 2018 se obcím podle rozpočtového určení daní rozdělují:

- podle přepočteného procentního podílu 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daní z příjmů, jimiž jsou:
 - daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
 - daň z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
 - daň z příjmů fyzických osob,
 - daň z příjmů právnických osob včetně daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti rozdělený podle poměru počtu zaměstnanců v obci k celkovému počtu zaměstnanců v ČR (Finanční správa, 2018).

Mezi daňové příjmy patří i **místní poplatky**, které upravuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“).

Tyto poplatky si obecní úřady zajišťují sami, ale musí respektovat zákon o místních poplatcích. Místní poplatky se vyznačují fakultativním charakterem, což znamená, že zastupitelstvo obce si samo rozhoduje o tom, jestli poplatky bude vůbec vybírat od fyzických i právnických osob a popřípadě jaké to budou. Jestliže se obec rozhodne pro určité vybírání poplatků, zavádí je prostřednictvím obecné závazné vyhlášky (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 268). I v případě místních poplatků obce mají omezenou daňovou pravomoc, protože zákon o místních poplatcích upravuje náležitosti místních poplatků i jejich nejvyšší možnou sazbu a zároveň vymezuje tyto místní poplatky platné v současnosti:

- *„Poplatek ze psů.*
- *Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.*
- *Poplatek za užívání veřejného prostranství.*
- *Poplatek ze vstupného.*
- *Poplatek z ubytovací kapacity.*
- *Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst.*
- *Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.*
- *Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace“ (Česko, 1990, s. 2016).*

Další skupinou jsou **správních poplatky**, které slouží k pokrytí nákladů týkajících se správních úkonů provedených obcí v přenesené působnosti. Výši správních poplatků a postup jejich výpočtu upravuje zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (Svaz měst a obcí ČR, © 2014, s. 48-49).

Veškeré daně spravuje a vybírá odpovědný **finanční úřad** jako dekoncentrát Ministerstva financí ČR, který získaný daňový výnos rozesílá příslušným obcím na jejich bankovní účet prostřednictvím převodního příkazu (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 267). Lhůty pro převod daní upravuje zákon o rozpočtovém určení daní (Česko, 2000b, s. 3514).

2.6.2 Dotace a transfery

Obce jsou finančně nesoběstačné a neobejdou se bez dodatečných finančních prostředků z rozpočtové soustavy, jimiž jsou dotace (transfery). Příčinu finanční nesoběstačnosti obcí Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 272) vysvětlují z toho důvodu, že obce vykonávají úkoly

v přenesené působnosti, proto poskytnuté finanční prostředky slouží k pokrytí mzdových a provozních výdajů vztahujících se na zaměstnance vykonávající státní správu.

Naopak podle Provoznikové (2015, s. 84-85) dotace slouží k tomu, aby všechny obce byly schopné poskytovat statky a služby občanům určitého standardu bez rozdílu na jejich daňové kapacitě. Dále uvádí, že dotace se využívají i jako prostředek kontroly hospodaření obcí ze strany ústřední vlády. Čím větší podíl dotací na celkových příjmech obce, tím vzrůstá kontrola ze strany ústřední vlády.

Rosen a Gayer (2010, s. 527-533) dotace rozlišují na dvě nejužívanější skupiny, jimiž jsou dotace **účelové a neúčelové**. Poskytovatel účelových dotací specifikuje konkrétní účel, pro který jej příjemce může využít. Účelové dotace dále dělí na dotace **se spoluúčastí a bez spoluúčastí**. Dotace bez spoluúčasti znamená, že příjemce obdrží fixní částku, která pokryje náklady na celý projekt. Naproti tomu dotace se spoluúčastí znamená, že poskytovatel dotace věnuje určitý obnos finančních prostředků, ale zbylou část musí příjemce doplatit. Poskytnutá dotace nepokryje celý podpořený projekt. Dotace se spoluúčastí ještě rozdělují na dotace s **uzavřeným a otevřeným koncem**. Pokud je výše poskytované dotace limitována, jedná se o dotaci s uzavřeným koncem, jestliže limit nastavený není, jde o dotaci s otevřeným koncem. A neúčelovou dotaci, jak již název napovídá, obec může použít na cokoliv. Některé obce je využívají ke snížení vlastních daní.

Wokoun (2011, s. 222) dotace dělí na **nárokové a nenárokové**. Nárokové dotace jsou takové, jejichž objem a struktura je schvalována při schvalování zákona o státním rozpočtu. Na takto schválené dotace má obec nárok. Naopak nenárokové dotace obec čerpá z rozpočtových kapitol určitých ministerstev v rámci grantových programů. O nenárokové dotace si obec musí sama zažádat a příslušné ministerstvo rozhodne, zda žádosti vyhoví či nikoliv.

Co se týká získávání dotací, Matej (2017) říká, že transfery se poskytují ze státních rozpočtů, z rozpočtových fondů, z rozpočtů regionálních rad (EU projektu) a z rozpočtu krajů. V současném programovém období 2014–2020 se transfery z EU projektů čerpají prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu, jehož administraci zajišťuje Centrum pro regionální rozvoj. Ovšem největší část transferů reprezentují transfery ze státního rozpočtu, které se člení na dva druhy:

1. **Příspěvek na výkon státní správy** má podle Maatyové et al. (2015, s. 149) charakter účelové, nárokové a neinvestiční dotace se spoluúčastí ze státního rozpočtu. Výši

příspěvku a postup stanovení výše pro jednotlivé obce každý rok upravuje zákon o státním rozpočtu. Sláma (2018) uvádí, že celkový příspěvek pro obce a hl. město Prahu pro rok 2019 činí **10,4 mld. Kč**, což je dosud nejvyšší příspěvek od roku 2009. Při určování výše příspěvku pro konkrétní obec se zohledňuje, jakou působnost obec vykonává (základní, matričního úřadu, stavebního úřadu, pověřeného obecního úřadu nebo působnost obce s rozšířenou působností). Dále se výše určuje podle výkonových složek, jimiž jsou: výdej občanských průkazů, jednotná kontaktní místa, veřejné opatrovnictví a územní plánování.

2. **Ostatní dotace**, které poskytují zejména Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo zemědělství, mají podobu jak investičních, tak neinvestičních dotací. **Investiční dotace** se využívají zejména na zkvalitnění veřejných služeb, vodovodů a kanalizací, čističek odpadních vod, obnovy ekologické stability krajiny či rekonstrukce silniční sítě ve správě obcí. **Neinvestičními dotacemi** se hradí převážně přímé náklady spojené se vzděláváním (platy učitelů, pomůcky apod.) (Matej, 2017).

2.6.3 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy se podle Wokouna et al. (2011, s. 221) od ostatních skupin příjmů liší tím, že obec jejich výši i strukturu může částečně ovlivnit, a to prostřednictvím svých aktivit nebo na základě svého rozhodnutí. Peková (2011a, s. 258) podotýká, že nedaňové příjmy mohou mít podobu jak **běžných**, každoročně opakujících se příjmů (neinvestičních příjmů), tak i **kapitálových** příjmů, které se pravidelně neopakují (investiční příjmy).

Provazníková (2015, s. 89-92) nedaňové příjmy charakterizuje také jako příjmy vztahující se k hospodářské a podnikatelské činnosti obce. Mezi nedaňové příjmy řadí **příjmy z vlastního podnikání** představující příjmy z pronájmu a prodeje obecního majetku a příjmy z obchodování s cennými papíry. Dále příjmy z obecních mimorozpočtových fondů, příjmy z darů a výnosů ze sbírek souhrnně označuje jako **ostatní nedaňové příjmy**. Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 271) kromě výše uvedených dvou skupin podle Provazníkové přiřazují k nedaňovým příjmům i **přijaté sankční pokuty**. Obec v přenesené působnosti může subjektům ukládat pokuty v rámci přestupkového řízení, například za znečišťování veřejného prostranství, za nepořádek atd. Takové příjmy ovšem představují zanedbatelnou částku a vyskytují se nahodile.

2.6.4 Návrtné příjmy

Obec se může ocitnout v situaci, kdy ve svém obecním rozpočtu nebude mít dostatek finančních prostředků na krytí svých potřeb či dlouhodobých investic a bude bez finančních rezerv. Zejména k tomu může dojít na začátku nového roku, protože daňové příjmy, jako největší část příjmu obecního rozpočtu, přichází na příjmový účet rozpočtu obce až v průběhu roku (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 273). V takové situaci obec může využít návratných příjmů, kterými jsou **úvěry a půjčky**. Nevýhodou podle Pekové (2011a, s. 267) je to, že s poskytnutím návratných příjmů se pojí hrazení jistiny i úroku, a proto jejich splácení výrazně zatěžuje současné i budoucí hospodaření obce.

Provazníková (2015, s. 94) spolu s Pekovou, Pilným a Jetmarem (2012, s. 273) vymezují následující zdroje návratných příjmů:

- **Krátkodobý úvěr** – využívá se na překlenutí časového nesouladu mezi skutečným plněním příjmů a potřebou financovat běžné výdaje. Splatnost je do konce kalendářního (rozpočtového) roku.
- **Střednědobý úvěr**, kterým se financují investice a kapitálové výdaje. Splatnost je do 4-5 let.
- **Dlouhodobý úvěr** se splatností do 10 let, případně do 15 let. Stejně jako střednědobý úvěr, využívá se na financování investic.
- **Příjmy z emise obligací a cenných papírů**, k nimž se vážou i poplatky za tisk cenných papírů nebo za zprostředkování emise, které tak snižují čistý výnos z emise.
- **Návratné půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů**, např. z rozpočtové soustavy, ze státních fondů, z rozpočtu kraje či jiné obce.

V případě využití úvěru obec uzavírá úvěrovou smlouvu s peněžním ústavem a schválený umořovací plán splácení jistiny i úroků z výdajů obecního rozpočtu. Za poskytnutí úvěru obec ručí svými budoucími rozpočtovými příjmy, z nichž bude úvěr splácet, nebo nemovitým majetkem, který vlastní. Poslední možností ručení představují cenné papíry z portfolia. Jedná se o cenné papíry, jež vydal jiný subjekt a obec je nakoupila a vlastní je (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 274).

2.7 Výdaje rozpočtu obce

Výdaje už nejsou tak obsáhlé jako tomu bylo v případě příjmů. Výdaje jednotlivých obcí se mohou výrazně lišit, záleží totiž na preferencích samotné obce, ale i na rozsahu odpovědnosti a pravomoci obcí za zajišťování veřejných statků a jiných úkolů. Nicméně určité výdaje jsou pro všechny obce povinné (Peková, 2011a, s. 279). Podle Provazníkové (2015, s. 201) různou strukturu obecních výdajů ovlivňuje také technická vybavenost obcí, rozvoj infrastruktury a bytová výstavba v obci, velikost a poloha obce, napojení obce na dopravní infrastrukturu, stav krajiny a životního prostředí.

Provazníková (2015, s. 194) uvádí několik typů členění výdajů. Z ekonomického hlediska lze výdaje členit na **běžné** a **kapitálové**. Infrastrukturní hledisko výdaje rozděluje na **ekonomické** a **sociální**. Z pohledu funkcí veřejných financí můžeme rozlišovat **alokační**, **redistribuční** a **stabilizační výdaje**. Výdaje **plánované** a **neplánované** se rozlišují podle rozpočtového plánování.

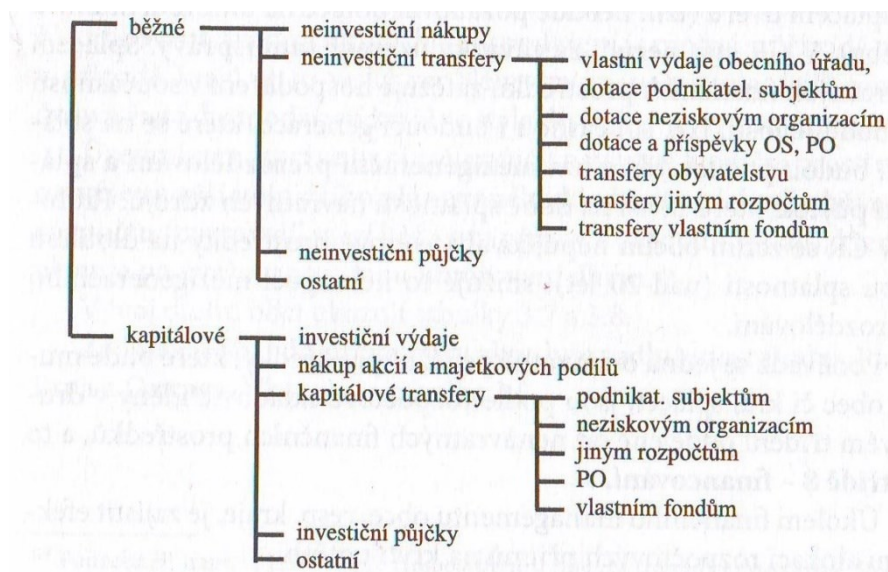
Výdaje lze členit i podle **odvětvového třídění**, které rozděluje výdaje do 6 skupin, přičemž u každé skupiny jsou vyjmenovány konkrétní výdajové oblasti z obecních rozpočtů (Provazníková, 2015, s. 195). Toto třídění najdeme i na informačním portále Monitor Ministerstva financí. Odvětvové třídění znázorňuje Obr. 7.

Skupina výdajů	Výdajové oblasti
1. Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	<ul style="list-style-type: none"> • obhospodařování půdního fondu • obhospodařování obecních lesů
2. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • provoz veřejné silniční dopravy • údržba silnic, chodníků, veřejných prostranství • zajišťování pitné vody • odvod a čištění odpadních vod • podpora rozvoje podnikání • sběr surovin
3. Služby pro obyvatelstvo	<ul style="list-style-type: none"> • základní a mateřské školy • kultura: divadelní činnost, knihovny, muzea, ochrana památek, sdělovací prostředky • podpora tělovýchovy a zájmových organizací • zdravotnictví (zřizování jeslí, nemocnic) • komunální služby: čistota obce, veřejná zeleň, veřejné osvětlení • bydlení: pronájem obecních bytů, výstavba nových bytů • životní prostředí: nakládání s odpady, péče o přírodu a krajinu, ochrana ovzduší (změny technologie vytápění)
4. Sociální věci a politika zaměstnanosti	<ul style="list-style-type: none"> • některé sociální dávky • zřizování sociálních zařízení jako: domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou, domovy pro matky s dětmi
5. Bezpečnost státu a právní ochrana	<ul style="list-style-type: none"> • civilní obrana • obecní policie • požární ochrana
6. Všeobecná veřejná správa a služby	<ul style="list-style-type: none"> • zastupitelské orgány • činnost obecního úřadu • finanční operace

Obr. 7. Odvětvové třídění výdajů (Provazníková, 2015, s. 196.)

Obec zajišťuje financování veřejných statků, jedná se tedy o **nenávratné výdaje**. Proto tyto výdaje by měly být kryty výnosem ze svěřených a sdílených daní, doplněné výnosy z místních a uživatelských poplatků a dotacemi z rozpočtové soustavy. Takové výdaje jsou financovány převážně výdaji z běžné části rozpočtu a v menší míře kapitálovými výdaji (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 277).

Běžné a kapitálové výdaje si blíže popíšeme v následujících podkapitolách. Níže vložený obrázek zobrazuje jedno z možných schémat členění výdajů obecního rozpočtu z pohledu běžných a kapitálových výdajů.

Pozn.: OS = organizační složka, PO = příspěvková organizace.

Obr. 8. Výdaje rozpočtu obce (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 276)

2.7.1 Běžné

Běžné výdaje tvoří zhruba 2/3 z celkových výdajů obce (Wokoun et al., 2011, s. 224). Běžné výdaje představují výdaje **na každoročně opakující se** potřeby v místním i regionálním veřejném sektoru v daném rozpočtovém období, i když ne ve stejném objemu a struktuře. Můžeme o nich hovořit také jako o **plánovaných, neinvestičních a provozních výdajích**. Běžnými výdaji se financují například platy zaměstnanců, nákup materiálu, provoz vlastní správy, sociální dávky a služby apod. (Peková, 2011a, s. 279-280). Provaníková (2015, s. 195) doplňuje, že mezi běžné výdaje patří i všechny neinvestiční výdaje, jako jsou například neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům a neziskovým organizacím, neinvestiční nákupy a související výdaje, neinvestiční transfery do zahraničí atd.

Velkou část běžných výdajů tvoří **obligatorní výdaje**, též nazývané jako **mandatorní**, což znamená, že se jedná o výdaje vynaložené na služby, za které obec ze zákona zodpovídá. Strukturu a výši mandatorních výdajů určují zákonné normy, eventuálně i vyhlášky nebo nařízení. Lze se setkat i s názorem, že za mandatorní výdaje se považuje každý výdaj, jenž je schválen zastupitelstvem obce při schvalování rozpočtu na další rozpočtové období. Nicméně mandatorní výdaje je nutné rozlišovat i z hlediska působnosti obce. Mezi mandatorní výdaje v přenesené působnosti patří všechny výdaje týkající se přenesené působnosti,

kromě výdajů na sociální dávky, na které jsou poskytovány účelové dotace ze státního rozpočtu (Wokoun et al, 2011, s. 224-227). Provazníková (2015, s. 198-199) vyjmenovává následující oblasti, které se týkají mandatorních výdajů v samostatné působnosti:

- **Školství** – výdaje na provoz a údržbu mateřských a základních škol, příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, výdaje na pořízení učebnic a školních potřeb a platy učitelů apod. Státní rozpočet obce poskytuje dotace na provoz zřízených škol, částečné dotace na žáka i účelové investiční dotace.
- **Sociální péče** – provoz kojeneckých ústavů a ústavů pro mládež, zařízení pro tělesně postižené a domovy důchodců. Opět stát obcím na provoz přispívá prostřednictvím účelových dotací.
- **Zdravotnické služby** – obec částečně financuje polikliniky a jesle.
- **Kultura a rekreace** – muzea, divadla, knihovny, plavecké bazény apod.
- **Sanitární služby** – obec hradí výdaje týkající se svozu komunálního odpadu a úklidu komunikací.
- **Veřejná bezpečnost a obecní policie** – výdaje spojené s financováním obecní policie a hasičů.
- **Pouliční osvětlení, parky a hřbitovy** – výdaje na jejich výstavbu a údržbu.
- **Vodovody a kanalizace.**
- **Územní plánování.**
- **Místní komunikace a městská doprava**, která je dotovaná s pomocí městských dopravních podniků.
- **Obecní byty** – výdaje na výstavbu a pronájem, i když výstavba bývá často dotována ze státního rozpočtu prostřednictvím grantových programů.

Jak již bylo zmíněno, výdaje obecních rozpočtů mají charakter **nenávratných výdajů**. Ale Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 281) uvádí následující dvě výjimky, kdy výdaje obecního rozpočtu mohou být **návratné**, to znamená, že v budoucnu budou navráceny zpět do obecního rozpočtu. Jedná se o půjčky poskytované jiným subjektům, a to buď za účelem zhodnocení finančních prostředků, anebo v druhém případě, za účelem bezúročného dočasné pomoci.

Mezi běžné výdaje patří i **vlastní redistribuční výdaje**, které Provazníková (2015, s. 197) charakterizuje jako peněžní transfery obyvatelstvu. Redistribuční výdaje jsou pouze doplňkovými výdaji a nedosahují vysokých částek, protože většina sociálních dávek je financována ze státního rozpočtu prostřednictvím dávek státní sociální podpory. Peková, Pilný

a Jetmar (2012, s. 280) za redistribuční výdaje považují dary občanům (např. při jubileích), pokuty a jiné sankce, které obec musí zaplatit, dále dotace soukromým podnikatelům na podporu podnikání, adresnou sociální výpomoc nižším příjmovým kategoriím obyvatelstva nebo sociálně slabším občanům, a v neposlední řadě i placené daně, jestliže obec je poplatníkem daní.

Podle **odvětvového členění výdajů** obce největší objem běžných výdajů směřují na činnosti místní správy a samosprávy, dále do odvětví dopravy, následuje oblast vzdělávání a zajištění školských služeb, potom bydlení a komunální služby a na závěr ochrana životního prostředí (Provazníková, 2015, s. 201).

2.7.2 Kapitálové

Kapitálové výdaje tvoří zbylou 1/3 výdajů obecního rozpočtu (Wokoun et al., 2011, s. 224). Kapitálové výdaje představují opak běžných výdajů. Jedná se tedy o výdaje vynaložené na financování **dlouhodobých** (delší než 1 rok), **každoročně neopakujících se** potřeb. Kapitálové výdaje jsou zpravidla **jednorázové** a dosahují vyšších částek. Většinou mají podobu **investic**, ale týkají se i splácení půjček na financování investic (Peková, 2011a, s. 280). Do kapitálových výdajů patří výdaje související s investičními výstavbami, výdaje za nákup nemovitostí, a to jak v podobě budov, tak i pozemků, dále výdaje na celkovou rekonstrukci budov i zařízení, jež navýší hodnotu majetku, i výdaje za nákup akcií a majetkových podílů, finanční vklady do obchodních společností a investiční dotace fyzickým a právnickým osobám (Svaz měst a obcí ČR, © 2014, s. 51).

V případě **mandatorních výdajů** nelze zcela vyloučit kapitálové výdaje. Podle Wokouna et al. (2011, s. 228) mezi mandatorní výdaje můžeme zahrnout výdaje na zajištění ekologické likvidace komunálního odpadu nebo investice do vodovodů a čističek odpadních vod, jestliže by se zpřísnily ekologické normy. Jako poslední příklad uvádí investice do úpraven pitné vody, pokud by hrozil její nedostatek.

Z hlediska **odvětvového členění výdajů** Provazníková (2015, s. 201) uvádí, že obce největší obnos kapitálových výdajů vkládají do odvětví dopravy a vodního hospodářství, pak do oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje, následují výdaje na vzdělávání a školské služby, tělovýchova a zájmové činnosti a na posledním místě jsou výdaje vynaložené na ochranu životního prostředí.

2.8 Přezkoumání hospodaření obce

Jak probíhá přezkoumávání hospodaření obce rozebírá Horzinková a Novotný (2013, s. 151) ve své publikaci, kde uvádí, že hospodaření obce se prověřuje vždy za předcházející kalendářní rok. Obec je povinná požádat příslušný krajský úřad o přezkoumání jejího hospodaření anebo si přezkoumání jejího hospodaření zajistí u auditorské společnosti. Jestliže hospodaření obce prověřuje příslušný krajský úřad, koná tak v rámci přenesené působnosti. V případě, že kontrolu hospodaření provádí auditor, náklady vzniklé z přezkoumání si obec platí sama ze svých rozpočtových prostředků.

Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí nejen, že vymezuje předmět, postup a pravidla přezkoumání, ale také umožňuje jednorázové přezkoumání hospodaření obce rozčlenit do dílčích přezkoumání v průběhu roku. To lze ale jenom u obcí jejichž počet obyvatel přihlášených k trvalému pobytu ke dni 1. ledna kalendářního roku, s kterým přezkoumání souvisí, je vyšší než 800 obyvatel (Česko, 2004, s. 8079).

2.8.1 Zpráva o výsledku přezkoumání

Ať už je hospodaření obce přezkoumáváno jednorázově anebo v dílčích fázích, výstupem je vždy kontrolou sepsána zpráva o výsledku přezkoumání, která zachycuje výsledky z provedeného přezkoumání. Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí vymezuje následné náležitosti zprávy o výsledku přezkoumání:

- **identifikační údaje** – název územního celku, jména a funkce kontrolujících osob, místo, období a rok přezkoumání a také datum vyhotovení zprávy o výsledku přezkoumání,
- **zjištěné chyby a nedostatky** – jejich popis a uložení povinností,
- **označení dokladů a ostatních materiálů**, z nichž vychází zjištěné chyby a nedostatky,
- **závěr z přezkoumání**, jehož součástí musí být i popis případných rizik, které by mohly negativně ovlivnit hospodaření obce v budoucnosti a dále uvedení, jaký podíl dosahují pohledávky a závazky na rozpočtu územního celku a jaký je podíl zastaveného majetku na celkovém majetku územního celku (Česko, 2004, s. 8083).

Horzinková a Novotný (2013, s. 152-153) doplňují, že takto vypracovanou zprávu o výsledku přezkoumání kontrolor pověřený řízením projedná se starostou obce, který se může ke zprávě písemně vyjádřit a na základě souhlasu toto vyjádření přiloží k výsledné zprávě. Na závěr je starostovi předán stejnopis, který musí být dodán nejpozději 15 dnů před projednáním závěrečného účtu v orgánech územního celku, protože zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu. Vzhledem k tomu, že starosta obce může zaujmout stanovisko k návrhu zprávy, tak zpráva o výsledku přezkoumání není jednostranným úkonem kontrolujícího orgánu, ale souhrnným výsledným materiálem předloženým zastupitelstvu obce k projednání a také k přijetí opatření k nápravě zjištěných chyb a nedostatků a k vyvození potencionálních důsledků. Z toho plyne, že na zprávu o výsledku přezkoumání lze nahlížet jako na **motivující nástroj k hospodárnějšímu chování obcí**.

Na závěr téhle obsáhlé kapitoly je nutné upozornit na to, že **neexistuje jeden univerzální ani ideální způsob či systém financování potřeb územních samospráv**. I mezi jednotlivými zeměmi se financování územních samospráv liší, protože každá země má určitá specifika a jiné problémy související s financováním rozsahu a kvality zabezpečovaných veřejných statků v rámci veřejného sektoru. Odlišná je i míra fiskální decentralizace veřejných příjmů na územní samosprávu. Nicméně v roce 1999 vyšla v platnost v ČR **Evropská charta místní samosprávy**, která stanoví základní požadavky na finanční systém územní samosprávy (Wokoun et al., 2011, s. 186).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM

V rámci této úvodní kapitoly v praktické části bude provedena socioekonomická analýza města Bystřice pod Hostýnem za účelem představení města a zhodnocení jeho situace z hlediska administrativního členění, polohy, vnějších vztahů, obyvatelstva, občanské vybavenosti a služeb, cestovního ruchu, trhu práce, průmyslu a podnikání, životního prostředí, technické infrastruktury, dopravní infrastruktury, správy a samosprávy města. Socioekonomická analýza je zpracována na základě vlastních znalostí, doplněná daty z internetu a také informacemi od příslušných úředníků z Městského úřadu Bystřice pod Hostýnem.

3.1 Administrativní členění města

Bystřice pod Hostýnem je malé město, které se skládá z 5 místních částí, jimiž jsou Bílavsko, Bystřice pod Hostýnem, Hlinsko pod Hostýnem, Rychlov a Sovadina. Bystřice pod Hostýnem je obcí s pověřeným obecním úřadem, ale i obcí s rozšířenou působností do jejíž správního obvodu spadá celkem 14 obcí.

Zařazení města Bystřice pod Hostýnem z hlediska klasifikace CZ-NUTS a systému LAU:

- NUTS I – ČR
- NUTS II – Střední Morava
- NUTS III – Zlínský kraj
- LAU 1 – okres Kroměříž
- LAU 2 – Bystřice pod Hostýnem

3.2 Poloha města v rámci ČR a Zlínského kraje

Bystřice pod Hostýnem se rozkládá na úpatí Hostýnských vrchů na katastrální výměře 2 681 ha, z níž největší část tvoří zemědělská půda (1 603 ha), orná půda (1 259 ha) s lesní půdou (646 ha). Zastavěná plocha tak činí 93 ha (Bystřice pod Hostýnem, © 2017).

Město leží v nadmořské výšce 315 metrů nad mořem v severovýchodní části okresu Kroměříž a zároveň na severu Zlínského kraje, kde tvoří hranici Zlínského a Olomouckého kraje. Vzdálenost Bystřice pod Hostýnem od města Kroměříž měří 22 km a od krajského města Zlín 29 km. Středem města protéká říčka Bystřička.

Obr. 9. Poloha města Bystřice pod Hostýnem (Bystřice pod Hostýnem, © 2019a)

3.3 Vnější vztahy

Město Bystřice pod Hostýnem spolu s dalšími okolními 14 obcemi tvoří **Podhostýnský mikroregion**, v jehož rámci podporují rozvoj zdejšího cestovního ruchu a propagují místní krajinu. Prioritou Podhostýnského mikroregionu je zachovávání lidových tradic a starých zvyků (Podhostýnsko, © 2019).

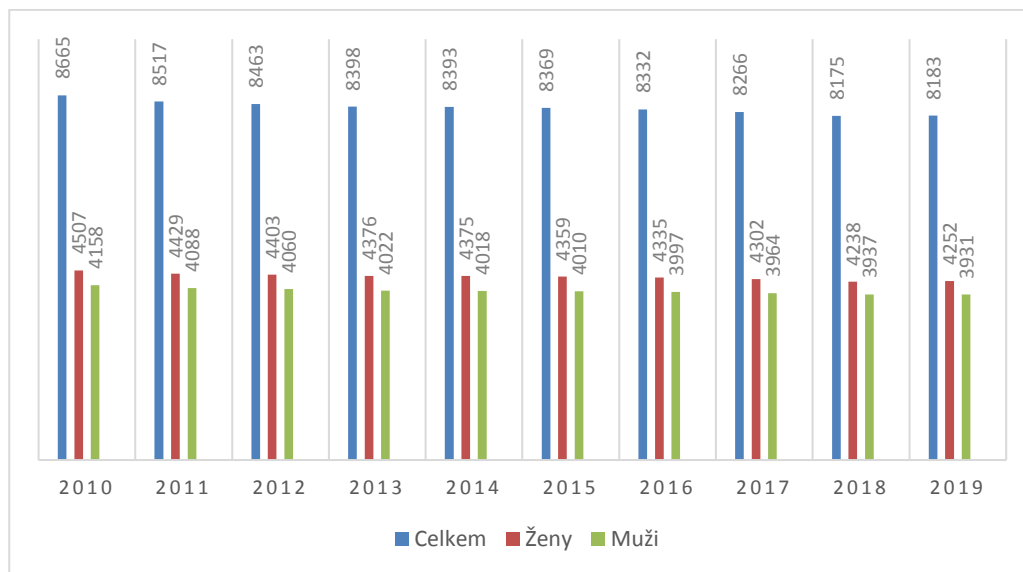
Členové Podhostýnského mikroregionu s ještě dalšími dvěma obcemi mimo tento region jsou sdružovány v **Místní akční skupině Podhostýnska** (dále jen „MAS Podhostýnska“), jež vznikla v roce 2006. MAS Podhostýnska si klade za cíl rozvíjet Podhostýnský region, a to především větší zainteresovaností neziskového a podnikatelského sektoru do činností tohoto mikroregionu. V současné době se MAS Podhostýnska soustřeďuje na realizaci plánu vzdělávacích aktivit pro školní rok 2018-2019 (MAS Podhostýnska, © 2019).

Město Bystřice pod Hostýnem v letech 2008-2009 uzavřelo partnerské smlouvy s dvěma zahraničními městy. Tím prvním je italské město San Giovanni al Natisone a druhým je Salzkotten ležící v Severním Porýní-Vestfálsku. Význam mezinárodního partnerství těchto měst spočívá v rozvoji společenských, sportovních a kulturních kontaktů občanů zmíněných měst a v navazování nových osobních i pracovních přátelství (Partnerská města, © 2019).

3.4 Obyvatelstvo

K 1. 1. 2019 bylo v Bystřici pod Hostýnem evidováno 8 183 obyvatel, z toho 3 931 mužů a 4 252 žen. Ke stejnému dni ve městě dle statistik žilo 107 cizinců, z nichž 83 cizinců má nahlášený trvalý pobyt v Bystřici pod Hostýnem (Ministerstvo vnitra ČR, © 2019).

Dlouhodobější vývoj počtu obyvatelstva znázorňuje níže vložený graf, přičemž data pochází vždy z 1. ledna daného roku.

Graf 1. Vývoj počtu obyvatel v letech 2010-2019 (Ministerstvo vnitra ČR, © 2019; vlastní zpracování)

Z grafu vyplývá, že za sledované období dochází k pomalému, ale jistému úbytku obyvatelstva. Konkrétně za posledních 9 let se celkový počet obyvatel snížil o 482 obyvatel, z toho o 255 žen a 227 mužů. Výjimka nastává až v roce 2019, kdy se celkový počet poprvé navýšil, a to o 8 obyvatel oproti předchozímu roku. Dále si lze všimnout převahy počtu žen nad počtem mužů ve všech sledovaných letech.

S vývojem obyvatelstva se pojí dvě složky. Tou první je **přirozený přírůstek** – rozdíl mezi počtem narozených a zemřelých. V roce 2017 se v Bystřici pod Hostýnem narodilo 79 dětí a zemřelo 113 obyvatel, díky tomu došlo k přirozenému úbytku obyvatel. Záporný přirozený přírůstek trvá už od roku 2009. Druhou složkou ovlivňující vývoj obyvatelstva představuje **migrační saldo**, které je dáno rozdílem mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých. Za rok 2017 se vystěhovalo 198 osob a přistěhovalo 141 osob. Na základě těchto skutečností je migrační saldo záporné, stejně jako předchozích 10 let (ČSÚ, © 2018).

Údaje o **věkovém složení obyvatelstva** města podle pohlaví a jednotek věku poskytuje následující tabulka.

Tab. 1. Věkové složení obyvatelstva k 31. 12. 2017 (ČSÚ, © 2018; vlastní zpracování)

Věková skupina	Ženy	Muži	Obě pohlaví
0 - 14	551	541	1 092
15 - 64	2 624	2 690	5 314

65+	1 063	706	1 769
-----	-------	-----	-------

Na základě údajů z tabulky lze konstatovat, že největší skupinu obyvatel z hlediska věkového složení zastupují občané ve věku 15-64 let s celkovým počtem 5 314 obyvatel. Poté převažují lidé starší 65 let a jako nejmenší skupinu obyvatel tvoří děti do 14 let. Z hlediska pohlaví opět převládají ženy, kromě produktivního věku 15-64 let, kde je o 66 mužů více než žen.

Dalším důležitým ukazatelem z hlediska věkové struktury obyvatelstva je **index stáří**, který udává, kolik seniorů ve věku 65+ připadá na 100 dětí do 15 let. V Bystřici pod Hostýnem v roce 2017 index stáří činil 166, což znamená, že senioři výrazně převažují. V Bystřici pod Hostýnem také žije nejstarší obyvatelka ČR, která v březnu 2019 oslaví své 106. narozeniny.

Když už víme, jaká věková skupina obyvatel je nejpočetnější, můžeme odhadnout i **průměrný věk obyvatelstva**, který má stoupající tendenci. V roce 2010 celkový průměrný věk občanů byl 41,3 let, v roce 2017 už 43,8 let. Nárůst činí 2,5 roku za 7 let. Podle pohlaví ženy stárnou rychleji než muži. Za stejné období se průměrný věk u žen zvýšil o 2,9 let a u mužů o 2,6 let. V roce 2017 průměrný věk žen dosahoval 45,4 let a průměrný věk mužů 42,1 let (Ministerstvo vnitra ČR, © 2019).

Poslední údaje o **vzdělanostní struktuře obyvatelstva** jsou k dispozici pouze z roku 2011, kdy proběhlo sčítání lidu, domů a bytů. Na území města Bystřice pod Hostýnem v roce 2011 dosáhlo 38 % obyvatel středního odborného vzdělání bez maturity, 27 % obyvatel středoškolského vzdělání s maturitou a 17 % obyvatel nedokončilo základní vzdělání či nemělo žádné vzdělání. Vyšší odborné nebo vysokoškolské studium dokončilo pouze 15 % obyvatel. U zbylých 3 % vzdělání nebylo zjištěno (Bystřice pod Hostýnem, © 2017).

3.5 Občanská vybavenost a služby

Školství patří k důležitým aspektům přispívajícím k rozvoji města. Město Bystřice pod Hostýnem na svém území zřizuje 5 mateřských škol a 2 úplné základní školy. Tato školská zařízení navštěvují i děti z okolních obcí a jejich kapacita je prozatím dostatečná. Město jako zřizovatel zajišťuje neustále zvyšující se kvalitu vzdělávání pomocí postupné modernizace, obnovy a rekonstrukce školských budov, ale i jejich vybavení. Na území města

působí i Základní umělecká škola Bystřice pod Hostýnem, Střední škola nábytkářská a obchodní Bystřice pod Hostýnem a Základní škola pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Zřizovatelem vyjmenovaných školských zařízení je Zlínský kraj.

Z pohledu **zdravotnictví** v Bystřici pod Hostýnem je zajištěna základní zdravotní péče pomocí zdravotnických zařízení, jako jsou praktičtí lékaři pro dospělé, pediatrie, ortopedie, stomatologická ambulance, gynekologická ambulance, oční ambulance, ORL ambulance, neurologická ambulance, kožní ambulance, urologická ambulance, chirurgická ambulance, biochemická laboratoř apod. Nachází se tu také lékařská pohotovostní služba a záchranná pohotovostní služba, která zajišťuje převoz pacientů do kroměřížské nemocnice. Ve městě jsou k dispozici i 4 lékárny.

Sociální péči v Bystřici pod Hostýnem poskytuje zejména Charita Bystřice pod Hostýnem, která nabízí městu i okolním obcím pečovatelskou službu, denní stacionář pro seniory, osobní asistenční službu, domácí zdravotní péči či zapůjčení kompenzačních pomůcek. V Bystřici pod Hostýnem se nachází i Centrum pro seniory Zahrada s kapacitou 58 lůžek, které od roku 2016 zároveň nabízí i sociální službu domov se zvláštním režimem pro 16 osob. V rámci bytového fondu město spravuje dům s pečovatelskou službou, který je určen pro fyzické osoby v nepříznivé životní situaci z důvodu jejich pokročilému věku a zdravotního stavu. Kapacita domu s pečovatelskou službou činí 51 bytů. Pro osoby starší 60 let, které nevlastní žádnou nemovitost určenou k bydlení, se nabízí ubytování v bezbariérovém komunitním domě seniorů za státem garantovým nájmem. Pro zdravotně postižené děti slouží ve městě klub „STONOŠKA“, jehož cílem je pomoci rodičům odpočinout si od celodenní péče o postižené dítě. V Bystřici pod Hostýnem je zřízené i nízko-prahové centrum SOS Kajuta pro děti ve věku od 6 do 18 let.

V rámci sociální péče je v jednání Rady města zřízení služby Senior TAXI, která by poskytovala osobám starší 70 let (případně 65+) a držitelům ZTP/P bez omezení věku dotovanou dopravu k lékařům, na úřad a na poštu, ale i třeba na nákup do obchodů na území města. Podmínkou by byl trvalý pobyt osob v Bystřici pod Hostýnem či v jeho místních částí a vyřízení zdarma tzv. seniorpasu. V případě kladného přijetí by tuhle službu senioři jistě uvítali, protože na území města není zajištěna městská hromadná doprava, tudíž pro některé seniory je opravdu obtížné dojet si např. k lékaři, jestliže nebydlí v blízkosti centra.

Bezpečnost, ochranu života, majetku a zdraví občanů na území města zabezpečuje **městská policie a dvě jednotky sboru dobrovolných hasičů**.

Ke **sportovním aktivitám** v Bystřici pod Hostýnem slouží tenisové kurty, fotbalová hřiště, minigolfové hřiště, squashové centrum, posilovny, sportovní hala ve společenském domě Sušil, v níž se uskutečňují sporty jako je volejbal, házená, florbal, badminton, ale i karate. Nesmíme opomenout ani sportovní areál střelnice Bedlina, kde probíhají tréninky a soutěže ve sportovním odvětví biatlon. V letních měsících lze využívat venkovní koupaliště, jehož součástí je i hřiště na plážový volejbal. Pro děti jsou na sídlištích a v městském parku Zahájené vybudovaná dětská hřiště. Město v roce 2011 zřídilo Středisko volného času Včelín, které nabízí zájmové kroužky, víkendové a letní příměstské tábory, akce pro děti a mládež apod. Součástí tohoto střediska je i revitalizovaná zahrada, na níž se nachází víceúčelové hřiště s umělým povrchem, lezecká stěna a lanové centrum.

O **kulturní život** se ve městě stará především Okrašlovací a zábavní spolek, který pořádá dobročinné bazary, autorská čtení, besedy a zajišťuje tzv. „Kino po O“ určené pro rodiče s dětmi. V roce 2017 bylo po několika letech znovu zprovozněno kino ve Společenském domě Sušil, v němž se pravidelně každou sobotu promítá film. Ve zmíněném Společenském domě se také konají společenské plesy, dětské karnevaly a hudební koncerty. V průběhu letních prázdnin se v areálu venkovního koupaliště provozuje letní kino. V rámci kulturního dění ve městě působí i Bystřický kulturní nadační fond, který zajišťuje Zámecké koncerty zaměřené na vážnou a duchovní hudbu. I **umění** je v Bystřici pod Hostýnem zastoupeno, a to každoročně konaným hudebním festivalem „Bystřické zámecké slavnosti“, mezinárodním folklórním festivalem „Na rynku v Bystřici“ a hudební přehlídkou „Letní alternativa“. Na druhou stranu Bystřice pod Hostýnem postrádá možnost večerní zábavy a nočního života pro mladistvé a dospělé v podobě tanečních klubů a diskoték.

Co se týká **služeb** uspokojující individuální potřeby, tak ve městě jsou zejména živnostníci nabízející služby jako je kadeřnictví, manikúra a pedikúra, masáže, kosmetické salony, ale i služby pro motoristy, jako je pneuservis, autoservis a 2 čerpací stanice. Stravovací služby v Bystřici pod Hostýnem poskytují 2 cukrárny, 1 kavárna, 3 pivnice, 6 barů, 1 bistro a celkem 6 restaurací, které během pracovního týdne v poledních hodinách nabízí polední menu za zvýhodněnou cenu. Platební a finanční služby lze využít na pobočkách České spořitelny, Komerční banky, Modré pyramidy a České pošty, která je umístěna mimo centrum. Občanům v Bystřici pod Hostýnem jsou k dispozici i služby jako je autoškola, taxislužba, cestovní agentury a pohřební služba. **Maloobchodní zařízení** se soustřeďují zejména na náměstí T.G. Masaryka a v jeho blízkém okolí. V Bystřici pod Hostýnem najdeme nejvíce obchodů nabízejících potraviny. Jedná se tak o 3 pekařství, dohromady

o 6 koloniálů se smíšeným zbožím, 2 supermarkety (Albert a Lidl), 2 masny a 2 zdravé výživy. Dále tu najdeme prodejny s obuví, drogerií, elektronikou, nábytkem, se sportovním vybavením, ale i second handy, květinářství, zverimex, papírnictví, barvy-laky, zlatnictví.

3.6 Cestovní ruch

Město Bystřice pod Hostýnem má dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu kvůli přírodním krásám, které město obklopují, a které je rájem turistů. V letních měsících lze přírodní krásy poznávat pomocí pěší turistiky po naučných stezkách, ale na své si přijdou i zdatní cyklisté, pro něž **Hostýnské vrchy** nabízí řadu cyklotras. Naopak v zimním období většina cyklotras je sjízdná pro běžkaře a pro lyžaře jsou k dispozici 3 Ski-areály, a to na nedalekém Tesáku, Trojáku a Rusavě.

Bystřice pod Hostýnem je turisty proslulá také díky poutnímu místu **Sv. Hostýn** s bazilikou Nanebevzetí Panny Marie a křížovou cestou od Dušana Jurkoviče, které leží 3 km od města v Hostýnských vrších. Město turistům nabízí velké parkoviště pro automobily za poplatek (50 Kč/24 hod), v jehož v blízkosti se nachází autobusová zastávka, odkud se turisté mohou nechat vyvézt veřejnou dopravou na Hostýn nebo se vydat pěšky po turisticky značené trase vedoucí lesem. Bohužel tato trasa není vhodná pro kočárky.

Samotné město turistům nabízí navštívit farní kostel sv. Jiljí, Thonetovu Vilu, městské muzeum nacházející se v budovách bystrického zámku, v němž si turisté také mohou prohlédnout i jeho přístupnou část interiérů. V prostorách zámku sídlí i **Městské informační centrum** Bystřice pod Hostýnem, které turistům poskytuje prodej propagačních materiálů města, turistických map a cyklomap, ale také vstupenek na kulturní akce. Dále se zde turisté mohou dozvědět podrobnější informace o ubytovacích a stravovacích zařízeních nebo dokonce zapůjčit si i horská kola.

Atraktivní volbou k odpočinku turistů je návštěva nebo pobyt v **hotelu a regeneračním centru Harmonie** v Bystřici pod Hostýnem ležící mimo centrum města uprostřed přírody. Součástí tohoto areálu je hotel, který poskytuje ubytování a stravování v restauraci, a regenerační centrum nabízející bohaté lázeňské, wellness a kosmetické procedury. Nedaleko od hotelu a regeneračního centra Harmonie se nachází rekreační a vzdělávací středisko **Sola Gratia**, které spravuje Diakonie ČCE. Středisko tvoří několik budov určené k ubytování, stravování, vzdělávání, odpočinku a zábavě. Pobyt v tomto středisku je vhodný

zejména pro skupiny lidí s pohybovým nebo zdravotním postižením, včetně jejich rodinných příslušníků a asistentů. Dále pro skupiny seniorů, zájmové skupiny, ale i pro rodinu s dětmi. Sola Gratia umožňuje ve svých prostorech uspořádat rodinné oslavy, soukromé akce nebo svatební hostiny. Kapacita střediska je 75 lůžek.

Kromě zmíněných dvou středisek je turistům nabízeno ubytování v blízkosti centra v Penzionu Rondo s kapacitou 22 lůžek, jehož součástí je i restaurace. Turisté se mohou také ubytovat ve 3 apartmánech Slobodova ve zrenovované impozantní vile ze 30. let 20. století. Poslední možnost ubytování představuje Ubytovna TJ Bystřice pod Hostýnem s 45 lůžky, kterou uvítají především sportovci, a to kvůli její poloze v těsné blízkosti sportovního areálu (tenisové kurty, fotbalová hřiště, minigolfové hřiště).

I když město Bystřice pod Hostýnem poskytuje omezenou nabídku ubytování, turisté raději volí ubytování v okolních obcích jako je Chvalčov, Rusava, Rajnochovice, které umožňují ubytování v chalupách a chatách za účelem rodinné rekreace. V Bystřici pod Hostýnem bylo za rok 2017 ubytováno 10 041 rezidentů a 581 nerezidentů. Počet přenocování v ubytovacích zařízeních u rezidentů činil 22 386 nocí a u nerezidentů 1 175 nocí. Průměrný počet přenocování turistů dosahuje hodnoty 2,2 (Veřejná databáze, © 2019).

3.7 Trh práce, průmysl a podnikání

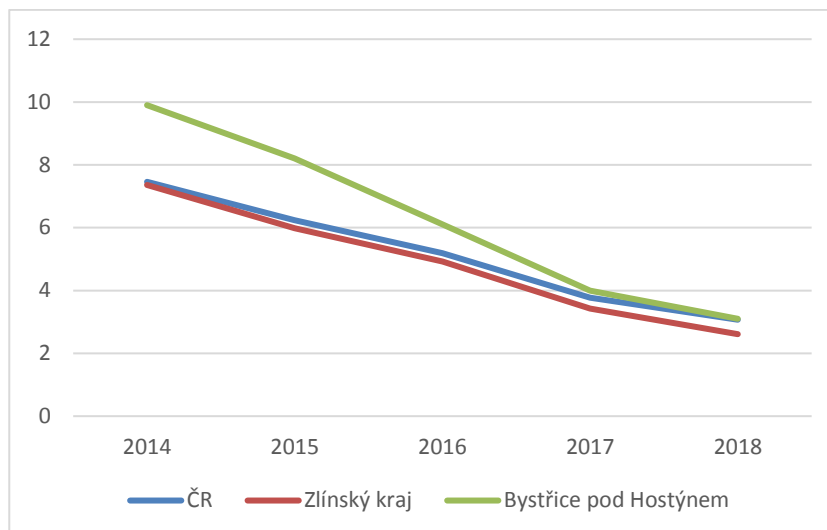
Nejdůležitějším ukazatelem na trhu práce je **podíl nezaměstnaných osob**, jenž udává podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Pod pojmem dosažitelní uchazeči rozumíme uchazeče o zaměstnání v produktivním věku, kteří jsou evidováni jako nezaměstnaní, a v případě, že se jim naskytne nabídka vhodné pracovní pozice, můžou ihned nastoupit do zaměstnání, aniž by jim v tom bránila jakákoliv objektivní překážka. Nejnovější údaje o podílu nezaměstnaných osob v Bystřici pod Hostýnem jsou k dispozici z 31. ledna 2019, kdy podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku dosahoval 3,4 %. Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání k tomuto dni činil 182 osob, z toho 111 mužů a 71 žen, přičemž nabízeno bylo 123 volných pracovních míst (MPSV, © 2019). Údaje o podílu nezaměstnaných osob, počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání spolu s celkovým počtem obyvatel ve věku 15-64 let a počtu volných pracovních míst během let 2014-2018 uvádí Tab.2. Údaje v tabulce pochází vždy z 31. 12. příslušného roku.

Tab. 2. Přehled údajů o nezaměstnanosti v letech 2014-2018 (MPSV,
© 2019; vlastní zpracování)

	2014	2015	2016	2017	2018
Dosažitelní uchazeči 15-64	564	460	339	218	163
Obyvatelstvo 15-64	5 679	5 623	5 543	5 446	5 314
Podíl nezaměstnaných osob	9,9 %	8,2 %	6,1 %	4 %	3,1 %
Volná místa	24	67	38	65	93

Podle uvedených dat v tabulce vidíme, že podíl nezaměstnaných osob během sledovaných 5 let klesl o 6,8 %. Došlo i k úbytku obyvatelstva v produktivním věku a tím samozřejmě poklesl i počet dosažitelných uchazečů. Počet evidovaných osob jako nezaměstnaných se v průběhu let 2014-2018 snížil o 401 osob.

Níže vložený graf znázorňuje vývoj podílu nezaměstnaných osob v Bystřici pod Hostýnem ve srovnání s podílem nezaměstnaných osob ve Zlínském kraji a v celé České republice v průběhu 5 let. Údaje v grafu jsou uvedeny v % a k 31. 12. daného roku. Ke snižování podílu nezaměstnaných osob dochází ve všech třech případech díky rostoucí ekonomice. Zatímco velikost a vývoj podílu nezaměstnaných osob v ČR a ve Zlínském kraji je téměř stejný, tak podíl nezaměstnaných osob v Bystřici pod Hostýnem se velikosti podílu nezaměstnaných osob ve Zlínském kraji a ČR přiblížil až v roce 2017. V letech 2014 a 2015 podíl nezaměstnaných osob v Bystřici pod Hostýnem byl výrazně vyšší oproti podílu nezaměstnaných osob ve Zlínském kraji a ČR.

Graf 2. Vývoj podílu nezaměstnaných osob v letech 2014-2018 v % (ČSÚ, © 2019; vlastní zpracování)

Na základě sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 bylo zjištěno, že 3 460 obyvatel v Bystřici pod Hostýnem je **ekonomicky aktivní**. Vzhledem k celkovému počtu obyvatelstva města v daném roce (8 186 obyvatel), můžeme konstatovat, že ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří slabší polovinu (42,2 %) obyvatelstva. Co se týká struktury ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví, tak jednoznačně převažuje **průmysl**, v kterém je zaměstnáno necelých 31 % obyvatel. Potom následuje odvětví školství, velkoobchodu s maloobchodem a opravy a údržba motorových vozidel s 19 % obyvatel. Ve stavebnictví a v oblasti zdravotní a sociální péče pracuje téměř 15 % obyvatel, pak následuje oblast veřejné správy a obrany, povinného sociálního zabezpečení, dopravy a skladování, profesní a vědecké činnosti, ubytování a pohostinství. Úplně nejméně obyvatel (5 %) vykonává práci v oblasti zemědělství, lesnictví, informačních a komunikačních technologií, peněžnictví a pojišťovnictví (Veřejná databáze, © 2019).

Se zaměstnáním souvisí i **dojíždění za prací**. Z celkového počtu 3 460 ekonomicky aktivního obyvatelstva do zaměstnání dojíždí 1 778 obyvatel, z toho 868 osob dojíždí v rámci obce. Zajímavostí je, že do jiné obce okresu vyjíždí za prací 412 obyvatel a do jiného okresu kraje jen 156 obyvatel, zatímco za prací do jiného kraje dojíždí 324 obyvatel (Veřejná databáze, © 2019). To může být způsobeno dobrou dopravní dostupností z Bystřice pod Hostýnem do Přerova, které leží v Olomouckém kraji a sídlí zde velké firmy jako např. Meopta – optika, s.r.o. či Precheza, a.s.

Co se týká **fírem a podniků** v Bystřici pod Hostýnem, tak na základě výše uvedených skutečností už víme, že největší zaměstnanost je v průmyslu a to díky 3 největším průmyslovým firmám na území města. Jako první firmu můžeme uvést **TON, a.s.**, která se specializuje na výrobu ručně ohýbaného nábytku v podobě židlí, stolů a doplňků. Tato akciová společnost vlastní obchodní pobočky v 5 zemích a své výrobky exportuje do více než 60 zemí i mimo Evropu. Firma TON získala také řadu ocenění v různých mezinárodních soutěžích. V současné době zaměstnává zhruba 900 osob. Druhou firmu v pořadí z hlediska největšího počtu zaměstnanců v Bystřici pod Hostýnem představuje firma **NET PLASY, spol. s.r.o.** zaměstnávající okolo 140 osob. Tato společnost s ručením omezením vyrábí mléčné produkty (pomazánková másla, sýry, tvarohy apod.), které následně vyváží i do zahraničí. V bezprostřední blízkosti areálu této firmy se nachází podniková prodejna, v níž jsou tyto výrobky prodávány za zvýhodněnou cenu. Poslední firmou je společnost **KOVONAX, spol. s.r.o.** zaměřená na ohýbaný kovový nábytek. Vyrábí především specializovaný nábytek pro zdravotnictví, armádu a školství. Kovonax, stejně jako předchozí dvě firmy, své výrobky exportuje do zemí Evropské Unie, ale i do Ruska nebo Ukrajiny. Počet zaměstnanců u této firmy se uvádí v rozmezí 50-99 osob.

Kromě 3 výše uvedených firem, na nichž závisí zaměstnanost v Bystřici pod Hostýnem, se v roce 2017 na území města také nacházelo 183 mikropodniků, 36 malých podniků a 7 středních podniků (Bystřice pod Hostýnem, © 2017).

Při příjezdu do Bystřice pod Hostýnem od Holešova po pravé straně se nachází **průmyslová zóna** vymezená pro lehký průmysl, malé a střední podniky a pro skladovací prostory. Nicméně plochy průmyslové zóny nejsou zcela zaplněny, a to z hlavního důvodu, kterým jsou nevyhovující podmínky pro investory a malá propagace rozvojových ploch.

V Bystřici pod Hostýnem bylo za rok 2017 evidováno 1 735 **podnikatelských subjektů**, přičemž většina z nich se specializuje na obchod, prodej a opravu motorových vozidel, dále na průmysl a stavebnictví. Nejméně se soustřeďují do činností v oblasti nemovitostí, kulturních, zábavních a rekreačních činností a na oblast dopravy a skladování. Další a podrobnější údaje jsou uvedeny v Tab. 3. Největší problém v oblasti podnikání spočívá v nedostatečné informovanosti podnikatelů o možnostech získávání veřejných finančních prostředků na rozvoj jejich podnikání.

Tab. 3. Podnikatelské oblasti a subjekty v roce 2017 (Bystřice pod Hostýnem, © 2017; vlastní zpracování)

Podnikatelské oblasti	Počet subjektů
Maloobchod a velkoobchod; opravy a údržba motorových vozidel	418
Průmysl	253
Stavebnictví	253
Profesní, vědecké a technické činnosti	217
Ostatní činnosti	180
Ubytování, stravování a pohostinství	140
Zemědělství, lesnictví, rybářství	113
Činnosti v oblasti nemovitostí	66
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	49
Doprava a skladování	46
Celkový počet podnikatelských subjektů	1 735

Z hlediska právní formy jednoznačně převažují **fyzické osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění**. Živnostníci v Bystřici pod Hostýnem v roce 2017 představovaly 81 % podnikatelských subjektů. Zbýlá procenta tvoří zejména obchodní a akciové společnosti a pak státní a družstevní organizace. Zastoupeno je i svobodné povolání, což je jiná forma podnikání než na základě živnostenského oprávnění (Bystřice pod Hostýnem, © 2017).

3.8 Životní prostředí

Životní prostředí města Bystřice pod Hostýnem můžeme ohodnotit jako kvalitní, a to na základě čisté vody a poměrně čistého ovzduší, ke kterému přispívá hojné množství ploch veřejné zeleně (zhruba 45 ha) a okolo 2 000 vzrostlých stromů. Město soustavně městskou zeleň upravuje a ulice a veřejné prostranství udržuje v čistotě prostřednictvím pravidelných úklidů. Ke zlepšení ovzduší napomohl také vybudovaný silniční obchvat, který odvádí tranzitní dopravu mimo centrum města. Největší hrozbu z hlediska znečišťo-

vání ovzduší kromě silniční dopravy představuje firma TON, a.s., a to kvůli jejím zplodinám vznikajícím z kotelny. Firma TON, a.s. je zároveň i zdrojem hluku. V Bystřici pod Hostýnem se může projevit i **dálkové znečištění ovzduší** z měst jako je Valašské Meziříčí a Přerov, a to v době, kdy vanou větry příslušného směru.

S kvalitou životního prostředí souvisí i **likvidace tuhého odpadu**. Od roku 2000 v Bystřici pod Hostýnem funguje Odpadové centrum umístěné na okraji města, jehož vlastníkem a správcem je společnost Skládka Bystřice, s.r.o. Součástí Odpadového centra je kromě skládky odpadu i kompostárna a sběrný dvůr. Zmíněná společnost zajišťuje ve městě sběr odpadů, jak komunálního, tak v sezóně i bioodpadu, který je na skládce kompostován a následně využit při rekultivaci zeleně ve městě. Obyvatelé města Bystřice pod Hostýnem zaujímají aktivní přístup ke třídění odpadu především na papír, sklo, plast, kov a na již zmíněný bioodpad. Postupně dochází i k eliminaci černých skládek.

Na území města Bystřice pod Hostýnem se nachází i bývalá **ekologická zátěž**. Jedná se o soustavu tří skládek v místech někdejší cihelny, z nichž je funkční už jen jedna a zbylé jsou zavezeny. Nicméně v těchto prostorech se provádí pravidelný monitoring z důvodu možného rizika kontaminace spodní vody a půdy.

Co se týká **vodního hospodářství**, tak za hlavní znečišťovatele povrchových vod považujeme zemědělskou činnost, kanalizaci, přívalové deště a povodně. Nicméně největší ohrožení představují úniky pohonných hmot z nádrží a potrubí společnosti Čepro, a.s., která sídlí v sousední obci Loukov.

Část katastrálního území města pokrývá i jedno rozlehlé **chráněné území** nazývajícím se Přírodní park Hostýnské vrchy, jehož součástí je 6 přírodních rezervací a 6 přírodních památek charakteristických výskytem vzácných druhů rostlin a živočichů. Nalezneme v nich také významné lesní porosty, horské louky a prameniště řek. V Bystřici pod Hostýnem se nachází i mnoho chráněných stromů. Mezi nejznámější patří platany, které tvoří alej podél říčky Bystřičky.

3.9 Technická infrastruktura

Na území celého města je zajištěno **zásobování pitnou vodou** veřejným vodovodem z Holešova, jehož majitelem i správcem je společnost Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s. Avšak někteří obyvatelé města jako zdroj pitné vody využívají vlastní soukromé studny. Na území města se vyskytuje zhruba 15 obecních studní za účelem zdroje užitkové vody.

Zmíněná firma v Bystřici pod Hostýnem zabezpečuje i **kanalizační síť** o délce 28,4 km, na níž se napojilo okolo 93 % bytů. Kanalizační síť ústí do mechanicko-biologické **čističky odpadních vod** s aktivací, kterou vlastní samotné město. Čistička odpadních vod se nachází v místní části Rychlov a v plném provozu je od roku 1998. Výstavba čističky odpadních vod stála 114 mil. Kč (Technická infrastruktura, © 2016).

Zemní plyn byl v Bystřici pod Hostýnem zaveden v roce 1998 a to na vlastní náklady města, které dosáhly výše 40 mil. Kč. Přístup k napojení na plynovod je umožněn většině bytů ve městě kromě místní části Sovadina, která není na plyn napojena (Technická infrastruktura, © 2016).

Dodávku **elektrické energie** na území města poskytuje společnost E.ON Energie, a.s. Elektrické sítě vedou podél dopravních komunikací a rovněž kopírují linii osídlení. V roce 1994 byla postavena za 12 mil. Kč větrná elektrárna na Sv. Hostýně, která slouží jako alternativní zdroj energie, ale pouze pro areál Hostýna, jemuž pokryje necelých 20 % celkové spotřeby elektrické energie. Větrnou elektrárnu vlastní Matice svatohostýnská (Technická infrastruktura, © 2016).

Informační a telekomunikační technologie v Bystřici pod Hostýnem jsou na velmi dobré úrovni. Telefonní sítě spolu s digitální ústřednou byly zrekonstruovány, takže signál všech mobilních operátorů bezproblémově pokrývá celé území města. Stejně tomu tak je i v případě digitálního pozemního vysílání. Připojení k internetu je možné pomocí bezdrátové technologie WIFI nebo pomocí optických spojů (Technická infrastruktura, © 2016).

3.10 Dopravní infrastruktura

V Bystřici pod Hostýnem je **silniční doprava** stěžejní. Veřejnou dopravu zajišťují autobusy, vlaky a taxislužba. Městská hromadná doprava na území města není realizována. Stejně tomu tak je i v letecké a vodní dopravě.

Napříč územím města neprochází žádné dálnice ani silnice I. třídy. Silniční infrastrukturu v Bystřici pod Hostýnem tvoří zejména 3 silnice II. třídy, na které navazují 4 silnice III. třídy a účelové komunikace. Nejdůležitější dopravní tepnou je silnice II. třídy č. 438 ve směru Teplice nad Bečvou – Otrokovice, která se v centru města kříží se silnicí II. třídy č. 150 vedoucí z Přerova do Valašského Meziříčí a také se silnicí II. třídy č. 437, která vede z Práslavic přes Bystřici pod Hostýnem směrem na Chvalčov, do Rajnochovic až do Jablůnky (Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2018).

Velkým přínosem pro silniční dopravu ve městě je vybudovaný obchvat, který odklání tranzitní dopravu (zejména cisterny) ve směru Valašské Meziříčí – Hranice. Obchvat byl dokončen v létě v roce 2013 a ulevil tamním obyvatelům, protože snížil dopravní zatížení v centru města.

Bystřice pod Hostýnem také patří mezi města, v nichž se nachází dobíjecí stanice pro elektromobily. Tato dobíjecí stanice byla zprovozněna na podzim v roce 2018 a je umístěna na parkovišti v ulici Jeřabinova.

Na území města nejsou vymezené žádné konkrétní lokality, které by vykazovali zvýšenou nehodovost. Dopravní provoz v Bystřici pod Hostýnem můžeme tak charakterizovat jako nekolizní a nadprůměrně bezpečný.

Autobusovou dopravu v Bystřici pod Hostýnem a v jeho okolí zajišťuje z velké části společnost Krodos bus a.s., v menší míře pak společnost ČSAD Vsetín a.s. a Veolia Transport Morava a. s. Díky dobré poloze města Bystřice pod Hostýnem zmínění dopravci nabízí přímé spoje do všech větších měst na Moravě, např. do Zlína, Přerova, Hranic na Moravě, Kroměříže, Vsetína, Valašského Meziříčí, ale i do Brna a Ostravy.

V roce 2012 byla dokončena kompletní rekonstrukce autobusového nádraží, která byla spolufinancována dotacemi z Evropské Unie v rámci Regionálního operačního programu Střední Morava.

Z hlediska **železniční dopravy** se na území města Bystřice pod Hostýnem nachází jedna železniční stanice, kterou prochází jednokolejná neelektrizovaná celostátní trať č. 303 Kojetín – Valašské Meziříčí. Trať měří 61 km a spojuje města Kroměříž, Hulín, Holešov a Bystřici pod Hostýnem (České dráhy, © 2016). Ve stanici se nachází vnitrostátní pokladní přepážka, úschovna zavazadel a kol a bariérové WC, nicméně nástupní stanice a prostory pro cestující jsou zastaralé.

Nevýhodou vlakového nádraží je, že leží v relativně odlehlé části města, daleko od centra i od autobusového nádraží. Cesta z vlakového nádraží na autobusové a opačně trvá zhruba 10 minut pěšky, což může znamenat komplikaci pro cestující, kteří kombinují autobusovou a železniční dopravu a v krátkém časovém intervalu potřebují přestoupit.

Mimo silniční a hromadnou dopravu je v Bystřici pod Hostýnem a jejího okolí hojně využívána **cyklistická doprava a cykloturistika**. Na území města převažují cyklotrasy nad cyklostezkami. Napříč územím města vede po silničních a účelových komunikacích několik

značených cyklotras, které pokračují do okolních obcí a měst, ale zejména do Hostýnských vrchů. V Bystřici pod Hostýnem je vybudovaná pouze 1 asfaltová cyklostezka o délce 500 m, která vede městským parkem Zahájené. Nicméně město plánuje rozšíření této cyklostezky o další necelé 4 km. Asfaltobetonová cyklostezka s novým veřejným osvětlením by tak vedla podél říčky Bystřičky do sousední obce Chvalčov a navazovala by na další cyklotrasy. Díky nově vybudované cyklostezce by se zvýšila především bezpečnost dětí a ostatních občanů, kteří do Bystřice pod Hostýnem jezdí na kole za účelem docházky do škol a zaměstnání či za účelem využívání sportovních a volnočasových aktivit. Nyní tak musí jezdit po rušných silnicích. Městu ve výstavbě této cyklostezky brání nedostatek finančních prostředků, proto město podalo žádost o dotaci do programu Státního fondu dopravní infrastruktury a čeká na vyjádření. Jestliže žádost o dotaci bude zamítnuta, město se nehodlá vzdát a žádost podá znovu.

3.11 Státní správa a samospráva na území města

Správu města zabezpečuje **městský úřad**, jenž se dělí do 4 budov. Hlavní budovou městského úřadu je radnice na Masarykově náměstí, v níž sídlí vedení města spolu s tajemníkem a jeho útvarem. Dále krizový manažer, útvar interního auditu, oddělení informačních technologií a 4 odbory: finanční, cestovního ruchu a kultury, dopravně správní a občanských záležitostí. Součástí městského úřadu je i tzv. předzámčí – budova v přední části bystřického zámku, která je sídlem městské policie, informačního centra, oddělení strategického plánování a projektového řízení a 3 odborů (odbor vnitřní správy, odbor územního plánování a stavebního úřadu, odbor životního prostředí). Odbor sociálních věcí a odbor Obecní živnostenský úřad se nachází v opravené budově v ulici 6. května. Ve stejné ulici najdeme i Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR – krajské pobočky ve Zlíně. Městský úřad využívá i prostory společenského domu Sušil, kde má umístěnou centrální spisovnu. V Bystřici pod Hostýnem chybí katastrální pracoviště Katastrálního úřadu. Nejbližší katastrální pracoviště se nachází v Holešově.

V roce 2017 se městu podařilo odkoupit dvoupatrovou budovou zvanou Podhoran stojící přímo vedle radnice na náměstí za 16,9 mil Kč. Tato budova sloužila jako hotel s restaurací, ale posledních 5 let ji majitel využíval jako ubytovnu pro sociálně slabé, zejména pro romské rodiny. Město Bystřice pod Hostýnem si nechalo zpracovat studii proveditelnosti využití objektu Podhoran. Kvůli zchátralému stavu budovy se nabízí 2 hlavní varianty. Tu první představuje rekonstrukce objektu, přičemž její cena se odhaduje cca na 98 mil.

Kč. Druhou variantou je demolice objektu a výstavba nové budovy. Náklady této varianty by dosahovaly výše cca 130 mil. Kč. Ať už bude zvolena jakákoliv varianta, s novou budovu je zamýšleno propojit ji s radnicí a sjednotit tak městský úřad do jedné budovy.

Nejvyšším orgánem města je **zastupitelstvo města** skládající se z 21 členů volených na 4 roky. Z celkového počtu členů jsou dva členové uvolněni pro výkon své funkce, a to starosta Mgr. Zdeněk Pánek a 1. místopředseda Jiří Ott. Zastupitelstvo města má na základě zákona zřízený finanční a kontrolní výbor za účelem plnění kontrolní a iniciativní funkce. **Radu města**, jako výkonný orgán města, tvoří starosta města, místopředseda, místopředsedka a další 4 členové, kteří byli zvoleni zastupitelstvem města ze svých členů. Rada města si pro výkon své funkce zřídila celkem 8 komisí (např. bytová komise, školská komise, sportovní komise, komise pro sociální věci a rodinu).

4 SWOT ANALÝZA MĚSTA BYSTRICE POD HOSTÝNEM

Poznatky uvedené v předchozí kapitole budou nyní zpracovány ve SWOT analýze, která představuje jednu z nejčastěji používaných analytických metod pro zhodnocení vnitřních a vnějších činitelů ovlivňujících současnou situaci a rozvoj určité organizace či daného území. Název SWOT analýzy je složen z počátečních písmen anglických slov, jimiž jsou:

- Strengths = silné stránky,
- Weaknesses = slabé stránky,
- Opportunities = příležitosti,
- Threats = hrozby (SWOT analýza, © 2011-2016).

Podstata SWOT analýzy tedy spočívá v určení silných a slabých stránek uvnitř organizace nebo území, které lze ovlivňovat, a v určení klíčových příležitostí a hrozeb, které se vážou k vnějšímu okolí a není možné je ovlivnit prostřednictvím subjektů určité organizace či daného území. Cílem je omezovat slabé stránky, naopak silné stránky podporovat, hledat nové příležitosti a následně je využívat a v neposlední řadě znát případné hrozby, kterým by organizace měla předcházet (SWOT analýza, © 2011-2016).

SWOT analýza se uplatňuje především v rámci strategického plánování, v oblasti regionálního rozvoje nebo v marketingu (SWOT analýza, © 2011-2016). V případě této diplomové práce SWOT analýza bude sloužit jako jeden z podkladů pro návrhovou část.

4.1 Silné stránky

- Dostatečná kapacita mateřských škol a základních škol.
- Existence základní umělecké školy.
- Lékařská pohotovost, zajištění základní zdravotní péče ve městě
- Existence střediska volného času.
- Existence sociálních služeb pro seniory (charita, centrum pro seniory, dům s pečovatelskou službou, domov se zvláštním režimem)
- Jednání o zavedení služby Senior TAXI
- Existence nízkoprahového centra.
- Široká nabídka sportovního využití (sportovní hala, tenisové kurty, fotbalová hřiště, hřiště na minigolf, venkovního koupaliště atd.)

- Konání pravidelných kulturních a společenských akcí (Na rynku v Bystřici, Letní alternativa, Bystřické zámecké slavnosti)
- Dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu (sv. Hostýn, Hostýnské vrchy).
- Existence městského muzea, zámku.
- Nízký podíl nezaměstnaných osob.
- Existence průmyslové zóny.
- Existence vysokého podílu živnostníků ve městě.
- Zlepšující se stav ovzduší, kvalitní životní prostředí.
- Efektivní zpracovávání tuhého odpadu.
- Kompletní technická infrastruktura ve městě (plynofikace, dostatečné zásobení pitnou vodou, ČOV, odpadové, kanalizační a vodní hospodářství)
- Dobrá dopravní dostupnost, vybudovaný silniční obchvat, existence dobíjecí stanice pro elektromobily.
- Bezpečný (nízká nehodovost) a nekolizní silniční provoz.

4.2 Slabé stránky

- Klesající počet obyvatel.
- Přirozený úbytek obyvatelstva od roku 2009.
- Záporné migrační saldo od roku 2007.
- Vysoký index stáří.
- Rostoucí průměrný věk.
- Nízký podíl osob s vysokoškolským vzděláním.
- Absence noční zábavy pro mladé (chybí taneční kluby, diskotéky).
- Nízký průměrný počet přenocování turistů.
- Závislost zaměstnanosti na 3 průmyslových podnicích ve městě.
- Malé využití průmyslové zóny.
- Existence ekologické zátěže.
- Absence městské hromadné dopravy ve městě.
- Nízká kvalita sítě pozemních komunikací.
- Nevyhovující stav vlakového nádraží a nevyhovující vzdálenost autobusového a vlakového nádraží.
- Absence cyklostezek ve městě, které by odvedly cyklisty z frekventovaných silnic.

- Roztříštěnost městského úřadů ve více budovách.

4.3 Příležitosti

- Využití finančních prostředků ze Státního fondu dopravní infrastruktury na vybudování cyklostezky.
- Lepší propagace města za účelem cestovního ruchu.
- Naplnění průmyslové zóny.
- Rozšíření nabídky ubytování.
- Čerpání finančních prostředků z dotačních programů.
- Příliv nových investorů.

4.4 Hrozby

- Stárnutí populace.
- Snižování počtu žáků ve školách.
- Odchod kvalifikovaných občanů za prací do jiných měst.
- Krach významných průmyslových podniků.
- Hrozba ekologické havárie (Čepro, a.s.).
- Nárůst cen služeb.
- Zhoršující se stav pozemních komunikací.

4.5 Shrnutí

Na základě provedené SWOT analýzy můžeme konstatovat, že město Bystřice pod Hostýnem disponuje mnoha silnými stránkami, a to především dobrými předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, dostatečnou nabídkou sportovního využití a poskytnutím kvalitní sociální péče pro seniory. Na druhou stranu se zde vyskytuje i několik slabých stránek jako je absence cyklostezek, nedostatečně pestrá nabídka ubytování, ale také je potřeba zrekonstruovat vlakové nádraží. Za největší příležitost pro město lze považovat získání finančních prostředků ze Státního fondu dopravní infrastruktury, pomocí kterých by se financovala výstavba cyklostezky propojující Bystřici pod Hostýnem se sousední obcí Chvalčov. Jako největší hrozbou se jeví stárnutí populace a nedostatek finančních prostředků na obnovení dopravní infrastruktury, čímž bude docházet ke stále zhoršujícímu se stavu pozemních komunikací.

5 FINANČNÍ ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA BYSTRICE POD HOSTÝNEM

Tato kapitola slouží k podání přehledu o hospodaření města Bystřice pod Hostýnem ve sledovaných letech 2015-2019. Analýza hospodaření města je uskutečněna na základě rozboru rozpočtů města a jeho financování, na analýze majetku města a na základě vybraných ukazatelů finanční analýzy. Pro analýzu hospodaření města jsou data čerpána z informačního portálu Monitor Ministerstva financí, kde jsou zveřejněny veškeré údaje o rozpočtech města i včetně údajů z rozvahy potřebných pro výpočty ukazatelů finanční analýzy. Výjimkou je rok 2019, kdy jsou data získávána ze schváleného rozpočtu na rok 2019, proto je nutné brát tyto údaje s rezervou. Rozpočet na rok 2019 byl schválen v prosinci 2018 na 2. zasedání Zastupitelstva města Bystřice pod Hostýnem a je veřejně dostupný na webových stránkách města Bystřice pod Hostýnem. Ostatní data během sledovaných let 2015-2018 představují skutečné plnění rozpočtu za daný rok.

5.1 Analýza rozpočtů města a financování

Analýza rozpočtů města se v této podkapitole zaměřuje pouze na celkové konsolidované rozpočtové příjmy tvořené daňovými, nedaňovými, kapitálovými příjmy a přijatými transfery a na celkové konsolidované rozpočtové výdaje města zahrnující běžné a kapitálové výdaje. K příjmům a výdajům patří důležitý ukazatel, a to saldo rozpočtu, který vyjadřuje rozdíl mezi příjmy a výdaji. Jeho vývoj v rámci sledovaných let bude taktéž zobrazen. Součástí této podkapitoly je i financování města.

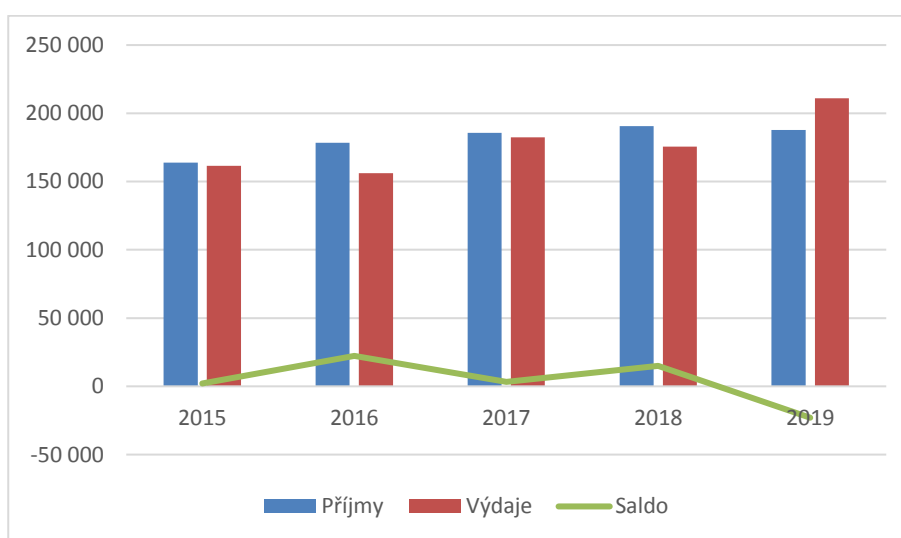
Tab. 4. Analýza rozpočtů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	163 798	178 459	185 679	190 582	187 925
Výdaje	161 604	156 160	182 478	175 625	210 918
Saldo rozpočtu	2 194	22 299	3 201	14 957	- 22 993

V Tab. 4 můžeme vidět, že v roce 2015 celkové příjmy dosáhly výše 163 798 tis. Kč a celkové výdaje 161 604 tis. Kč. Celkové saldo rozpočtu činilo přebytek ve výši 2 194 tis. Kč. V roce 2016 oproti předchozímu roku došlo ke zvýšení celkových příjmů rozpočtu,

a to na částku 178 459 tis. Kč. Naopak celkové výdaje poklesly, činily tak 156 160 tis. Kč. Saldo tedy opět představovalo přebytek ve výši 22 299 tis. Kč. I v roce 2017 došlo ke zvýšení celkových příjmů, a to na částku 185 679 tis. Kč, stejně tak se zvýšily i celkové výdaje rozpočtu na 182 478 tis. Kč. Celkové saldo rozpočtu bylo stále kladné a dosahovalo výše 3 201 tis. Kč. V roce 2018 představovaly celkové příjmy rozpočtu 190 582 tis. Kč a celkové výdaje 175 625 tis. Kč a saldo 14 957 tis. Kč. Na rok 2019 byl schválen schodkový rozpočet, přičemž celkové příjmy rozpočtu byly schváleny ve výši 187 925 tis. Kč a celkové výdaje ve výši 210 918 tis. Kč, saldo tak představuje deficit v hodnotě 22 993 tis. Kč.

Pro lepší přehlednost jsou zmíněná data přenesena do grafu.

Graf 3. Přehled rozpočtů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019; vlastní zpracování)

Graf 3 zřetelně znázorňuje, že během sledovaných let příjmy postupně rostly a zároveň převyšovaly výdaje. Město tedy hospodařilo s přebytkem – kladné saldo. To ovšem neplatí v roce 2019, kdy výdaje jsou větší než příjmy, a to z důvodu plánovaných investic na rekonstrukci pozemních komunikací a vybudování nové cyklostezky Bystřice pod Hostýnem – Chvalčov. Saldo rozpočtu v tomto roce je tedy záporné.

Z důvodu rozsáhlého obsahu příjmů a výdajů bude jejich podrobnější analýza provedena ve dvou samostatných následujících kapitolách.

Financování ve sledovaných letech dosahuje záporných hodnot díky přebytkovým rozpočtům města. Výjimkou je pouze současný rok 2019, na který je schválen deficitní rozpočet

a financování je tedy kladné (22 993 tis. Kč). Tento rozpočtový schodek bude kryt finančními prostředky z předchozích let. V letech 2015 a 2017 byly celé částky přebytku využity na úhradu splátek dlouhodobých přijatých půjčených prostředků. Naopak v roce 2016 celkový schválený rozpočet na financování činil 22 299 tis. Kč a z toho celková částka ve výši 7 419 tis. Kč byla poskytnuta na úhradu splátek dlouhodobých přijatých půjčených prostředků a zbylá část ve výši 14 880 tis. Kč byla uložena na bankovní účet. Podobně tomu bylo i v roce 2018, kdy z přebytku bylo na účet vloženo 9 270 tis. Kč.

5.2 Analýza majetku města

Jak bylo v teoretické části uvedeno, s majetkem obce disponuje volený orgán, v tomto případě tedy zastupitelstvo města Bystřice pod Hostýnem. Město Bystřice pod Hostýnem vlastní majetek v podobě budov, pozemků a majetkových podílů. Mezi nejvýznamnější majetek města patří městský úřad, čistička odpadních vod, mateřské a základní školy, nově i objekt Podhoran a veškeré budovy sloužící pro sociální péči, jako je Centrum pro seniory Zahrada, dům s pečovatelskou službou a komunitní dům seniorů, anebo bytové domy za účelem pronájmu bytů. Pozemky, které město ke svému účelu už nepotřebuje, nabídne k prodeji. V opačném případě pozemky zkupuje například pro účely vybudování cyklostezek a rozšíření služeb pro občany.

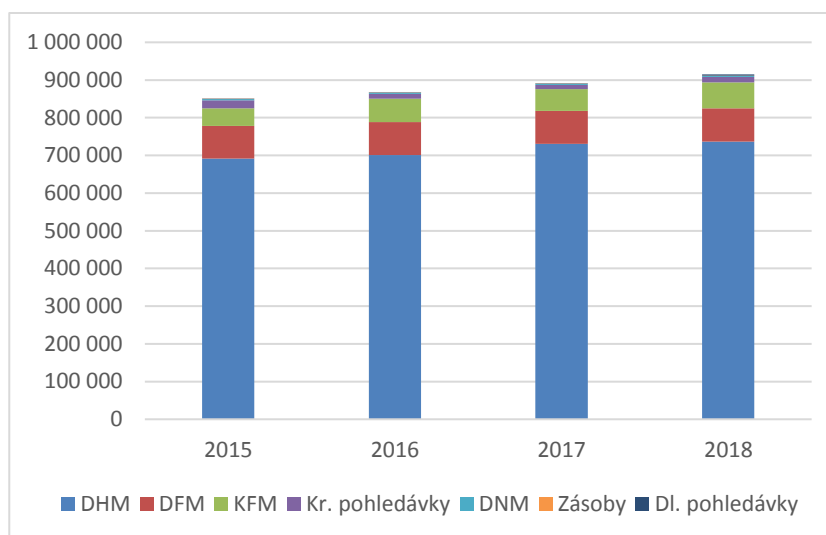
Tab. 5 uvádí podrobnější informace o majetku města během sledovaných let 2015-2018.

Tab. 5. Analýza majetku města v letech 2015-2018 v tis. Kč (Monitor, © 2019, vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Dlouhodobý hmotný majetek	691 476	701 265	730 255	736 929
- Stavby	553 549	568 091	594 820	593 858
- Pozemky	75 240	71 302	72 935	73 251
Dlouhodobý nehmotný majetek	3 304	3 234	2 655	3 022
Dlouhodobý finanční majetek	86 594	87 435	87 804	88 176
Dlouhodobé pohledávky	577	407	273	3 299
Zásoby	742	768	769	937
Krátkodobé pohledávky	21 127	12 528	11 195	14 562

Krátkodobý finanční majetek	46 704	61 980	57 974	68 208
------------------------------------	--------	--------	--------	--------

Na základě údajů z tabulky, kterou doplňuje níže vložený graf, můžeme vidět, že jasně převládá dlouhodobý hmotný majetek, v němž převládají stavby a pozemky. Dále lze konstatovat, že město do majetku spíše investuje, než aby jej rozprodávalo.

Graf 4. Přehled majetku města v letech 2015-2018 v tis. Kč
(Monitor, © 2019, vlastní zpracování)

5.3 Vybrané ukazatele finanční analýzy

Finanční analýza podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 85-86) představuje významný nástroj pro zhodnocení finančního hospodaření neboli finančního zdraví obce či podniku v určitém čase. Finančně zdravá obec je taková, která zhodnocuje vložený kapitál, nepotýká se s problémy včasného uhrazení splatných závazků a je nezávislá na dalších dodatečných zdrojích v porovnání s rozpočtovými výdaji. V rámci naší diplomové práce byly vybrané ukazatele běžné a okamžité likvidity, ukazatel celkové zadluženosti, koeficient samofinancování, ukazatel dluhové služby, cizí zdroje na 1 obyvatele a podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům. Výpočty zmíněných ukazatelů a koeficientů jsou provedeny v následujících podkapitolách.

5.3.1 Ukazatel běžné likvidity

Ukazatel běžné likvidity patří mezi nepoužívanější a udává, kolikrát je obec schopna uspokojit pohledávky věřitelů, jestliže promění veškerá svá oběžná aktiva za peněžní pro-

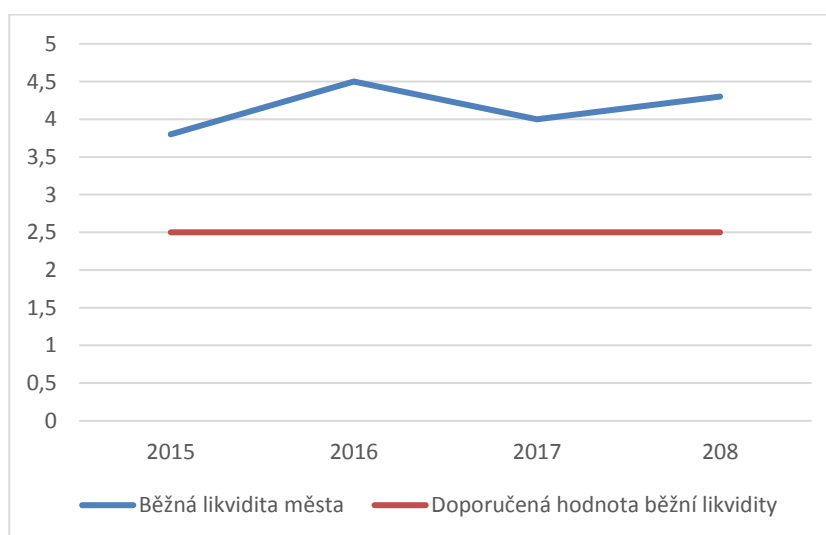
středky. Doporučená hodnota pro běžnou likviditu se uvádí v rozmezí 1,5-2,5. Čím je hodnota vyšší, tím se snižuje riziko platební neschopnosti. V opačném případě, pokud je výsledná hodnota nižší než 1, znamená to, že obec není schopná své krátkodobé závazky uhradit z oběžných aktiv, ale musí je financovat z prodeje dlouhodobého majetku (Zikmund, 2010).

Běžná likvidita = oběžná aktiva celkem/krátkodobé závazky

Tab. 6. Výpočet běžné likvidity v letech 2015-2018 (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Oběžná aktiva celkem v tis. Kč	68 572	75 276	69 937	83 706
Krátkodobé závazky v tis. Kč	17 972	16 564	17 151	19 078
Běžná likvidita	3,8	4,5	4	4,3

Podle výpočtu v Tab. 6 město Bystřice pod Hostýnem po celou dobu sledovaného období vykazuje v průměru 1,5násobně vyšší hodnoty běžné likvidity, než je její doporučená nejvyšší hodnota. To nám znázorňuje i níže vložený graf. Z toho plyne, že město je schopné až 4x uspokojit pohledávky věřitelů z oběžných aktiv.

Graf 5. Vývoj běžné likvidity v letech 2015-2018 (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

5.3.2 Ukazatel okamžité likvidity

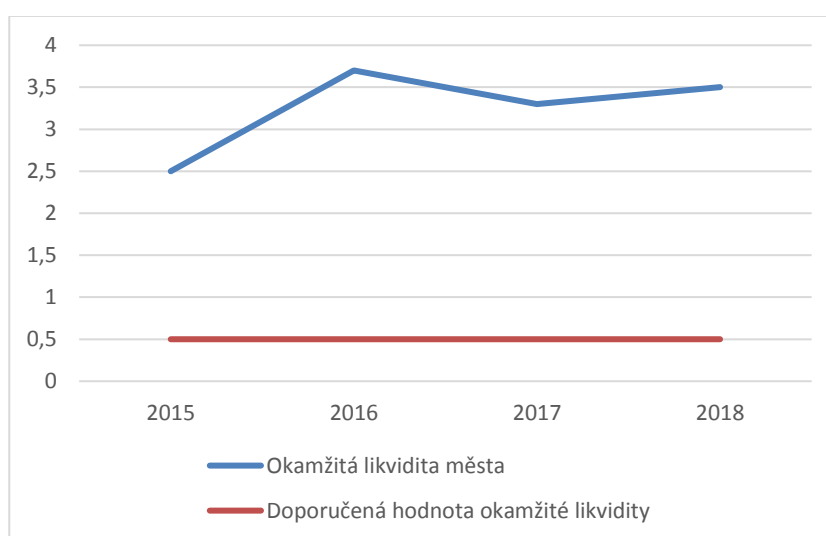
Ukazatel okamžité likvidity slouží k vyjádření okamžité schopnosti obce zaplatit své krátkodobé závazky. Hodnota okamžité likvidity by se měla ideálně pohybovat mezi 0,2 až 0,5 (Zikmund, 2010).

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Tab. 7. Výpočet okamžité likvidity v letech 2015-2018 (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Finanční majetek (tis. Kč)	46 704	61 980	57 974	68 207
Krátkodobé závazky (tis. Kč)	17 972	16 564	17 151	19 078
Okamžitá likvidita	2,5	3,7	3,3	3,5

Na základě výsledku v Tab. 7 můžeme konstatovat, že město Bystřice pod Hostýnem během sledovaného období vykazuje mnohonásobně vyšší hodnoty okamžité likvidity, než je její doporučená hodnota. To znamená, že město v každém sledovaném roce bylo schopné uhradit své krátkodobé závazky okamžitě pomocí hotovosti, peněz na bankovních účtech či pomocí krátkodobých cenných papírů. Níže vložený graf zobrazuje vývoj hodnot okamžité likvidity města Bystřice pod Hostýnem. Můžeme si všimnout, že nejvyšší hodnota byla v roce 2016.

Graf 6. Vývoj okamžité likvidity v letech 2015-2018 (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

5.3.3 Ukazatel celkové zadluženosti

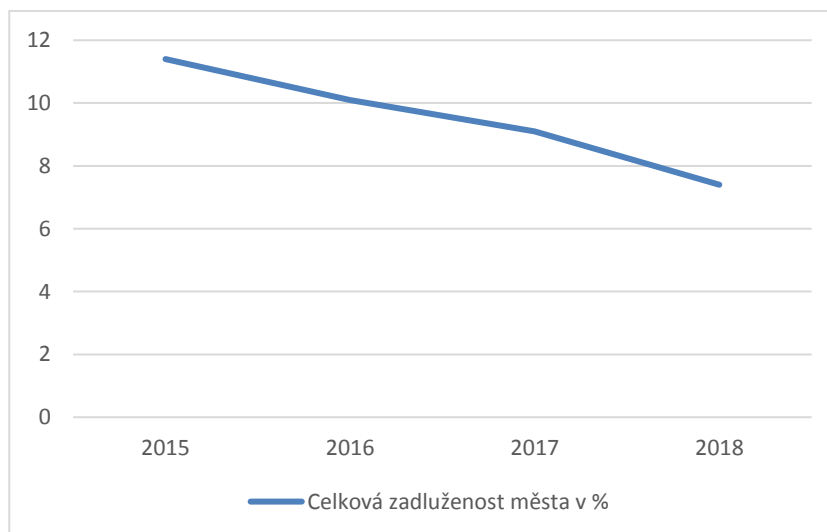
Ukazatel celkové zadluženosti, někdy zvané jako věřitelské riziko, vystihuje finanční úroveň obce. Pomocí výpočtu tohoto ukazatele zjistíme míru krytí obecního majetku cizími zdroji. Čím vyšší výsledná hodnota, tím vyšší zadluženost obce, což varuje věřitele, především banky (Jadviščík, © 2011).

$$\text{Celková zadluženost (\%)} = (\text{cizí zdroje/celková aktiva}) \times 100$$

Tab. 8. Výpočet celkové zadluženosti v letech 2015-2018 (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Cizí zdroje (tis. Kč)	97 108	88 433	81 753	78 998
Celková aktiva (tis. Kč)	850 524	867 617	890 923	915 132
Celková zadluženost (%)	11,5	10,2	9,2	8,6

Podle výpočtu v Tab. 8 vidíme, že město Bystřice pod Hostýnem vykazuje velmi nízkou celkovou zadluženost, která má zároveň klesající charakter během sledovaného období, což potvrzuje i níže vložený graf.

Graf 7. Vývoj celkové zadluženosti města v letech 2015-2018 v % (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

5.3.4 Koeficient samofinancování

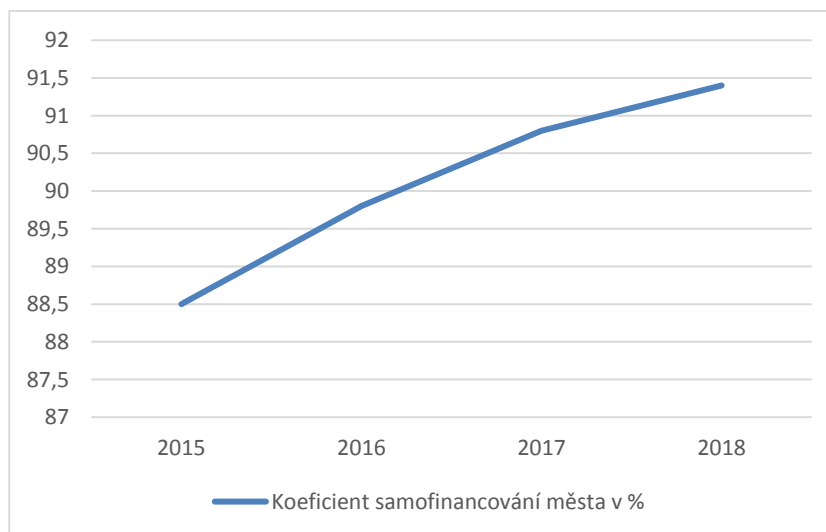
Koeficient samofinancování představuje opak předchozího ukazatele celkové zadluženosti. Koeficient samofinancování udává, do jaké míry je obec schopna financovat své potřeby z vlastních zdrojů. Koeficient samofinancování vyjadřuje finanční stabilitu a samostatnost obce (Jadviščák, © 2011).

$$\text{Koeficient samofinancování (\%)} = (\text{vlastní kapitál/celková aktiva}) \times 100$$

Tab. 9. Výpočet koeficientu samofinancování v letech 2015-2018 (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Vlastní kapitál (tis. Kč)	753 416	779 184	809 170	836 134
Celková aktiva (tis. Kč)	850 524	867 617	890 923	915 132
Koeficient samofinancování (%)	88,5	89,8	90,8	91,4

Vysoké koeficienty samofinancování uvedené v Tab. 9 dokazují vysokou finanční stabilitu a samostatnost města. Vypočtené koeficienty samofinancování města jsou převedeny i do grafu, který zobrazuje jejich rostoucí tendenci během sledovaného období.

Graf 8. Vývoj koeficientu samofinancování města v letech 2015-2018 v % (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

5.3.5 Ukazatel dluhové služby

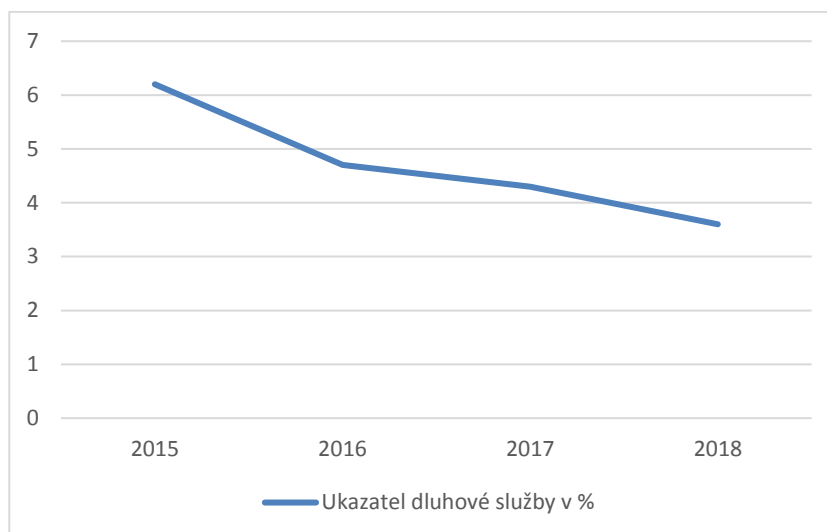
Pomocí ukazatele dluhové služby lze zjistit, zda je obec schopná splácet své dluhy. Zároveň tento ukazatel je klíčový při žádosti obce o státní dotaci nebo při žádosti o úvěr v bance. Na základě vládního rozhodnutí bylo doporučeno, aby ukazatel dluhové služby obce nepřevyšoval hodnotu 30 % (Kotrba, 2004).

$$\text{Ukazatel dluhové služby (\%)} = (\text{dluhová služba} / \text{dluhová základna}) \times 100$$

Tab. 10. Výpočet ukazatele dluhové služby v letech 2015-2018 v % (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Úroky (tis. Kč)	657	534	467	523
Splátky jistin a dluhopisů (tis. Kč)	9 185	7 550	7 586	5 909
Splátky leasingu (tis. Kč)	352	260	-	265
Dluhová služba (tis. Kč)	10 194	8 334	8 053	6 697
Daňové příjmy po konsolidaci (tis. Kč)	111 193	118 319	128 916	137 842
Nedaňové příjmy po konsolidaci (tis. Kč)	32 546	32 716	33 219	29 681
Přijaté dotace – finanční vztah (tis. Kč)	18 130	25 649	22 453	15 072
Dluhová základna (tis. Kč)	161 869	176 684	184 588	182 595
Ukazatel dluhové služby (%)	6,2	4,7	4,3	3,6

U města Bystřice pod Hostýnem nehrozí obava, že by překročilo doporučenou hranici ukazatele dluhové služby 30 %. V Tab. 10 vidíme výsledné hodnoty ukazatele dluhové služby, které jsou velmi nízké a zároveň se během sledovaného období snižují, což dokazuje i níže vložený graf. Pokles ukazatele dluhové služby za sledované období činí 2,6 %.

Graf 9. Vývoj ukazatele dluhové služby města v letech 2015-2018 v % (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

5.3.6 Cizí zdroje na 1 obyvatele

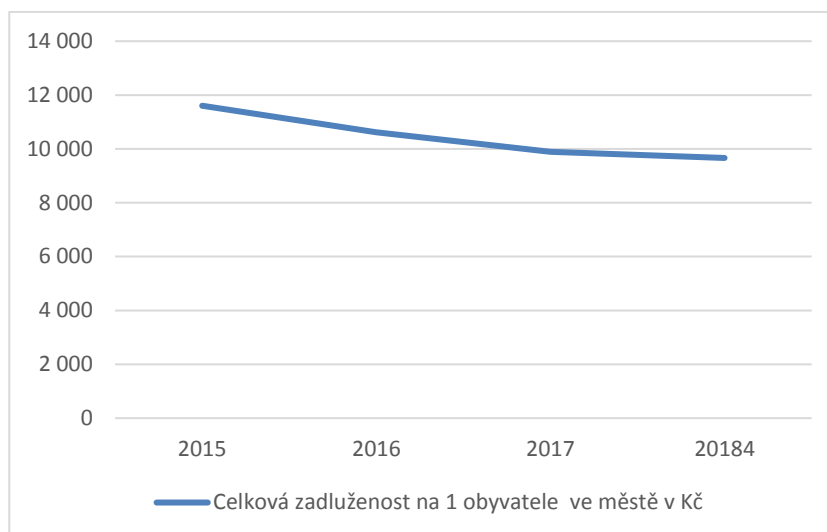
Cizí zdroje na 1 obyvatele je dalším ukazatelem zadluženosti, který vyjadřuje poměr dluhů města na 1 obyvatele ve městě za daný rok (Kotrba, 2004).

$$\text{Cizí zdroje na 1 obyvatele} = \text{cizí zdroje} / \text{počet obyvatel}$$

Tab. 11. Výpočet cizích zdrojů na 1 obyvatele v letech 2015-2018 (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Cizí zdroje (tis. Kč)	97 108	88 433	81 753	78 998
Počet obyvatel	8 369	8 332	8 266	8 175
Celková zadluženost na 1 obyv. (Kč)	11 603	10 613	9 890	9 663

Podle výpočtu v Tab. 11 vyplývá, že přepočítaný dluh na jednoho obyvatele se snižuje, což souvisí s klesající celkovou zadlužeností. V roce 2015 dluh na jednoho obyvatele činil 11 603 Kč a během dalších tří let se snížil o 1 940 Kč. Takže v roce 2018 připadal dluh na 1 obyvatele ve výši 9 663 Kč. Graf 10 znázorňuje klesající charakter celkové zadluženosti na 1 obyvatele.

Graf 10. Vývoj celkové zadluženosti na 1 obyvatele ve městě v letech 2015-2018 v Kč (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

5.3.7 Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

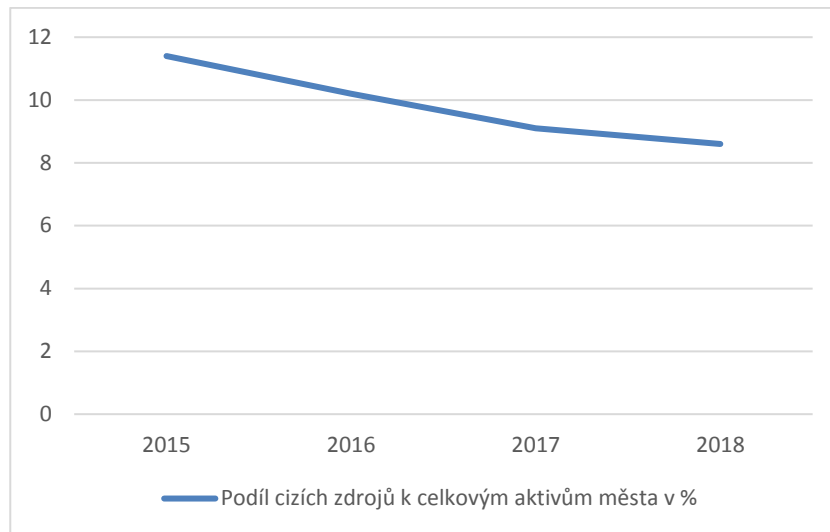
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je posledním našim ukazatelem zadluženosti, který formuluje poměr zadlužení k celkovému majetku obce. Dle doporučení by výsledná hodnota podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům neměla přesáhnout 25 %.

$$\text{Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (\%)} = (\text{cizí zdroje} / \text{aktiva celkem}) \times 100$$

Tab. 12. Výpočet podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2015-2018 v % (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Cizí zdroje (tis. Kč)	97 108	88 433	81 753	78 998
Celková aktiva (tis. Kč)	850 524	867 617	890 923	915 132
Podíl cizích zdrojů k celk. aktiv. (%)	11,4	10,2	9,1	8,6

I v případě podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům město nepřekračuje doporučenou hodnotu, jak dokazují výsledné hodnoty v Tab. 12. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele města byla v roce 2015 a činila 11,4 % a během sledovaného období se snížila o 2,8 %. Klesající tendenci tohoto ukazatele potvrzuje i následující graf.

Graf 11. Vývoj podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům města v letech 2015-2018 v % (Monitor, © 2019; vlastní zpracování)

6 ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ MĚSTA BYSTRICE POD HOSTÝNEM

Analýza příjmů rozpočtů města Bystřice pod Hostýnem za sledované období 2015-2019 je provedena na základě **druhového třídění**, které příjmy člení na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. Stejně jako v předchozí kapitole jsou údaje čerpány z informačního portálu Monitor Ministerstva financí a v případě údajů k roku 2019 ze schváleného rozpočtu na tento rok.

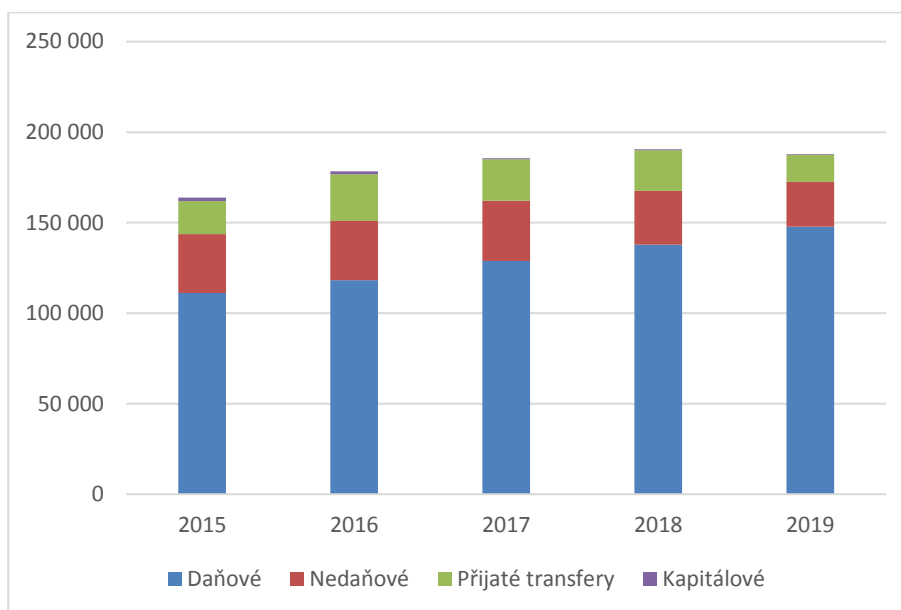
Tab. 13. Analýza příjmů města ve sledovaných letech 2015-2019 v tis. Kč
(Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	111 193	118 319	128 916	137 842	147 685
Nedaňové	32 546	32 716	33 219	29 681	24 810
Přijaté transfery	18 130	25 649	23 018	22 453	15 100
Kapitálové	1 929	1 746	526	606	330
Celkem	163 798	178 459	185 679	190 582	187 925

Podle údajů v Tab. 13 lze konstatovat, že nejvýznamnější zdroj příjmů města Bystřice pod Hostýnem tvoří jednoznačně **daňové příjmy**, které se během sledovaného období postupně navyšují. Během 4 sledovaných let vzrostly o 26 649 tis. Kč. V roce 2019 se daňové příjmy očekávají ve výši 147 685 tis. Kč. Další významné zdroje příjmů představují nedaňové příjmy a přijaté transfery, přičemž přijaté transfery se vyvíjejí nestabilně během sledovaného období. V rámci sledovaného období představovaly roční průměrný příjem ve výši 22 312 tis. Kč. Na rok 2019 zastupitelstvo města očekává transfery ve výši 15 000 tis. Kč. U nedaňových příjmů můžeme pozorovat mírný pokles během sledovaného období. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2017, a to 33 219 tis. Kč. Na rok 2019 jsou nedaňové příjmy schváleny ve výši 24 810 tis. Kč. Nejnižším zdrojem příjmů jsou kapitálové příjmy, u nichž můžeme vidět silně klesající trend. Od roku 2015 se z částky 1 929 tis. Kč snížily o 1 323 tis. Kč. Na rok 2019 zastupitelstvo města naplánovalo 330 tis. Kč kapitálových příjmů.

Pro lepší přehlednost jsou údaje z Tab. 13 přeneseny i do níže vloženého grafu, v němž vidíme výraznou převahu daňových příjmů oproti ostatním položkám. Dále si můžeme

všimnout, že rostoucí charakter vykazují pouze daňové příjmy. Nedaňové příjmy se navyšovaly do roku 2017 a v roce 2018 došlo k mírnému poklesu. Další pokles se očekává i v roce 2019. Podobný vývoj jako u nedaňových příjmů představují i přijaté transfery. Na základě tohoto grafu lze říci, že kapitálové příjmy tvoří zanedbatelnou částku vzhledem k ostatním položkám a dochází i k jejich poklesu v rámci sledovaného období. Podrobnější rozbor jednotlivých položek uvedených v tabulce a grafu je proveden v následujících podkapitolách.

Graf 12. Přehled příjmů města v letech 2015-2019 v Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

6.1 Analýza daňových příjmů

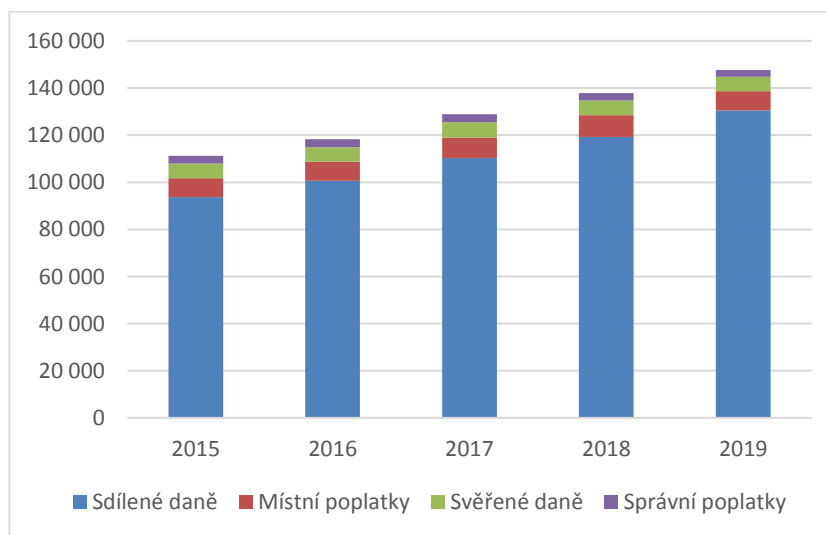
Jak již víme, daňové příjmy za sledované období představují nejdůležitější zdroj příjmů rozpočtů Bystřice pod Hostýnem, konkrétně tak tvoří **69 %** příjmů. Daňové příjmy se sestávají ze svěřených daní, sdílených daní, místních a správních poplatků. Je nutné připomenout, že obec v rámci daňových příjmů má velmi omezenou daňovou pravomoc, tudíž výši daňových příjmů nemůže sama moc ovlivnit, jenom v rámci určitých koeficientů.

Níže vložená tabulka zobrazuje přijaté částky z jednotlivých složek daňových příjmů města Bystřice pod Hostýnem během sledovaného období 2015-2018 a schválené hodnoty na rok 2019.

Tab. 14. Analýza daňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Sdílené daně	93 663	100 563	110 246	119 278	130 560
Místní poplatky	8 050	8 233	8 759	9 161	8 060
Svěřené daně	6 305	6 062	6 413	6 333	6 100
Správní poplatky	3 175	3 461	3 498	3 070	2 965
Celkem	111 193	118 319	128 916	137 842	147 685

Údaje z Tab. 14 jsou přeneseny do níže vloženého grafu pro lepší orientaci. Na základě Grafu 13 vidíme, že v rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem největší zdroj z daňových příjmů představují **sdílené daně**, které v rámci sledovaného období v průměru tvoří 85 % z celkových daňových příjmů. Dále si můžeme všimnout, že sdílené daně mají rostoucí tendenci, to je dáno především vývojem rozpočtového určení daní, tedy navyšováním jeho sazeb a koeficientů (viz podkapitola 2.6.1 Daňové příjmy).

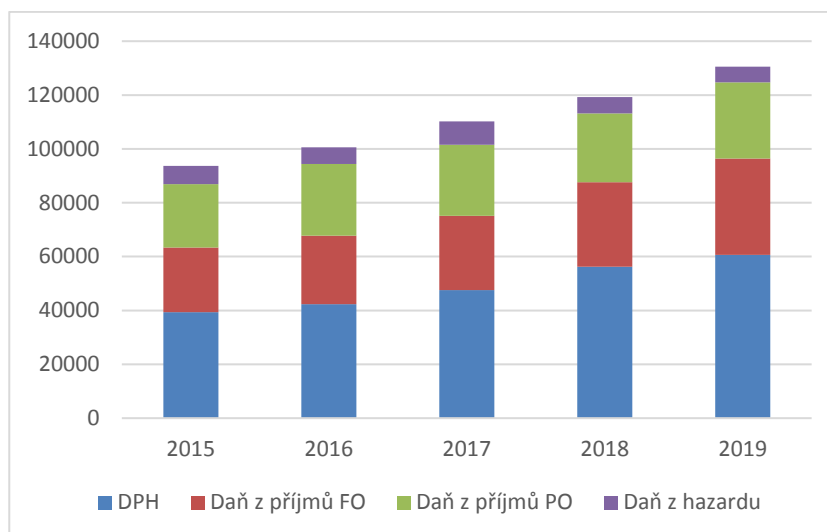
Graf 13. Přehled daňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

Sdílené daně tvoří daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z přidělané hodnoty, daně a poplatky v oblasti hazardních her, viz Tab. 15.

Tab. 15. Analýza sdílených daní města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
DPH	39 338	42 342	47 528	56 265	60 660
Daň z příjmů FO	24 007	25 442	27 632	31 368	35 750
Daň z příjmů PO	23 575	26 662	26 369	25 583	28 330
Daň z hazardu	6 743	6 117	8 717	6 062	5 820
Celkem	93 663	100 563	110 246	119 278	130 560

Tab. 15 doplňuje níže vložený graf, na jehož základě můžeme určit, že největší položku ze sdílených daní zaujímá daň z přidané hodnoty, která má rostoucí charakter díky navyšování podílu obce na dani z přidané hodnoty (viz Tab. 2 v podkapitole 2.6.1 Daňové příjmy). Nárůst příjmů z dani z přidané hodnoty během sledovaných let 2015-2018 činí 16 927 tis. Kč. Daň z přidané hodnoty za období 2015-2018 dosáhla celkové výše 185 473 tis. Kč a za rok 2019 se očekává její příjem ve výši 60 660 tis. Kč. Další významné položky představují daň z příjmu fyzických osob a daň z příjmu právnických osob. Daň z příjmu fyzických osob za sledované období dosáhla výše 108 449 tis. Kč a na rok 2019 byla schválena ve výši 35 750 tis. Kč. Daň z příjmů právnických osob za stejné období vykazuje celkovou částku 102 189 tis. Kč, což je o 6 260 tis. Kč méně než celková částka daně z příjmů fyzických osob za stejné období. Odhaduje se, že za rok 2019 celková výše daně z příjmů právnických osob bude činit 28 330 tis. Kč. Poslední a nejmenší položku sdílených daní vykazují daně a poplatky v oblasti hazardních her, které jako jediné nemají pravidelně rostoucí charakter. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2017, kdy nabyla účinnosti nová daň z hazardních her. V tom roce se jednalo o celkovou částku v hodnotě 8 717 tis. Kč. Na rok 2019 se daně a poplatky v oblasti hazardních her předpokládají ve výši 5 820 tis. Kč.

Graf 14. Přehled sdílených daní města ve sledovaných letech 2015-2019 v tis.

Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

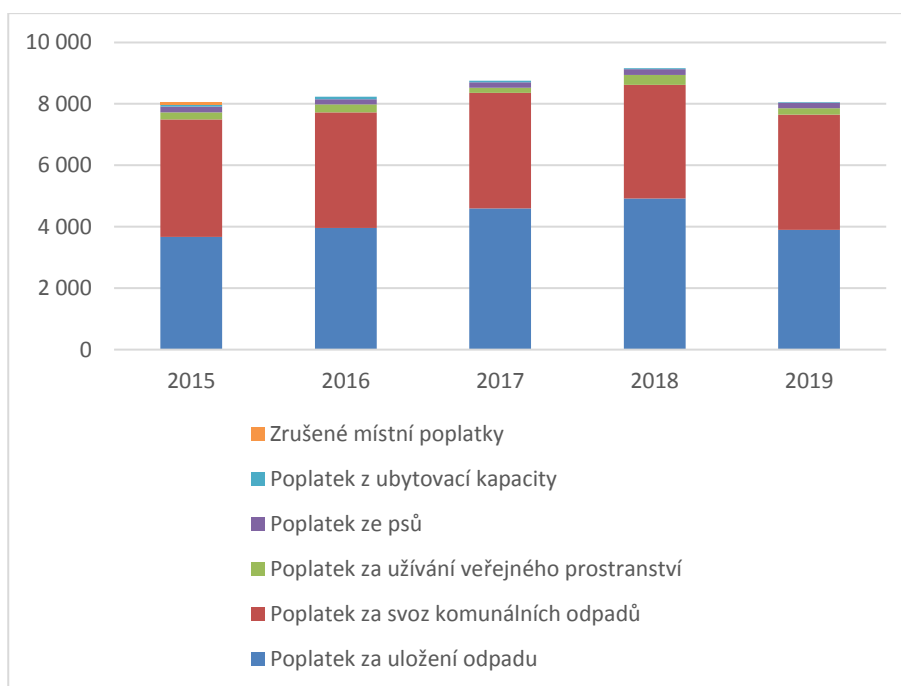
Když se vrátíme zpět k Tab. 14 nebo Grafu 13 vidíme, že jako druhou významnou položku z daňových příjmů zaujímají **místní poplatky**, které za sledované období do rozpočtů města přispěli celkovou částkou 34 203 tis. Kč. Na rok 2019 zastupitelstvo města schválilo místní poplatky ve výši 8 060 tis. Kč. V Bystřici pod Hostýnem je vybírán poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy a třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ve výši 516 Kč/osoba/rok, dále poplatek ze psů (za prvního psa 150 Kč/rok, za druhého a každého dalšího 195 Kč/rok), poplatek za užívání veřejného prostranství v rozmezí 2-100 Kč/m²/den (dle oblasti a způsobu využití veřejného prostranství), poplatek z ubytovací kapacity (5 Kč za využití lůžko a za den). V rámci této diplomové práce je k místním poplatkům přičten i poplatek z oblasti životního prostředí, kterým je poplatek za uložení odpadů. Konkrétní přijaté částky z vyjmenovaných poplatků zobrazuje Tab. 16.

Tab. 16. Analýza místních poplatků města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

Poplatky za:	2015	2016	2017	2018	2019
Uložení odpadu	3 673	3 957	4 600	4 916	3 900
Svoz kom. odpadu	3 818	3 765	3 761	3 701	3 750
Užívání veřej. prostran.	234	260	165	326	210
Ze psů	182	168	176	184	180
Z ubytovací kapacity	69	83	57	33	20

Zrušené poplatky	74	-	-	-	-
Celkem	8 050	8 233	8 759	9 161	8 060

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy a třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů spolu s poplatkem za uložení odpadů tvoří v průměru 93% podíl z celkové části přijatých místních poplatků. Nejmenší podíl vykazuje poplatek z ubytovací kapacity, viz následující Graf 15.

Graf 15. Přehled místních poplatků města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

Další důležitou složkou daňových příjmů jsou **svěřené daně** tvořené majetkovou daní, kterou lze považovat v průběhu sledovaného období za stabilní a předvídatelnou, protože majetková daň je hrazená z pozemků a staveb nacházejících se na území obce. Roční příjem z majetkové daně v průměru činí 6 278 tis. Kč za sledované období. V Tab. 14 je uvedeno, že v roce 2019 se očekává příjem z majetkové daně ve výši 6 100 tis. Kč.

Nejmenší příjem v rámci daňových příjmů obce vykazují **správní poplatky**, které slouží ke krytí nákladů správních úkonů. Během sledovaných let jsou mírně kolísavé dle Tab. 14 a Grafu 13, ale průměrný roční příjem za sledované období dosahuje výše 3 301 tis. Kč. Za rok 2019 zastupitelstvo města očekává, že správní poplatky do rozpočtu města přispějí částkou 2 965 tis. Kč.

6.2 Analýza nedaňových příjmů

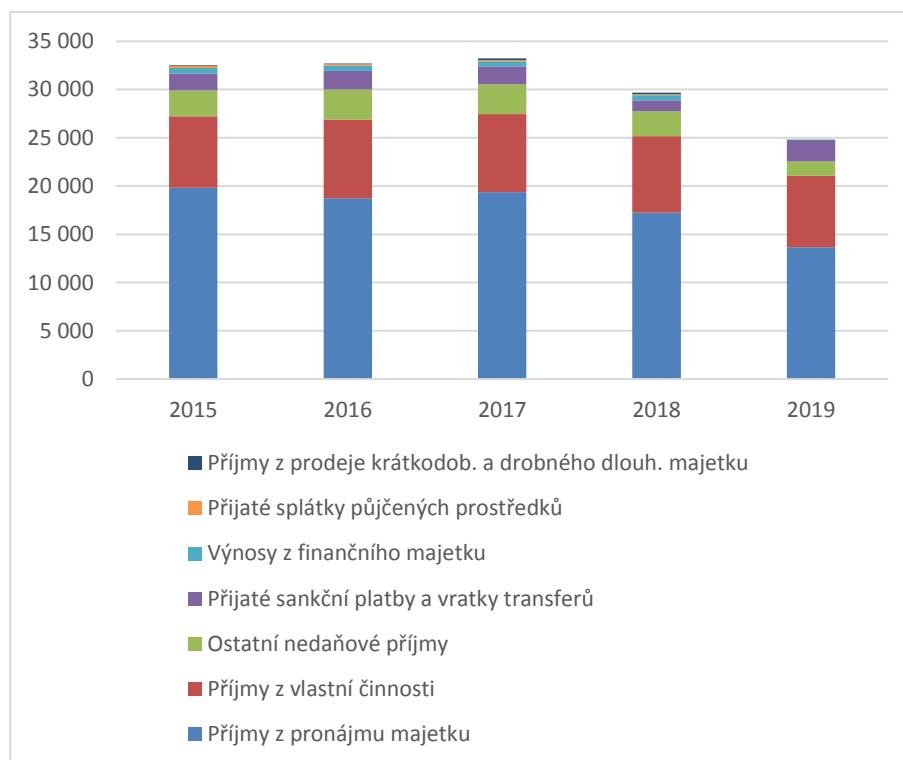
Nedaňové příjmy představují druhý nejdůležitější zdroj příjmů rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem. Během sledovaného období nedaňové příjmy tvořily **17 %** z celkových příjmů. Konkrétní dosažené částky jednotlivých položek nedaňových příjmů za sledované období a očekávané částky za rok 2019 uvádí níže zpracovaná Tab. 17.

Tab. 17. Analýza nedaňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy z pronájmu majetku	19 847	18 735	19 374	17 244	13 651
Příjmy z vlastní činnosti	7 376	8 159	8 101	7 944	7 410
Ostatní nedaňové příjmy	2 699	3 136	3 086	2 568	1 490
Přijaté sankční platby a vratky transf.	1 761	1 892	1 838	1 120	2 116
Výnosy z finančního majetku	559	539	548	529	53
Přijaté splátky půjčených prostředků	224	170	135	119	-
Příjmy z prodeje krátk. a drob. dlouh. majetku	80	85	137	157	90
Celkem	32 546	32 716	33 219	29 681	24 810

Z Grafu 16 vyplývá, že největší položku z nedaňových příjmů představují **příjmy z pronájmu majetku**, které město vlastní. Jedná se o pronájem pozemků, pronájem ostatních nemovitostí a jejich částí, pronájem movitých věcí a o ostatní příjmy z pronájmu majetku. Město za sledované období 2015-2018 získalo 75 200 tis. Kč z pronájmu vlastního majetku. Vývojová tendence příjmů z pronájmu majetku během sledovaného období je kolísavá. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2017, kdy činily 19 374 tis. Kč. Na rok 2019 je schválen příjem z pronájmu majetku v hodnotě 13 651 tis. Kč, což je o 3 593 tis. Kč méně než v předcházejícím roce. Nicméně je to očekávaná částka, která se během roku 2019 může změnit. Další položku z nedaňových příjmů představují **příjmy z vlastní činnosti**, mezi které patří příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z prodeje zboží (již nakoupeného za účelem prodeje) a ostatní příjmy z vlastní činnosti. Příjmy z vlastní činnosti za poslední 4 roky dosáhly výše 31 580 tis. Kč, roční průměrná částka vychází

na 7 895 tis. Kč. Za rok 2019 se očekává příjem z vlastní činnosti v hodnotě 7 410 tis. Kč. Další skupinu zdrojů nedaňových příjmů zastávají **ostatní nedaňové příjmy** zahrnující přijaté pojistné náhrady, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady a ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené, jejichž celkový výnos za dané období činí 11 489 tis. Kč. Vývoj ostatních nedaňových příjmů kopíruje vývoj příjmů z vlastní činnosti dle Grafu 8. Nejvyšších částek dosahovaly v letech 2016 a 2017, a naopak nejnižších v roce 2014 a 2018. V případě současného roku 2019 zastupitelstvo města schválilo objem ostatních nedaňových příjmů ve výši 1 490 tis. Kč. Čtvrtou významnou skupinu tvoří **příjmy z přijatých sankčních plateb a vratky transferů**, které během sledovaného období dosáhly objemu 6 611 tis. Kč. Za rok 2019 se očekává, že příjmy z přijatých sankčních plateb a vratky transferů budou činit 2 116 tis. Kč, což je nejvyšší částka za celé sledované období. Poslední tři položky nedaňových příjmů – **výnosy z finančního majetku** (příjmy z úroků – část, příjmy z podílů na zisku a dividend), **přijaté splátky půjčených prostředků** a **příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku** vykazují mnohonásobně nižší výnosy oproti předcházejícím zmíněným položkám.

Graf 16. Přehled nedaňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč
(Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

6.3 Analýza přijatých transferů

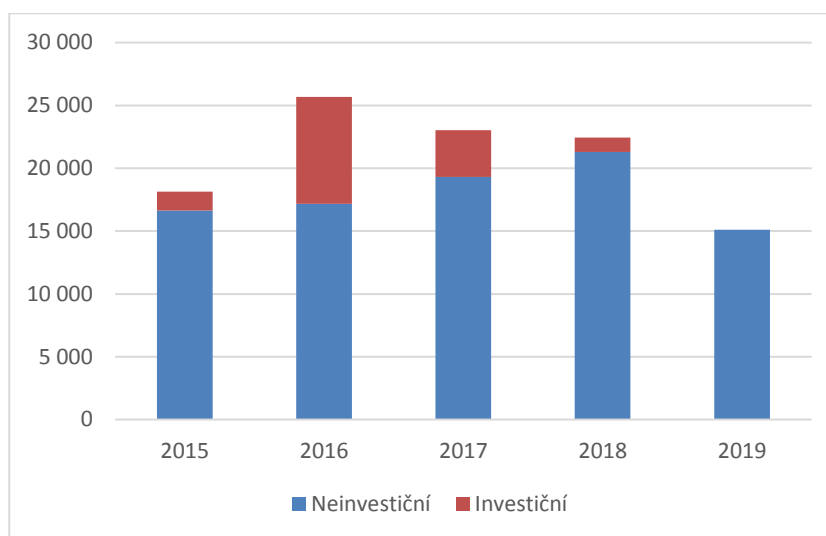
Dalším podstatným zdrojem rozpočtu města jsou přijaté transfery z veřejných zdrojů, které představují **12 %** z celkových příjmů za námi sledované období. V Tab. 18 vidíme přijaté transfery rozdělené na investiční a neinvestiční.

Tab. 18. Analýza přijatých transferů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Neinvestiční	16 634	17 169	19 323	21 290	15 100
Investiční	1 496	8 510	3 695	1 163	-
Celkem	18 130	25 679	23 018	22 453	15 100

Díky Grafu 17 vidíme jasnou převahu neinvestičních transferů, které zároveň mají rostoucí charakter. Naproti tomu vývojová tendence u **investičních transferů** je různorodá. V roce 2016 investiční transfery činily 8 510 tis. Kč, což je mnohonásobně vyšší částka než v ostatních sledovaných letech. To bylo způsobeno investiční účelovou dotací ve výši 7 138 tis. Kč poskytnutou Ministerstvem životního prostředí na zlepšení technických vlastností objektů areálu základní školy v Bystřici pod Hostýnem. V roce 2015 město Bystřice pod Hostýnem obdrželo investiční dotaci v celkové hodnotě 1 496 tis. Kč z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava na rekonstrukci výstavních prostor ve 2. NP zámku Bystřice pod Hostýnem. V roce 2017 město získalo investiční dotace v celkové výši 3 695 tis. Kč, z níž 2 064 tis. Kč tvořila účelová dotace se spoluúčastí ze Státního fondu dopravní infrastruktury, která byla využita na rekonstrukci chodníku a vybudování nové stezky pro chodce v délce 112 m. Z té celkové částky město získalo investiční účelovou dotaci ve výši 45 tis. Kč z rozpočtu Zlínského kraje na pořízení izolačních dýchacích přístrojů přetlakových pro Jednotku sboru dobrovolných hasičů města Bystřice pod Hostýnem. Zbylou částku 1 586 tis. Kč uvolnilo Ministerstvo životního prostředí pro město na stavební úpravy bytových domů a na zlepšení technických vlastností objektu mateřské školy v Bystřici pod Hostýnem. V roce 2018 bylo městu poskytnuto celkem 1 163 tis. Kč investičních přijatých transferů ze státního rozpočtu, ze státního fondu a z rozpočtu Zlínského kraje, které byly využity na digitalizaci kina, na pořízení informačního

panelu pro měření rychlosti v místní části Hlinsko pod Hostýnem a na výstavbu fitness hřiště v městském parku Zahájené.

Graf 17. Přehled přijatých transferů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

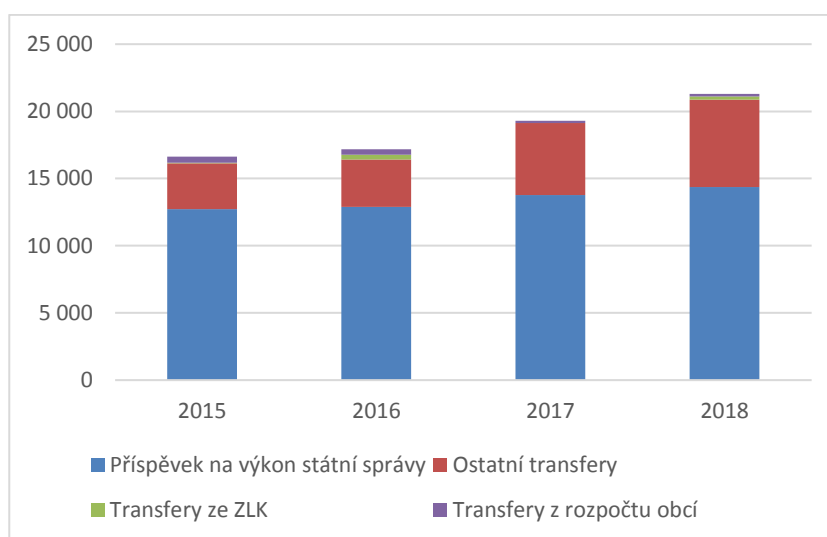
Neinvestiční transfery jsou tvořeny příspěvkem na výkon státní správy ze státního rozpočtu, přijatými transfery ze Zlínského kraje, přijatými transfery z rozpočtů obcí za vykonané správní úkoly na základě uzavřených smluv mezi okolními obcemi a městem Bystřice pod Hostýnem. A zbylé neinvestiční transfery jsou zahrnuty do skupiny ostatní transfery, viz Tab. 19.

Tab. 19. Analýza přijatých neinvestičních transferů města v letech 2015-2018 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019c; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018
Příspěvek na výkon stát. správy	12 726	12 889	13 774	14 369
Ostatní transfery	3 411	3 524	5 374	6 511
Transfery ze ZLK	45	350	-	225
Transfery z rozpočtu obcí	446	406	175	185
Celkem	16 634	17 169	19 323	21 290

Podle Grafu 18 vidíme, že z neinvestičních transferů dominuje každoročně rostoucí příspěvek na výkon státní správy. **Příspěvek na výkon státní správy** se od roku 2015 z původní částky 12 726 tis. Kč navýšil o 3 625 tis. Kč. V roce 2019 by tedy město Bystřice

pod Hostýnem mělo získat příspěvek na výkon státní správy ve výši 16 351 tis. Kč. Další významnou skupinu z neinvestičních transferů představují **ostatní transfery**, mezi něž jsou zahrnuty veškeré transfery přijaté z ministerstev, Úřadu práce ČR, z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava a ze Státního fondu rozvoje bydlení. Z grafu vyplývá, že i jejich celkový objem se postupně navyšuje. Nicméně z této skupiny transferů z hlediska každoročně nejvýše poskytnuté dotace vede neinvestiční účelový transfer ze státního rozpočtu kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí určený na zabezpečení činností v oblasti sociálně právní ochrany dětí, jehož průměrná roční částka činí 1 551 tis. Kč. Zbylé transfery z této skupiny jsou nejčastěji zaměřené na obnovu kulturních památek, na výkon pěstounské péče a na výdaje vzniklé z důvodu konání voleb. Další skupinou jsou **přijaté transfery z rozpočtů obcí**, z nichž největší položky činí výdaje na žáka, přestupky a správa veřejného pohřebiště. Z Grafu 10 můžeme vyčíst, že mají klesající charakter. Poslední skupinu představují **přijaté transfery ze Zlínského kraje**, které v porovnání s předchozími skupinami vykazují zanedbatelnou částku. Nejvyšší částka v hodnotě 350 tis. Kč byla z rozpočtu Zlínského kraje uvolněna v roce 2016, z níž 300 tis. Kč bylo určeno na obnovu dřevěných prvků ve výstavních prostorách bystřického zámku. Zbylé transfery z rozpočtu Zlínského kraje sloužily na podporu společenských akcí konaných v Bystřici pod Hostýnem, jako jsou „Bystřické zámecké slavnosti“ a hudební festival „Letní alternativa“.

Graf 18. Přehled přijatých neinvestičních transferů města v letech 2015-2018 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

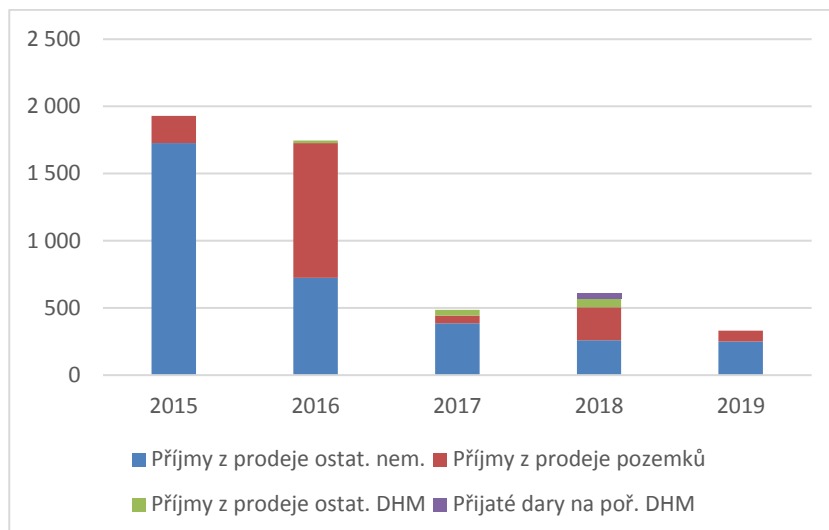
6.4 Analýza kapitálových příjmů

Zbývá 2 % z příjmů plynoucích do rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem zastupují kapitálové příjmy získané zejména z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí, z prodeje pozemků, z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku a z darů na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Dle Tab. 20 lze konstatovat, že nejdůležitějším zdrojem příjmů v oblasti kapitálových příjmů jsou **příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí a příjmy z prodeje pozemků**. Nicméně v jejich případě dochází k poklesu během sledovaného období. V roce 2015 město získalo 1 727 tis. Kč z prodeje nemovitostí a jejich částí, z toho 1 360 tis. Kč činilo z prodeje ploch Technickým službám pro jejich skladovací účely. Na rok 2019 město očekává příjem z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí pouze ve výši 250 tis. Kč. Dále městu plynou příjmy do rozpočtu z prodeje pozemků, které město nevyužívá, a o které mají občané zájem. Nejčastěji se jedná o prodej předzahrádek. V roce 2017 město tak prodalo pozemky v nejvyšší hodnotě 1 002 tis. Kč v rámci námi sledovaného období. Na rok 2019 zastupitelstvo města schválilo prodej pozemků ve výši 80 tis. Kč. Pouze v roce 2018 město obdrželo dary na pořízení dlouhodobého hmotného majetku ve výši 37 tis. Kč.

Tab. 20. Analýza kapitálových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy z prodeje ostat. nem.	1 727	724	387	259	250
Příjmy z prodeje pozemků	202	1 002	57	246	80
Příjmy z prodeje ostat. DHM	0	20	42	63	-
Přijaté dary na poř. DHM	0	0	0	37	-
Celkem	1 929	1 743	523	605	330

I v tomto případě jsou data z Tab. 20 zobrazena v Grafu 19, jenž nám ukazuje jasnou převahu příjmů z prodeje ostatních nemovitostí, i když s klesající tendencí. To ovšem neplatilo v roce 2016, kdy převažovaly příjmy z prodeje pozemků nad příjmy z prodeje ostatních nemovitostí.

Graf 19. Přehled kapitálových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

7 ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH VÝDAJŮ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM

Po analýze rozpočtových příjmů následuje analýza rozpočtových výdajů města Bystřice pod Hostýnem. Postup bude obdobný jako v předchozích kapitolách. Námi sledované období je tvořeno roky 2015, 2016, 2017, 2018 a 2019, přičemž údaje z let 2015-2018 jsou opět čerpány z informačního portálu Monitor Ministerstva financí a data uvedená k roku 2019 pochází ze schváleného rozpočtu na zmíněný rok.

Výdaje budou analyzovány v následujících podkapitolách dle **druhového třídění** jako tomu bylo i v případě příjmů, ale také z hlediska **odvětvového třídění**.

7.1 Druhové třídění

Na základě druhového třídění se výdaje rozlišují na běžné a kapitálové. Z kapitoly 5 již víme, že celkové výdaje se každým rokem navyšují. S tím tedy souvisí i růst **běžných výdajů** vynaložených na každoročně opakující se provozní náklady. Běžné výdaje v rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem tvoří 70-80 % podíl na celkových výdajích. Běžné výdaje se za sledované období navýšili o 36 754 tis. Kč. Na rok 2019 zastupitelstvo města schválilo běžné výdaje v hodnotě 153 544 tis. Kč. Z běžných výdajů je nejvíce finančních prostředků vynaloženo na platy a odměny a na neinvestiční nákupy. Dle údajů v Tab. 21 vidíme, že výdaje na platy a odměny a na neinvestiční nákupy se během sledovaných let 2015-2018 postupně navyšují. Mezi neinvestiční nákupy patří nákup materiálu, nákup služeb, nákup vody, paliv a energie, úroky a ostatní finanční výdaje, poskytnuté náhrady, věcné dary, ostatní výdaje související s neinvestičními nákupy a v neposlední řadě ostatní nákupy zahrnující opravy a udržování, pohoštění, cestovné apod.

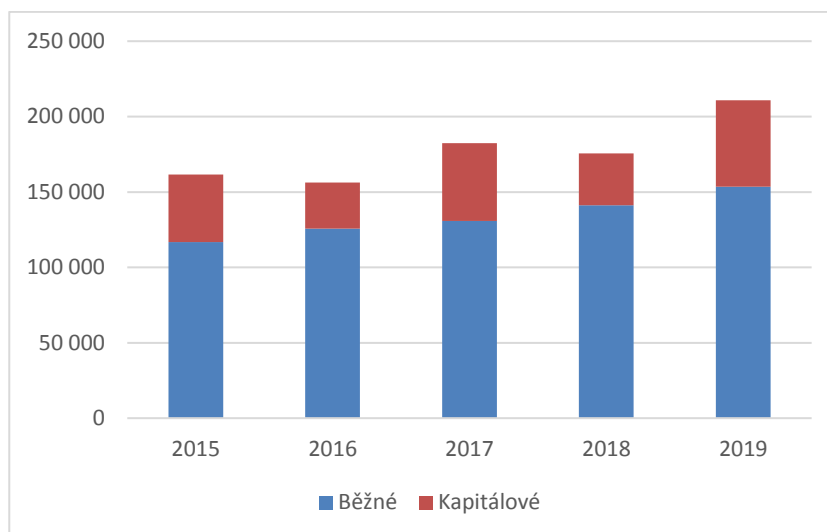
Tab. 21. Přehled běžných a kapitálových výdajů města v letech 2015-2019 v tis. Kč
(Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Běžné	116 790	125 717	130 782	141 092	153 544
- Platy a odměny	46 213	48 622	51 480	56 962	54 173
- Neinvestiční nák.	46 525	51 400	52 961	62 521	11 712
Kapitálové	44 814	30 443	51 695	34 533	57 374

Celkem	161 604	156 160	182 478	175 625	210 918
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Zbýlých 20-30 % z celkových výdajů představují **kapitálové** neboli **investiční výdaje**, pomocí nichž dokážeme určit, jestli se obec rozvíjí, stagnuje anebo upadá. Podle Tab. 21 v roce 2015 kapitálové výdaje činily 44 814 tis Kč, jestliže tuto částku vydělíme celkovými výdaji za daný rok (161 604 tis. Kč) a vynásobíme 100, dostaneme hodnotu 27 %. To znamená, že v roce 2015 se obec rozvíjela, protože hodnota pomocného výpočtu je vyšší než 25 %. V tomto roce město investovalo 15 760 tis. Kč na projekt „Zlepšení tepelně technických vlastností objektu areálu ZŠ Bratrství Čechů a Slováků Bystřice pod Hostýnem“. Další rok se kapitálové výdaje snížily na 30 443 tis. Kč a v případě stejného postupu výpočtu jako v roce 2015 zjistíme výslednou hodnotu 19 %, která nám říká, že město v roce 2016 upadalo, protože hodnota je nižší než 20 %. Za rok 2016 město kromě rekonstrukcí pozemních komunikací, chodníků, veřejného osvětlení a zakoupení nového automobilu pro hasičskou jednotku neinvestovalo do žádného většího projektu. Naproti tomu rok 2017 byl obdobný roku 2015, kdy se město opět rozvíjelo (28 %), protože odkoupilo dvoupatrovou budovu tzv. Hotel Podhoran v hodnotě 16 900 tis. Kč. V roce 2018 kapitálové výdaje dosahovaly výše 34 533 tis. Kč a výsledná hodnota pomocného výpočtu činí 19 % stejně jako v roce 2015, takže město se nerozvíjelo, ba naopak. V roce 2019 by se město mělo podle plánovaných kapitálových výdajů (57 374 tis. Kč) a plánovaných celkových výdajů (210 918 tis. Kč) rozvíjet, protože hodnota pomocného výpočtu vychází na 28 %. Město v letošním roce plánuje investovat do výstavby cyklostezky Bystřice pod Hostýnem – Chvalčov a vykoupit pozemky s využitelností pro veřejnou infrastrukturu či pro stavební využití a dále pokračovat v rekonstrukcích pozemních komunikací a veřejného osvětlení.

Data z Tab. 21 jsou zpracována i do níže vloženého grafu, který nám potvrzuje rostoucí charakter běžných výdajů a nestabilní vývojovou tendenci kapitálových výdajů.

Graf 20. Přehled běžných a kapitálových výdajů města v letech 2015-2019
v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

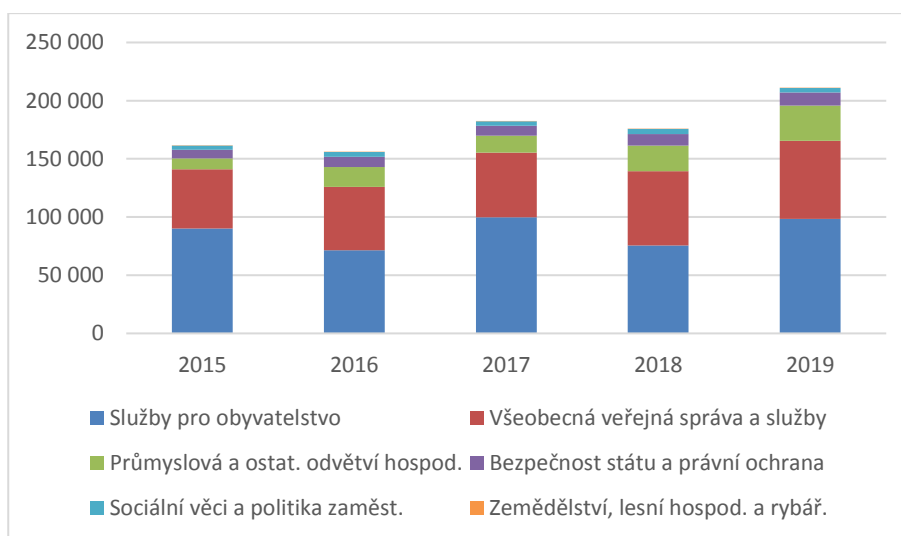
7.2 Odvětvové třídění

Na dělení rozpočtových výdajů lze nahlížet i z hlediska odvětvového třídění, jež výdaje rozděluje do 6 větších skupin. Na základě Tab. 22 lze konstatovat, že město největší podíl finančních prostředků vkládá do skupin **Služby pro obyvatelstva** a do **Všeobecné veřejné správy a služeb**. Poté následuje oblast Průmyslových a ostatních odvětví hospodářství se skupinou Bezpečnost státu a právní ochrana. Nejméně finančních prostředků je vynakládáno do oblasti Sociálních věcí a politiky zaměstnanosti a do skupiny zahrnující lesnictví, lesní hospodářství a rybářství.

Tab. 22. Analýza výdajů města podle odvětvového třídění v letech 2015-2019
v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Služby pro obyvatelstvo	90 104	71 515	99 822	75 437	98 490
Všeobecná veřejná správa a služby	50 847	54 395	55 626	64 081	67 073
Průmyslová a ostat. odvětví hospod.	9 380	17 115	14 485	21 793	30 211
Bezpečnost státu a právní ochrana	7 564	8 852	8 568	9 878	11 212
Sociální věci a politika zaměst.	3 399	3 950	3 731	4 384	3 877
Zemědělství, lesní hospod. a rybář.	309	334	246	52	55
Celkem	161 604	156 160	182 478	175 625	210 918

Údaje z Tab. 22 jsou přeneseny do Grafu 21 pro lepší přehlednost. V grafu si můžeme všimnout, že jediná skupina Bezpečnost státu a právní ochrana vykazuje mírně rostoucí charakter. Podobně tomu je i v oblasti Sociálních věcí a politiky zaměstnanosti, u níž se výdaje každým rokem navyšují, kromě roku 2019, kdy výdaje v této oblasti jsou schváleny ve výši 3 877 tis. Kč. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství do roku 2017 rostla, ale v roce 2018 došlo k poklesu. Nicméně na rok 2019 jsou očekávané opět vyšší výdaje. Vývojové tendence u zbývajících skupin jsou kolísavé.

Graf 21. Přehled výdajů města podle odvětvového třídění v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

Podrobnějšímu rozboru výdajů v jednotlivých uvedených skupinách jsou věnovány následující podkapitoly.

7.2.1 Služby pro obyvatelstvo

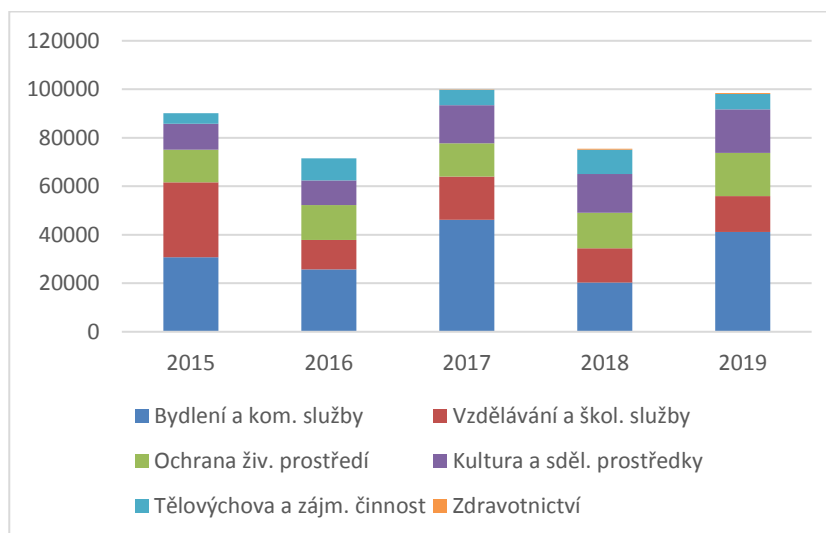
Skupina Služby pro obyvatelstvo zahrnuje další podoblasti, jimiž jsou bydlení a komunální služby, vzdělávání a školské služby, ochrana životního prostředí, kultura a sdělovací prostředky, tělovýchova a zájmová činnost a zdravotnictví. Dle Tab. 23 můžeme konstatovat, že město Bystřice pod Hostýnem nejvíce finančních prostředků vkládá na **bydlení a komunální služby**. V roce 2017 na zmíněnou oblast bylo vynaloženo celkem 46 147 tis. Kč, přičemž téměř poloviční částka byla poskytnuta na nebytové hospodářství. Na rok 2019 zastupitelstvo města schválilo 41 228 tis. Kč, z toho 25 340 tis. Kč je vyhrazeno na bytové hospodářství. Ze skupiny **vzdělávání a školské služby** je většina finančních prostředků

využita na provoz a obnovu základních škol ve městě. Z rozpočtu města bylo nejvíce finančních prostředků (30 881 tis. Kč) v oblasti vzdělávání a školské služby uvolněno roce 2017, a to na rekonstrukci základní školy, jež dosáhla výše 20 tis. Kč. Další skupinu představuje **ochrana životního prostředí**, na níž je průměrně ročně vynaloženo 14 070 tis. Kč. V roce 2019 se výdaje na ochranu životního prostředí očekávají ve výši 17 915 tis. Kč. Výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu tvoří 60 % podíl z výdajů celé této podoblasti. Další skupinou je **kultura a sdělovací prostředky**, u které se každoroční výdaje navyšují. Během sledovaného období se výdaje na kulturu a sdělovací prostředky zvýšili o 5 360 tis. Kč. V roce 2019 město schválilo výdaje na kulturu v hodnotě 17 915 tis. Kč, přičemž většina výdajů je určena na zachování a obnovu kulturních památek. Výdaje na **tělovýchovu a zájmovou činnost** jsou každoročně jiné. V roce 2018 výdaje na tuhle oblast tvořili necelých 10 tis. Kč, což je nejvyšší částka po celé naší sledované období. Příčinou byly úpravy a udržování budov pro využití volného času dětí a mládeže. Poslední oblast nazvaná **zdravotnictví** vykazuje velmi nízké hodnoty oproti hodnotám v předchozích skupinách. V roce 2015 se jednalo o částku 50 tis. Kč vynaloženou na ústavní péči. V roce 2018 bylo poskytnuto 389 tis. Kč na lékařskou službu první pomoci. Velmi podobná částka se očekává i v roce 2019.

Tab. 23. Analýza výdajů města ve skupině Služby pro obyvatelstvo v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Bydlení a kom. služby	30 764	25 738	46 147	20 287	41 228
Vzdělávání a škol. služby	30 881	12 076	17 857	14 187	14 673
Ochrana živ. prostředí	13 500	14 393	13 757	14 631	17 915
Kultura a sděl. prostředky	10 627	10 281	15 671	15 987	17 943
Tělovýchova a zájm. činnost	4 332	9 027	6 340	9 956	6 345
Zdravotnictví	-	-	50	389	386
Celkem	90 104	71 515	99 822	75 437	98 490

Pro lepší orientaci jsou údaje Tab. 23 přeneseny i do níže vloženého grafu, v němž můžeme vidět různorodý vývoj především u skupin bydlení a komunální služby a vzdělávání a školní služby.

Graf 22. Přehled výdajů města ve skupině Služby pro obyvatelstvo v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

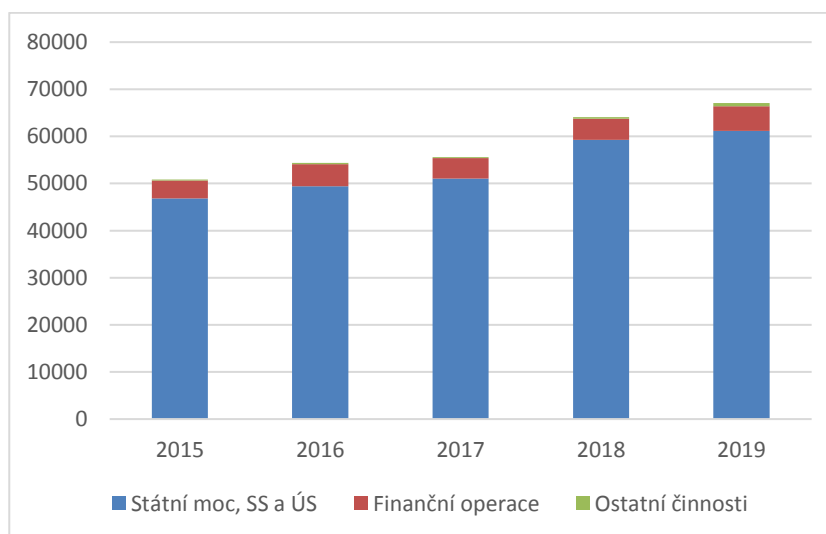
7.2.2 Všeobecná veřejná správa a služby

Do skupiny Všeobecná veřejná správa a služby patří oblast státní moci, státní správy a územní samosprávy, finanční operace a ostatní činnosti. V rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem oblast **státní moci, státní správy a územní samosprávy** zaujímá první místo z hlediska nejvíce vynaložených výdajů ze skupiny všeobecná veřejná správa a služby. Podle Tab. 24 výdaje spojené se státní mocí, státní správou a územní samosprávou se každým rokem navyšují. Během sledovaného období nárůst činí 12 471 tis. Kč. V roce 2019 zastupitelstvo města očekává výdaje na státní moc, státní správu a územní samosprávu ve výši 61 170 tis. Kč. Ze zmíněné oblasti je 95 % výdaji hrazena činností místní správy. Zbýlých 5 % se týká výdajů spojených s konáním voleb a zastupitelstva obce. Dalšími oblastmi jsou **finanční operace** a **ostatní činnosti**, u nichž dochází také k mírnému zvyšování výdajů v rámci sledovaného období. Navýšení u finančních operací činí 649 tis. Kč a u ostatních činností 114 tis. Kč. Na rok 2019 je schváleno 702 tis. Kč na výdaje v oblasti ostatní činnosti, což je o 391 tis. Kč více než v předešlém roce. Tato vyšší částka je z důvodu plánované rezervy v hodnotě 500 tis. Kč na mimořádné opravy.

Tab. 24. Analýza výdajů města ve skupině Všeobecná veřejná správa a služby v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Státní moc, SS a ÚS	46 814	49 437	51 062	59 285	61 170
Finanční operace	3 836	4 679	4 321	4 485	5 201
Ostatní činnosti	197	279	243	311	702
Celkem	50 847	54 395	55 626	64 081	67 073

Níže vložený graf potvrzuje postupné navyšování výdajů všech tří oblastí a jasnou dominanci výdajů spojených se státní mocí, státní správou a územní samosprávou. Výdaje na ostatní činnosti představují zanedbatelnou částku oproti dvěma dalším oblastem, proto jsou v grafu téměř nevírazné.

Graf 23. Přehled výdajů města ve skupině Všeobecná veřejná správa a služby v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

7.2.3 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

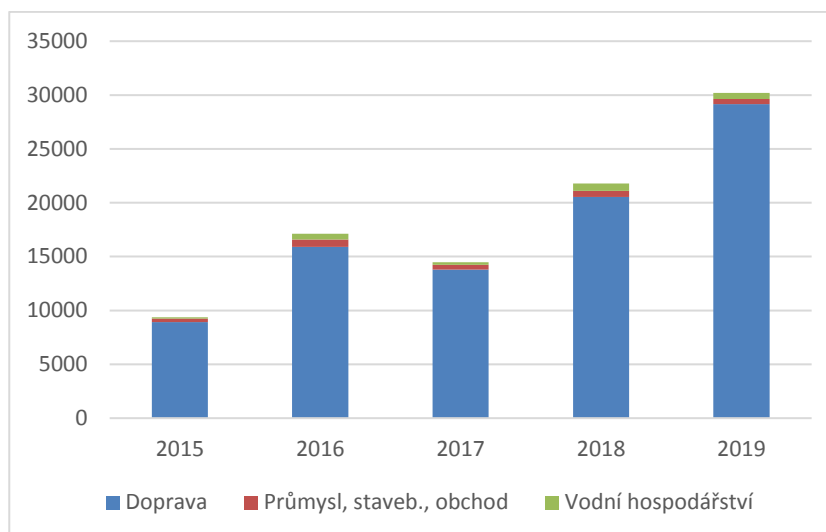
Skupina Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství se sestává z oblasti dopravy, průmyslu, stavebnictví, obchodu a služeb a z oblasti vodního hospodářství. Oblast **dopravy** vykazuje nejvyšší výdaje ze všech 3 zmíněných oblastí v rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem dle Tab. 25. Výdaje na dopravu se každým rokem navyšují. Výjimkou je rok 2017,

kdy došlo k poklesu o 2 117 tis. Kč oproti roku 2016. Nicméně na rok 2019 zastupitelstvo města schválilo výdaje na oblast dopravy ve výši 29 156 tis. Kč a z toho 17 000 tis. Kč je vyhrazeno na plánované rekonstrukce a úpravy pozemních komunikací. Oblast **průmyslu, stavebnictví, obchodu a služeb** v rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem zahrnuje pouze výdaje na cestovní ruch, u nichž je vývojová tendence kolísavá. Na cestovní ruch bylo nejvíce finančních prostředků vynaloženo v roce 2016, a to v hodnotě 668 tis. Kč. Z oblasti **vodního hospodářství** je 75 % výdajů poskytováno na odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly. Na tuhle oblast v rámci sledovaného období bylo nejvíce finančních prostředků uvolněno v roce 2018 v celkové výši 678 tis. Kč.

Tab. 25. Analýza výdajů města ve skupině Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Doprava	8 915	15 909	13 792	20 525	29 156
Průmysl, staveb., obchod	325	668	441	590	470
Vodní hospodářství	140	538	252	678	585
Celkem	9 380	17 115	14 485	21 793	30 211

Data z Tab. 25 jsou přenesena i do Grafu 24, na jehož základě vidíme jasnou převahu vynaložených výdajů do oblasti dopravy. Dále si můžeme všimnout, že vývoj výdajů za vodní hospodářství kopíruje vývoj výdajů z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a služeb.

Graf 24. Přehled výdajů města ve skupině Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

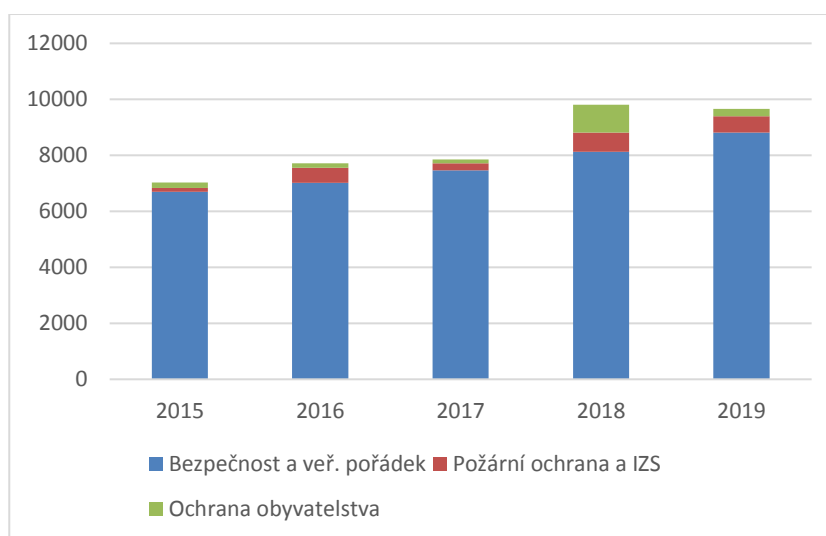
7.2.4 Bezpečnost státu a právní ochrana

Skupina Bezpečnost státu a právní ochrana v sobě skrývá oblast bezpečnosti a veřejného pořádku, oblast požární ochrany a integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) a ochranu obyvatelstva. Z rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem v rámci této skupiny je nejvíce finančních prostředků poskytováno na **bezpečnost a veřejný pořádek**, přičemž výdaje na tuhle oblast se každým rokem zvyšují, jak dokazují údaje v Tab. 26. Nárůst od roku 2015 do roku 2018 činí 1 436 tis. Kč. V roce 2018 zastupitelstvo města schválilo výdaje na bezpečnost a veřejný pořádek ve výši 8 812 tis. Kč. Druhou oblastí je **požární ochrana a IZS**, na níž výdaje během sledovaného období jsou různorodé. Nejvyšších výdajů tahle oblast dosáhla v roce 2016 s částkou 1 678 tis. Kč. Avšak na rok 2019 zastupitelstvo plánuje výdaje na požární ochranu a IZS ve výši 2 134 tis. Kč, a to díky plánované modernizaci hasičské jednotky a pořízení vybavení ke zkvalitnění činnosti. Poslední oblastí v této skupině je **ochrana obyvatelstva**, na kterou je během sledovaného období vynaloženo v průměru 163 tis. Kč ročně. Výjimkou je rok 2018 s celkovou částkou výdajů 996 tis. Kč, z níž byly 920 tis. Kč uhrazeny dopravní prostředky.

Tab. 26. Analýza výdajů města ve skupině Bezpečnost státu a právní ochrana v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Bezpečnost a veř. pořádek	6 694	7 019	7 464	8 130	8 812
Požární ochrana a IZS	673	1 678	966	752	2 134
Ochrana obyvatelstva	197	155	138	996	266
Celkem	7 564	8 852	8 568	9 878	11 212

Pro lepší přehlednost jsou data z Tab. 26 přenesena i do Grafu 25, který nám viditelně potvrzuje převahu výdajů na oblast bezpečnosti a veřejného pořádku oproti dalším dvěma oblastem. Dále si můžeme všimnout že výdaje na bezpečnost a veřejný pořádek mají rostoucí charakter, zatímco vývojový trend u oblastí požární ochrany a IZS a ochrany obyvatelstva je nestabilní.

Graf 25. Přehled výdajů města ve skupině Bezpečnost státu a právní ochrana v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

7.2.5 Sociální věci a politika zaměstnanosti

Skupina Sociální věci a politika zaměstnanosti je značně rozsáhlá a řadíme do ní služby sociální péče, služby sociální prevence, ostatní činnosti a výdaje, sociální poradenství a ostatní sociální péče a rehabilitace, viz Tab. 27. Město Bystřice pod Hostýnem v této

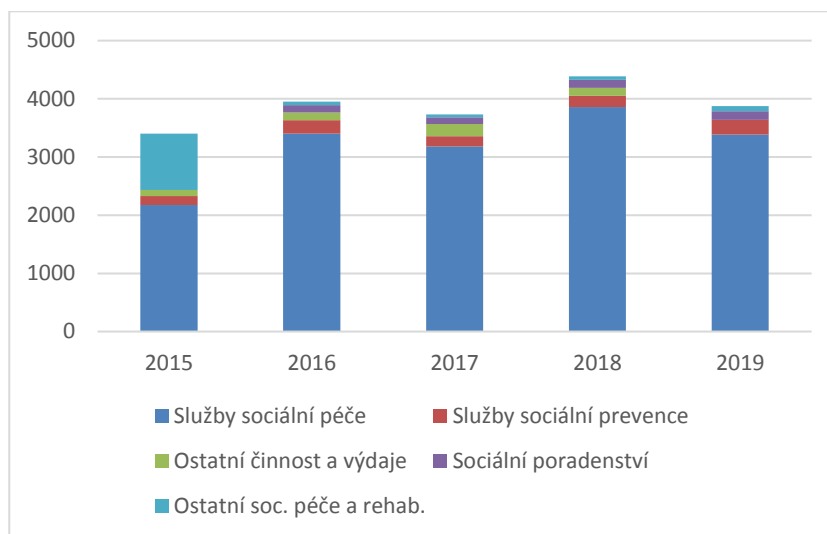
skupině uvolňuje nejvíce finančních prostředků v podobě neinvestičních transferů do **služeb sociální péče** zahrnující domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem, osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení. Výdaje na služby sociální péče se postupně navyšují. Od roku 2015 došlo k nárůstu výdajů na tuhle oblast o 1 680 tis. Kč. Na rok 2019 jsou výdaje schváleny ve výši 3 387 tis. Kč. Další skupinu představují **služby sociální prevence**, mezi které patří terénní programy, azylové domy, nízkoprahová denní centra a noclehárny a raná péče a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Výdaje pro tuto oblast se každým rokem mění, nicméně nejvíce finančních prostředků bylo poskytnuto v roce 2016 ve výši 235 tis. Kč a nejméně v předchozím roce, kdy výdaje pro služby sociálně prevence činily 150 tis. Kč. Poté následují **ostatní činnosti a výdaje** s výdaji pohybující se v rozmezí 150 tis. Kč – 207 tis. Kč během sledovaného období. Nejmenší výdaje vykazuje **sociální poradenství** a **ostatní sociální péče a rehabilitace**. Výjimkou je rok 2015, kdy výdaje na ostatní sociální péči a rehabilitaci dosáhly výše 964 tis. Kč, přičemž z této částky bylo poskytnuto celkem 924 tis. Kč na sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepří-
způsobivým.

Tab. 27. Analýza výdajů města ve skupině Sociální věci a politika zaměstnanosti v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
Služby sociální péče	2 177	3 400	3 180	3 857	3 387
Služby sociální prevence	150	235	177	191	250
Ostatní činnost a výdaje	108	130	207	140	-
Sociální poradenství	-	125	120	138	150
Ostatní soc. péče a rehab.	964	60	47	58	90
Celkem	3 399	3 950	3 731	4 384	3 877

Údaje z Tab. 27 jsou přeneseny i do níže vloženého grafu, který nám umožňuje přehled o vývoji výdajů jednotlivých oblastí. Graf potvrzuje, že nejvíce výdajů je poskytováno na služby sociální péče, které se první dva sledované roky navyšovaly a v roce 2017 došlo k mírnému poklesu. V roce 2018 se opět navýšili, ale na rok 2019 jsou očekávány zase

nižší. Nejstabilněji se jeví vývoj výdajů vynaložených na sociální poradenství a na ostatní činnosti a výdaje.

Graf 26. Přehled výdajů města ve skupině Sociální věci a politika zaměstnanosti v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

7.2.6 Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství

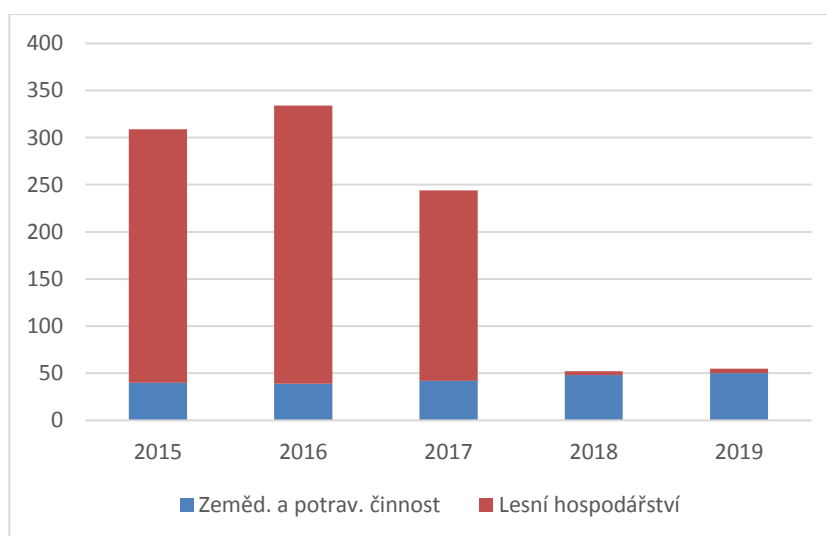
Skupina Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství se dělí na dvě oblasti, a to na zemědělství a potravinářskou činnost a rozvoj a na lesní hospodářství. Průměrné roční výdaje na oblast **zemědělství a potravinářskou činnost** vychází na 42 tis. Kč. Na rok 2019 zastupitelstvo města schválilo výdaje na tuhle oblast ve výši 50 tis. Kč. Výdaje na **lesní hospodářství** v Bystřici pod Hostýnem činily v ročním průměru 256 tis. Kč od roku 2015 do roku 2017, z nichž 96 % výdajů jsou vynaloženy na správu v lesním hospodářství. Podle údajů v Tab. 28 vidíme, že v roce 2018 byly poskytnuty výdaje na ostatní záležitosti lesního hospodářství pouze ve výši 4 tis. Kč a na rok 2019 jsou naplánovány ve výši 5 tis. Kč. Tenhle výrazný rozdíl je způsoben změnou metodiky zapisování dotací na správu lesního hospodářství v účetnictví, jedná se totiž o výkon přenesené působnosti. Nicméně ve skutečnosti se stále město obdržuje stále stejnou částku, která průměrně činí 256 tis. Kč.

Tab. 28. Analýza výdajů města ve skupině Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019

Zeměd. a potravn. činnost	40	39	42	48	50
Lesní hospodářství	269	295	204	4	5
Celkem	309	334	246	52	55

Na níže vloženém grafu, který je složen z údajů z Tab. 28, vidíme, že výdaje na oblast zemědělství a potravinářskou činnost jsou v rámci sledovaného období stabilní. Naproti tomu výdaje na lesní hospodářství jsou v letech 2018 a 2019 velmi výrazně nízké oproti předchozím sledovaným rokům. Příčina tohoto poklesu byla vysvětlena výše.

Graf 27. Přehled výdajů města ve skupině Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství v letech 2015-2019 v tis. Kč (Monitor, © 2019, Bystřice pod Hostýnem, © 2019b; vlastní zpracování)

8 VYHODNOCENÍ ROZHovorŮ

Mimo finanční analýzu hospodaření města byl také zrealizován **polostrukurovaný rozhovor**, jako podpůrná metoda ke zhodnocení hospodaření města Bystřice pod Hostýnem. Metoda polostrukurovaného (taktéž semistrukurovaného) rozhovoru byla vybrána záměrně z důvodu, že kromě tázání se na předem připravené konkrétní otázky umožňuje i prostor pro volně přidružené otázky, což v případě dotazníkového šetření není možné. Další výhodou této metody je, že probíhá v tváři tvář s daným účastníkem rozhovoru, tudíž kontakt je osobnější, a to přispívá ke vzniku lepších podmínek pro získání potřebných informací. Vzhledem k tématu rozhovoru byli vybráni 2 účastníci – starosta města Bystřice pod Hostýnem Mgr. Zdeněk Pánek a vedoucí finančního odboru Ing. Eva Šillerová. Celkem bylo položeno následujících 9 otázek, které byly předem připravené a v průběhu rozhovoru doplněné o dovysvětlující otázky.

1. Jak byste zhodnotil/a hospodaření města? V čem spatřujete jeho slabé a silné stránky?

V případě této otázky se oba účastníci rozhovoru shodli na odpovědi, že hospodaření města hodnotí pozitivně kvůli dlouhodobě vyrovnanému rozpočtu, nízkému dluhovému zatížení a schopnosti města samofinancovat vše, co si město zamane. A jako další pozitivum vyzdvihují schopnost města našetřit a tím pokrýt i případné neočekávané výdaje (např. koupě Podhoranu). Za další pozitivní stránku považují tvorbu akčních plánů a strategického plánování. Nicméně Ing. Šillerová ve strategickém plánování spatřuje zároveň i tu negativní stránku. Podle ní problém tkví v nekvalitním plánování, protože konkrétní plány se vytváří pouze na jeden rok a na další dva roky už jen orientačně, a navíc stanové cíle jsou roztržštěné. Proto dochází každý rok k výrazným změnám v akčních plánech a pro ni je tak obtížné finanční prostředky dlouhodobě naplánovat.

2. Je vybírání poplatků ve městě problematické? Jak by občané reagovali na jejich zvýšení za účelem navýšení příjmů města, které by byly využity na rozvoj města?

Ing. Šillerová uvedla, že se v Bystřici pod Hostýnem vyskytuje určitá skupina lidí, kteří poplatky nechtějí platit a vymáhání je u nich obtížné. Naštěstí se jedná o nízký počet obyvatel. Jinak vybírání poplatků není problém, což potvrdil i starosta města. Případné navýšení poplatků Mgr. Pánek označil za nepopulární krok. A u občanů by to vyvolalo negativní reakci, stejně jako když se před pár lety byl navýšen poplatek za svoz komunálního odpadu z původních 495 Kč na 516 Kč. Mgr. Pánek navíc zastává názor, že město má být schopné

získávat příjmy z jiných zdrojů na pokrytí těchto nákladů (zejména za svoz komunálního odpadu) a nikoliv tím zatěžovat občany.

3. Je příspěvek na výkon státní správy dostačující na pokrytí výdajů spojených s výkonem státní správy? Popřípadě jste pro jeho navýšení?

V této odpovědi Mgr. Pánek i Ing. Šillerová odpověděli, že příspěvek na výkon státní správy je nedostačující, i když stát si myslí pravý opak. Ing. Šillerová dodává, že je nedostačující zejména na platy zaměstnanců a na pokrytí výdajů spojených s chodem kanceláří, v nichž úředníci sídlí. Město tedy dotuje stát. Jeho navýšení by tak rádi uvítali.

4. Je pro město obtížné získávat investiční transfery? Využívá město čerpání těchto transferů naplno? Usiluje město dále o zapojení investičních transferů na své projekty?

V odpovědi o získávání a čerpání investičních transferů se opět Mgr. Pánek s Ing. Šillerovou shodují, že město díky silnému týmu projektových manažerek získává všechny investiční transfery, o které si zažádají. Tento tým se opravdu snaží čerpat co nejvíce možných investičních transferů. Získávání investičních transferů pro město obtížné tedy není a tyto transfery čerpá naplno. Ing. Šillerová doplňuje, že v roce 2020 se očekává, že město obdrží investiční transfery ve výši 7 mil. Kč na výstavbu bytového domu, jehož předpokládané náklady činí 8,5 mil. Kč.

5. Na základě střednědobého výhledu rozpočtu města se v letech 2020 a 2021 plánuje prodej dlouhodobého majetku ve výši 6 mil. Kč ročně. O jaký majetek se jedná? Jaký je důvod prodeje?

Odpověďmi na tuhle otázku bylo, že se jedná o pozemky v lokalitě Trávníky v místní části Rychlov, které město vlastní. Město tyto pozemky zasítuje a modernizuje celou ulici v rámci projektu nazvaného „Podpora bydlení v lokalitě Trávníky“. Cílem je tyto zasítované pozemky nabídnout k prodeji za účelem výstavby rodinných domů a přilákat tak mladé lidi do Bystřice pod Hostýnem. Celkem by se nabízelo 15 stavebních pozemků, o které město doufá, že bude zájem, protože v Bystřici pod Hostýnem a jeho okolí je nedostatek stavebních míst. V případě prodeje všech pozemků se očekává příjem ve výši 12 mil. Kč.

6. Jaký je Váš názor na participativní rozpočet? Neuvažovalo zastupitelstvo města o jeho zavedení?

Ing. Šillerová na participativní rozpočet nahlíží jako na politickou záležitost. Nicméně dodává, že se o tom mezi kolegy mluví a jeho zavedení není tedy zcela vyloučené. Naopak podle starosty Mgr. Pánka participativní rozpočet není třeba zavádět, protože se snaží i tak vyhovět všem lidem, co oni sami chtějí a potřebují, samozřejmě v rámci možností rozpočtu a schopností města

7. V roce 2017 město odkoupilo hotel Podhoran za necelých 17 mil Kč, byla to velká finanční zátěž pro rozpočet města? Jaké je plánované jeho využití? Z čeho bude oprava financována? Je to prioritou města?

Město o Podhoran nestálo, ale jeho koupě byla jedinou možností, jak zachránit město před dalšími problémy zapříčiněnými nepříznivými občany (zvýšená kriminalita, šikana ve školách, výskyt srabu apod.) Jeho koupě za 16,9 mil. Kč nebyla finanční zátěží pro rozpočet města, protože byla hrazena z našetřených peněz na plánovanou rekonstrukci náměstí, kterou tak město muselo odložit. Nicméně Mgr. Pánek s Ing. Šillerovou se obávají, že to teprve bude velká finanční zátěž pro rozpočet města z důvodu zdevastovaného stavu objektu. Představou starosty města je celý objekt zrekonstruovat, aby budova vypadala reprezentativně z důvodu její polohy (přímo na náměstí podél hlavní silnice a vedle městského úřadu). Horní patro budovy by chtěl využít jako kanceláře pro úředníky městského úřadu, kteří sídlí v budovách mimo městský úřad, a v přízemí původní restauraci zrekonstruovat a přistavit k ní kavárnu. Prostory, které by se uvolnily po přesunutí daných odborů do Podhoranu, zamýšlí pronajímat, popřípadě některé nabídnout k prodeji. Nicméně tohle jsou všechno zatím jen plány a představy pana starosty, které nejsou zastupitelstvem schválené. Dále otázkou zůstává financování tohoto objektu. Ing. Šillerová dodává, že město je schopné následující dva roky na rekonstrukci objektu uvolnit 20 mil. Kč ročně, avšak plánovaná rekonstrukce se odhaduje ve výši 100 mil. Kč. Mgr. Pánek doplňuje, že tuhle rekonstrukci pravděpodobně nebude možné hradit pomocí dotací z důvodu přítomnosti restaurace a kavárny v objektu, proto město nejspíš nemine vzít si úvěr. Dle slov starosty rekonstrukce Podhoranu není současně prioritou města, upřednostněny budou rekonstrukce pozemních komunikací, které to potřebují, popřípadě další nutné projekty (viz následující otázka). Rekonstrukce Podhoranu bude projektem na několik let.

8. Jaké jsou tedy priority města a investiční záměry do budoucna?

Ing. Šillerová uvedla, že město nemá stanovené žádné priority právě kvůli špatnému strategickému plánování. Dodává, že všechny problémy se řeší až na poslední chvíli.

Za to Mgr. Pánek v rámci této otázky odpověděl, že se bude nadále pokračovat v rekonstrukci pozemních komunikací a rekonstrukci bystřického zámku. Dále by měla být vybudovaná cyklostezka Bystřice pod Hostýnem – Chvalčov, kde se v tomto případě čeká na schválení žádané dotace. Pan Mgr. Pánek dále uvažuje, že by chtěl, aby město vykoupilo pozemky a vybuodovalo další cyklostezky, které by propojovaly navzájem okolní obce. A v neposlední řadě revitalizovat bytový fond a modernizovat vlakové nádraží.

9. Máte Vy nějaký konkrétní návrh, jak zlepšit hospodaření města?

Ing. Šillerová navrhla zlepšit strategické plánování, na které poukazovala v rámci slabých stránek hospodaření města a také u priorit města. Nicméně dodává, že tohle je už v řešení a je zadaná veřejná zakázka na vzdělávání zaměstnanců městského úřadu a zastupitelů města Bystřice pod Hostýnem a na aktualizaci Strategického plánu města Bystřice pod Hostýnem. Oba projekty budou dotovány z operačního programu Zaměstnanost. Starosta města dodává, že by bylo vhodné zhodnotit celkový stav majetku města.

9 SWOT ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM

Na výstupy předchozí kapitol, které se zabývala rozbořem hospodaření města Bystřice pod Hostýnem navazuje jejich zhodnocení pomocí metody SWOT analýzy. Bude tak možné určit silné a slabé stránky hospodaření města, odhalit případné hrozby a nové příležitosti spojené s hospodařením města.

9.1 Silné stránky

- Přebytkový rozpočet v letech 2015-2018, díky němuž bylo město schopné hradit splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků, a dokonce i našetřit na další investiční výdaje.
- Schopnost města financovat schodkový rozpočet v roce 2019z vlastních finančních prostředků z předchozích let.
- Vysoké hodnoty běžné a okamžité likvidity.
- Nízká hodnota celkové zadluženosti.
- Finanční stabilita a samostatnost města.
- Nízká dluhová služba.
- Rostoucí daňové příjmy.
- Růst příjmů ze sdílených daní.
- Stabilní příjem ze svěřených daní.
- Postupné navyšování příspěvku na výkon státní správy.
- Vysoká úspěšnost při získávání investičních transferů a jejich čerpání.
- Poměrně vysoké vynakládání výdajů na rekonstrukci pozemních komunikací a na bydlení.

9.2 Slabé stránky

- Závislost příjmů města na sdílených daních.
- Klesající příjmy z pronájmu majetku, které tvoří největší část nedaňových příjmů.
- Nedostačující příspěvek na výkon státní správy.
- Nekvalitní strategické plánování a tvorba akčních plánů.
- V letech 2016 a 2018 úpadek města z hlediska kapitálových výdajů.

9.3 Příležitosti

- Čerpání dalších investičních transferů.
- Další navyšování příspěvku na výkon státní správy.
- Realizování participativního rozpočtu.
- Během následujících dvou let navýšení kapitálových příjmů až o 6 mil. Kč z důvodu plánovaného prodeje pozemků.
- V roce 2020 plánovaná výstavba bytového domu, což by představovalo současně zvýšení nedaňových příjmů města, konkrétně navýšení příjmů z pronájmu majetku.

9.4 Hrozby

- Snížení koeficientů a sazeb u daňových příjmů.
- Růst cen energií.
- Přibývající množství odpadu a tím narůstající náklady na jeho svoz, zpracování a třídění.
- Finanční zatížení rozpočtu z důvodu nákladné rekonstrukce objektu Podhoran.
- Neochota zastupitelstva uskutečnit některé nepopulární změny týkající se financování města (např. zvýšení sazeb místních poplatků).

9.5 Shrnutí

Přestože bylo na základě provedené SWOT analýzy hospodaření města shledáno několik problematických míst, je nutné zdůraznit, že převažují silné stránky. Město je schopné své výdaje financovat pomocí vlastních prostředků, ale přitom velikost příjmů města závisí především na sdílených daních. Z analýzy dále vyplývá, že město je v oblasti jeho hospodaření opatrné a snaží se vše financovat ze svých prostředků nebo pomocí investičních transferů, než aby si vzalo úvěr. Lze to tak pozorovat například u odkladu rekonstrukce pozemních komunikací. Na základě těchto zjištění lze tedy očekávat, že město v následujících letech pravděpodobně nebude investovat do žádných větších projektů bez pomoci investičních transferů. Je předpokládáno, že tomu tak bude zejména kvůli plánované rekonstrukci Podhoranu, kterou bude město muset financovat z vlastních finančních prostředků i za pomoci úvěru.

10 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ MĚSTA BYSTŘICE POD HOSTÝNEM

Poslední a zároveň stěžejní částí této diplomové práce je návrhová část, která vychází z poznatků v analytické části (viz kapitola 3 Socioekonomická analýza města Bystřice pod Hostýnem a kapitola 5 Finanční analýza hospodaření města Bystřice pod Hostýnem) a z informací získaných v rámci provedených rozhovorů s vedoucí finančního odboru Ing. Šillero-ovou a starostou města Mgr. Pánkem.

Na základě rozhovorů a analýzy finančního hospodaření města Bystřice pod Hostýnem bylo zjištěno, že největší hrozbou pro jeho rozpočet je rekonstrukce objektu Podhoran, jejíž prozatímní výše se odhaduje na 100 mil. Kč. Nicméně rekonstrukce tohoto objektu Podhoranu by se vyřešil jeden z problémů města vyplývajících ze socioekonomické analýzy města. Tím je roztržštěné umístění jednotlivých odborů městského úřadu hned v několika v městských budovách. Po sjednocení umístění městského úřadu se městu naskytnou nové možnosti, jak využít původní prostory, v nichž sídlili úředníci daných odborů města. Z důvodu dalšího plánované využití Podhoranu, kterým je otevření restaurace a kavárny, město nebude mít pravděpodobně nárok na finančního podporu formou investičního transferu. Buude tak muset rekonstrukci Podhoranu hradit z vlastních prostředků a nejpravděpodobněji i pomocí úvěru. Proto se v rámci návrhové části zaměříme na možnosti navýšení rozpočtových příjmů města a představíme konkrétní projektový záměr na snížení výdajů města.

10.1 Návrhy a doporučení ke zvýšení rozpočtových příjmů města

10.1.1 Daňové příjmy

Jak je uvedeno v teoretické části práce (podkapitola 2.6.1 Daňové příjmy), že nejvyšší příjem rozpočtu obcí a měst tvoří daňové příjmy, což se nám potvrdilo i při analýze rozpočtových příjmů města Bystřice pod Hostýnem. Daňové příjmy během sledovaného období 2015-2018 vykazovaly kontinuální vzestupný trend, a to především díky rostoucímu výnosu ze sdílených daní, jejichž růst je zapříčiněn navyšováním sazeb a koeficientů rozpočtového určení daní. Nicméně v případě dalšího navyšování **daňových příjmů** má samotné město velmi omezenou daňovou pravomoc. Nabízí se však určitá možnost navýšení příjmů města u daně z nemovitých věcí a u místních poplatků.

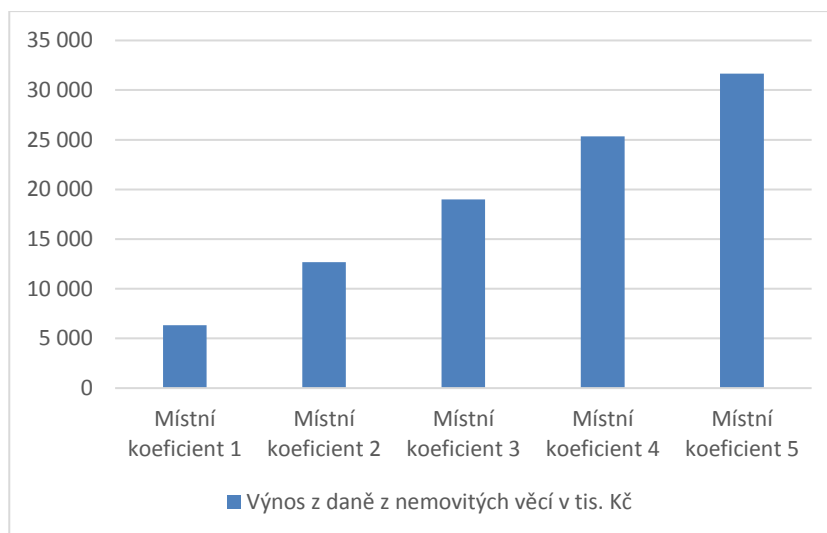
10.1.1.1 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je daní svěřenou, tudíž její 100% příjem plyne do rozpočtu města. V rámci naší provedené analýzy daňových příjmů města Bystřice pod Hostýnem bylo zjištěno, že příjem z daně z nemovitých věcí v Bystřici pod Hostýnem byl během sledovaného období 2015-2018 stabilní a jeho průměrná roční výše dosahuje částky 6 278 tis. Kč. Základní sazba daně z nemovitých věcí se násobí koeficientem, jenž je vymezen zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Koeficient se určuje podle počtu obyvatel města uvedeného z posledního sčítání lidu. Bystřice pod Hostýnem se svými 8 517 obyvateli spadá do třetí kategorie mezi obce s počtem obyvatel v rozmezí 6 000 až 10 000 obyvatel, pro které platí **koeficient 1,6**. Celkem existuje 6 kategorií s těmito koeficienty: 1,0; 1,4; 1,6; 2,0; 2,5; 3,5. Zákon o dani z nemovitých věcí umožňuje obcím prostřednictvím obecně závazné vyhlášky svůj přidělený koeficient o jednu kategorii zvýšit anebo o jednu až tři kategorie snížit. Tuto možnost zastupitelstvo města Bystřice pod Hostýnem využilo a svůj koeficient 1,6 navýšilo o jednu kategorii, tedy na **koeficient 2**. Nicméně obce na základě zákona o dani z nemovitých věcí mohou taktéž zavést prostřednictvím obecně závazné vyhlášky místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5, kterým se vynásobí daň poplatníka z pozemku nebo staveb, a tím dojde k dalšímu navýšení příjmů z daně z nemovitosti. Tuto variantu zastupitelstvo města Bystřice pod Hostýnem nevyužilo. Proto následující tabulka zobrazuje možné výnosy z daně nemovitostí, kdyby zastupitelstvo města schválilo zavedení těchto místních koeficientů. Pro výpočet byl využit celkový příjem z daně z nemovitých věcí za rok 2018, který činil 6 333 tis. Kč.

Tab. 29. Možné výnosy z daně z nemovitých věcí při zavedení místního koeficientu v tis. Kč (vlastní zpracování)

Místní koeficient	Koeficient 2,0
1	6 333
2	12 666
3	18 999
4	25 332
5	31 665

Jestliže by zastupitelstvo města schválilo koeficient 2, příjmy z daně z nemovitých věcí by činily 12 666 tis. Kč. Pokud by zastupitelstvo města přistoupilo na nejvyšší možný koeficient 5, tak by příjmy z daně z nemovitých věcí dosahovaly výše až 31 665 tis. Kč. Ovšem nepředpokládá se, že by zastupitelstvo města tuto variantu přijalo. Nicméně je to jeden z možných způsobů, jak navýšit příjmy do rozpočtu města. Pro lepší znázornění možných výnosů jsou vypočítaná data přenesena i do grafu.

Graf 28. Přehled možných výnosů z daně z nemovitých věcí při zavedení místního koeficientu v tis. Kč (vlastní zpracování)

10.1.1.2 Místní poplatky

Místní poplatky v Bystřici pod Hostýnem zaujímají druhé místo z hlediska nejvyšších zisků z daňových příjmů. V Bystřici pod Hostýnem občané platí poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy a třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ve výši 516 Kč/rok. U kterého byla v rámci analytické části zjištěna rostoucí tendence během sledovaných let 2015-2018. Dále je vybírán poplatek za užívání veřejného prostranství v rozmezí 2-100 Kč/m²/den, jehož roční příjmy byly v průběhu námi sledovaného období kolísavé. Výše poplatku závisí na oblasti a způsobu využití veřejného prostranství. Třetím poplatkem je roční poplatek ze psů ve stanovené výši 150 Kč za prvního psa a za druhého a každého dalšího psa 195 Kč. Příjem z poplatku ze psů byl po dobu sledovaného období stabilní. Poslední a nejmenší výnos představuje poplatek z ubytovací kapacity ve výši 5 Kč za každé využití lůžko za den.

V rámci místních poplatků v Bystřici pod Hostýnem se podle zákona o místních poplatcích nabízí možnost navýšit poplatek ze psů. Zastupitelstvo města by mohlo taktéž navýšit

i poplatek z ubytovací kapacity, jehož horní hranici zákon o místních poplatcích omezuje na 6 Kč za každé využití lůžko za den. Ovšem navýšení o 1 Kč tohoto poplatku by mělo zanedbatelný přínos.

Poplatek ze psů

Jak již bylo zmíněno, občané města Bystřice pod Hostýnem platí za svého prvního psa poplatek ve výši 150 Kč a za druhého a každého dalšího 195 Kč. Přitom zákon o místních poplatcích dovoluje horní hranici ročního poplatku za prvního psa až ve výši 1 500 Kč a horní hranici sazby za druhého a každého dalšího psa může město navýšit až o 50 %.

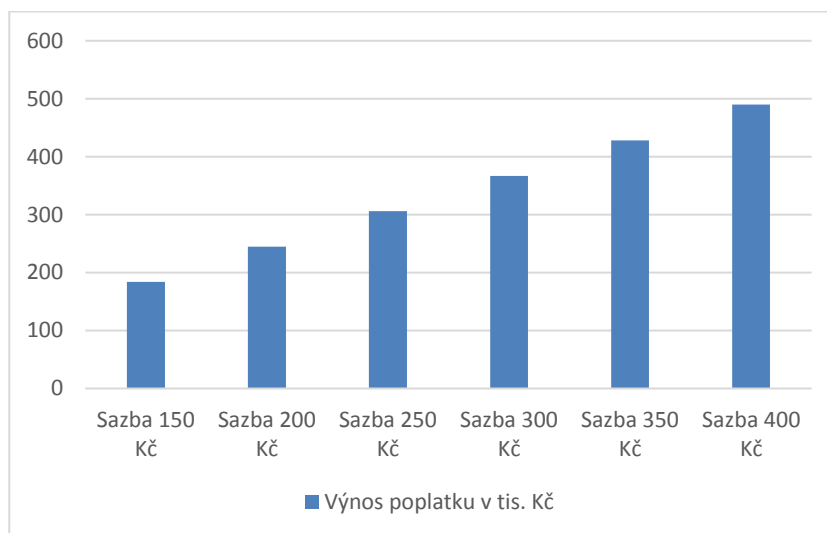
K 31. 12. 2018 bylo v Bystřici pod Hostýnem zaznamenáno celkem 1 169 psů, z toho poplatek ve výši 150 Kč připadal na 980 psů a poplatek 195 Kč na 189 psů. Celkový výnos za rok 2018 z poplatku ze psů činil 184 tis. Kč. V níže vložené tabulce jsou uvedeny možné výnosy z poplatku psů při změně jejich sazby. Pro výpočet bylo zachováno 30 % navýšení poplatku za druhého a každého dalšího psa. Výchozí částkou je celkový příjem z poplatku ze psů za rok 2018.

Tab. 30. Možné výnosy z poplatku ze psů při navýšení sazeb (vlastní zpracování)

Sazba poplatku v Kč	Výnos poplatku v tis. Kč	Rozdíl v tis. Kč
150 (dalšího 195)	184	0
200 (dalšího 260)	245	61
250 (dalšího 325)	306	122
300 (dalšího 390)	367	183
350 (dalšího 455)	428	244
400 (dalšího 520)	490	306

Jestliže by se poplatek ze psů navýšil o 50 Kč a o 65 Kč za druhého a každého dalšího psa, roční výnos z tohoto poplatku by tak dosáhl výše 245 tis. Kč, což je nárůst o 61 tis. Kč. Takové navýšení by zřejmě nebylo významné při velikosti rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem. Nicméně pokud by zastupitelstvo města přistoupilo na zvýšení poplatku ze psů na 350 Kč za prvního psa a 455 Kč za druhého a každého dalšího psa, pak by roční příjem

z poplatku ze psů by představoval 428 tis. Kč, tedy o 244 tis. Kč více než tomu bylo doposud. Zde se už jedná o nezanedbatelnou částku. Pro lepší přehlednost jsou možné výnosy znázorněny i v níže vloženém grafu.

Graf 29. Přehled možných výnosů z poplatku ze psů při navýšení sazeb v tis. Kč
(vlastní zpracování)

Na základě provedeného rozhovoru můžeme usoudit, že zastupitelstvo města by nepřistoupilo ani na tuto variantu navýšení příjmů. Ovšem je to jeden z dalších způsobů, jak lze navýšit rozpočtové příjmy města.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Pomocí socioekonomické analýzy bylo zjištěno, že přirozený přírůstek a migrační saldo je po několik let záporné. Z Bystřice pod Hostýnem se nejčastěji stěhují mladí lidé, což dokazuje i vysoký index stárí. Tento problém se město rozhodlo řešit **projektem „Podpora bydlení v lokalitě Trávníky“**, jak jsme se dozvěděli v rámci provedeného rozhovoru s Ing. Šillerovou a starostou města Mgr. Pánkem. Zmíněný projekt spočívá ve vystavění nové moderní ulice v místní části Rychlov. Součástí tohoto projektu město na své náklady nechá vybudovat nový vodovodní řad, nové veřejné vodovodní přípojky, dále kanalizační řad včetně kanalizačních přípojek. Dále také zajistí prodloužení plynovodu a vybudování nové komunikace s živičným povrchem, kterou bude lemovat nový chodník a celou tuhle moderní ulici bude doplňovat i nové veřejné osvětlení. Předpokládaná cena výstavby této ulice činí 4 500 tis. Kč. V nově vzniklé ulici město plánuje během následujících 2 let prodat 15 stavebních pozemků za účelem výstavby rodinných domů.

V této souvislosti se městu nabízí možnost zavést prostřednictvím obecně závazné vyhlášky nový místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Výše tohoto poplatku závisí na velikosti pozemku, kdy se počet m² daného pozemku vynásobí sazbou za m² určenou obcí ve vyhlášce. Zákon o místních poplatcích sazbu tohoto poplatku nijak nestanoví, pouze nařizuje, že výše poplatku nesmí převyšovat výši zhodnocení pozemku po zavedení vodovodu a kanalizace. Proto se doporučuje, aby obec využila odborného znaleckého posudku k nacenění pozemku a postupovalo se podle zákona o oceňování majetku. Poplatek zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace je možné stanovit majiteli pozemku pouze do konce kalendářního roku, v němž byla nová kanalizace nebo vodovod zkolaudována. I když se zpravidla jedná o jednorázový poplatek, jeho výnos by mohl přispět k navýšení příjmové části města, ale hlavně by městu mohl alespoň zčásti splatit finančně náročnou investici v podobě vybudování nové kanalizace a vodovodu.

Můžeme si uvést příklad. Víme, že v lokalitě Trávníky je celkem 15 pozemků a velikost každého pozemku se pohybuje v rozmezí 800-1100 m². Kdyby zastupitelstvo města prostřednictvím obecně závazné vyhlášky určilo **výši sazby poplatku za vodovod 50 Kč za 1 m² a za kanalizaci taktéž 50 Kč za 1 m²**, tak při průměrné velikosti jednoho pozemku (950 m²) by město při prodeji všech 15 pozemků obdrželo **1 425 tis. Kč**.

Nicméně, dá se očekávat, že ani na tuhle variantu navýšení příjmů město nepřistoupí, protože prodejem pozemků město chce přilákat mladé lidi do Bystřice pod Hostýnem a zavedením dalšího poplatku, by to mohlo mít spíše opačný efekt.

10.1.2 Nedaňové a kapitálové příjmy

Nedaňové a kapitálové příjmy závisí zejména na **strategickém plánování a akčních plánech města**. Jejich objem představuje výsledek samosprávné činnosti města. Aktuální strategický plán města Bystřice pod Hostýnem je na období 2013-2025, nicméně město Bystřice pod Hostýnem už zveřejnilo veřejnou zakázku pro zpracování jeho aktualizace. Akční plán je zpracováván vždy na 3 roky, avšak každý rok se aktualizuje. Na základě provedených rozhovorů bylo zjištěno, že strategické plánování města je charakterizováno jako nekvalitní, nicméně na jeho zlepšení se pracuje, a to pomocí vzdělávacích kurzů pro zaměstnance města Bystřice pod Hostýnem hrazených z operačního programu Zaměstnanost.

V případě nedaňových příjmů města Bystřice pod Hostýnem největší výtěžek činí **příjmy z pronájmu majetku**, jak bylo odhaleno v analýze rozpočtových příjmů města. Pro navýšení těchto příjmů se nabízí možnost pronajímat prostory, které se uvolní po přemístění odborů městského úřadu do Podhoranu. Jednalo by se konkrétně o prostory v budově v ulici 6. května, kde aktuálně sídlí odbor sociálních věcí a odbor Obecní živnostenský úřad. Tyto prostory město zvažuje nabídnout k prodeji, avšak výhodněji se jeví možnost dlouhodobého pronájmu. Získalo by tak pravidelný příjem a navýšila by se tak příjmová stránka městského rozpočtu. Z prodeje by město obdrželo pouze jednorázový kapitálový příjem do rozpočtu. Jelikož jsou tyto prostory vybaveny jako kanceláře, mohl by o ně být velký zájem. Tento fakt podporuje i skutečnost vysokého počtu živnostníků ve městě (81 %), kteří by je mohli využívat jako své provozovny. Naopak případně nově vzniklé volné prostory po přesunutí odboru vnitřní správy, odboru územního plánování a stavebního úřadu, odboru životního prostředí a oddělení strategického plánování a projektového řízení nacházejících se z předzámčí, by město muselo pravděpodobně nejprve tyto prostory opravit a zrekonstruovat, ale dále by je mohlo využít pro **posílení cestovního ruchu**. V těchto prostorech by se mohly konat pravidelné výstavy, mohlo by dojít k rozšíření stávajícího muzea a ke zřízení prostor určených pro přednášky a besedy, protože větší sál pro tyto účely v Bystřici pod Hostýnem chybí. A město by získávalo finanční prostředky ze vstupů a z pronajímání těchto prostorů.

Nelze opomenout další důležitý aspekt, ke kterému by došlo po sjednocení městského úřadu do jednoho objektu (Podhoranu), a to že by město **výrazně ušetřilo za vydané energie**, které nyní musí hradit ve 4 administrativních budovách.

Dalším doporučením, jak navýšit nedaňové příjmy, je **zlepšit podmínky pro podnikání v Bystřici pod Hostýnem**. Kdyby město zajistilo zasíťování již existující průmyslové zóny, která je téměř nevyužitá, a poté by zapracovalo na její propagaci za účelem nalákání nových firem a motivace občanů k podnikání, výsledkem by byl vznik nových pracovních míst a také zajištění dalších příjmů plynoucích do rozpočtu města.

10.2 Návrh projektového záměru „Snížení energetické náročnosti budovy Mateřské školy Rychlov“

Z analýzy výdajů podle odvětvového třídění vychází, že z rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem plyne nejvíce finančních prostředků na služby pro obyvatelstvo, a to zejména na bydlení a komunální služby, ale také na provoz mateřských či základních škol a na modernizaci těchto školských služeb. V analytické části bylo dále uvedeno, že v roce 2017 byla zrekonstruována základní škola pomocí investičního transferu. Proto se v rámci navýšení úspor nabízí zateplení mateřskou školy v místní části Rychlov, která jako jedna z mála školských zařízení v Bystřici pod Hostýnem není dosud zrekonstruována. Na základě výše zmíněných důvodů tato podkapitola představí návrh projektového záměru „Snížení energetické náročnosti budovy Mateřské školy Rychlov“.

10.2.1 Charakteristika a cíle projektového záměru

Předmětem tohoto projektového záměru je zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy Mateřské školy Rychlov a rekonstrukce vnitřního osvětlení v podobě výměny stávajících žárovek za LED žárovky. Cílem projektového záměru je snížit konečnou spotřebu energie této budovy. Projektový záměr bude realizován na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Bystřice pod Hostýnem na adrese Přerovská 51, Bystřice pod Hostýnem, 768 61.

10.2.2 Cílový objekt projektového záměru

Cílovým objektem realizovaného projektového záměru je budova Mateřské školy Rychlov, příspěvková organizace, nacházející se na již zmíněné adrese Přerovská 51, Bystřice pod Hostýnem, 768 61, tedy v klidném prostředí v blízkosti lesa, louky, pole a potoka. Zřizovatelem mateřské školy je město Bystřice pod Hostýnem. Tato mateřská škola je specifická svou budovou, nejedná se totiž o typickou školní budovu, ale o budovu připomínající dvoupatrový rodinný dům se suterénem. To je z důvodu zjednodušení adaptace dětí na nové prostředí. Maximální kapacita mateřské školy je 35 dětí, která je v aktuální chvíli zcela naplněná.

10.2.3 Výstup projektového záměru

Výstupem projektu bude zateplená budova Mateřské školy Rychlov, v níž současně bude provedena rekonstrukce vnitřního osvětlení spočívající ve výměně stávajících žárovek

za LED žárovky. Tyto úpravy povedou ke značnému snížení energetické náročnosti této budovy a současně ke snížení výdajů v rozpočtu města Bystřice pod Hostýnem.

Výpočet snížení energetické náročnosti při zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy

Vypočítat přesné úspory energie není jednoduchou záležitostí. Pro výpočet je potřeba velká škála hodnot jako je např. součinitel postupu tepla, tloušťka zateplení podlah i stěn, plocha, měrná ztráta, činitel teplotní redukce, teplotní mosty, a dokonce i intenzita větrání. I přes všechny tyto údaje je výpočet pouze orientační. Proto pro výpočet snížení energetické náročnosti při zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy bylo využito online kalkulačky, kde výše vyjmenované položky byly zadány k hrubému odhadu ušetření energie, viz následující Tab. 31 a Tab. 32.

Tab. 31. Zjednodušený výpočet pro úsporu energie (vlastní zpracování)

	Součinitel postupu tepla před zateplením [W/m ² K]	Tloušťka zateplení [mm]	Plocha [m ²]	Měrná ztráta prostupem tepla [W/K] (Před úpravami)	Měrná ztráta prostupem tepla [W/K] (Po úpravách)
Stěny	0,4	130	1267	508	221
Strop pod půdou	0,31	100	169	41.9	28

Tab. 32. Porovnání spotřeby energie před a po zateplení (vlastní zpracování)

Stav objektu	Měrná spotřeba energie za rok
Před úpravami (před zateplením)	158.3 kWh/m ²
Po úpravách (po zateplení)	90.3 kWh/m ²

V případě Mateřské školy Rychlov se podle výpočtu před úpravami jednalo o roční spotřebu energie 158.3 kWh/m². Po provedených úpravách v podobě zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy se hodnota roční spotřeby energie sníží na 90.3 kWh/m², což znamená 43% úsporu energie.

Výpočet snížení energetické náročnosti při výměně žárovek

Tab. 33. Srovnání běžných a LED žárovek (vlastní zpracování)

Typ žárovky	Pořizovací cena	Životnost	Příkon	Počet žárovek	Cena za rok provozu
Běžná žárovka	15 Kč	1 000 hod.	60 W	96 ks	16 270 Kč
LED žárovka	180 Kč	15 000 hod.	9 W	96 ks	2 439 Kč

Běžná žárovka

Výpočet ceny provozu žárovek za rok provedeme, když vynásobíme počet žárovek (96 ks) s uvedeným příkonem žárovky (60 W). Abychom výsledek převedli na kWh musíme ho vydělit 1000. Poté dostaneme, že 96 ks (60 W) žárovek za hodinu spotřebuje 5,76 kW. Tento výsledek musíme vynásobit průměrnou cenou elektřiny, což je v našem příkladu 4,28 Kč za kWh. Z výsledku plyne, že 1 hodina 96 ks žárovek stojí 24,65 Kč. V průměru se udává, že denně svítíme zhruba 3 hodiny, proto když tyto dvě hodnoty vynásobíme, zjistíme, kolik nás bude stát provoz 96 ks žárovek za jeden den, což je 73,95 Kč.

Pro zjištění roční spotřeby žárovek musíme výsledek vynásobit počtem dnů a následně počtem měsíců v roce. Jelikož se jedná o školku, tak k přesnějšímu výpočtu jsme zvolili 20 dnů v měsíci a pouze 11 měsíců. Z toho plyne následující výpočet $73,95 \times 20 \times 11 = 16\,270$ Kč/rok provozu.

$$\text{Spotřeba běžných žárovek za hodinu} = (96 \text{ (ks)} \times 60 \text{ (W)}) : 1\,000 = 5,76 \text{ kW}$$

$$\text{Cena provozu běžných žárovek za hodinu} = 5,76 \text{ (kW)} \times 4,28 \text{ (Kč)} = 24,65 \text{ Kč}$$

$$\text{Cena provozu běžné žárovky za 3 hodiny} = 24,65 \text{ (Kč)} \times 3 = 73,95 \text{ Kč}$$

$$\text{Cena provozu běžných žárovek za 1 rok} = 73,95 \times 20 \times 11 = \mathbf{16\,270 \text{ Kč}}$$

LED žárovky

U výpočtu LED žárovek postupujeme obdobně. Jedinou změnou ve výpočtu je, že 60 W žárovku plně nahradí žárovka s 9 W.

$$\text{Spotřeba LED žárovek za hodinu} = (96 \text{ (ks)} \times 9 \text{ (W)}) : 1000 = 0,864 \text{ kW}$$

$$\text{Cena provozu LED žárovek za hodinu} = 0,864 \text{ (kW)} \times 4,28 \text{ Kč} = 3,69 \text{ Kč}$$

$$\text{Cena provozu LED žárovek za 3 hodiny} = 3,69 \text{ (Kč)} \times 3 = 11,09 \text{ Kč}$$

Cena provozu LED žárovek za 1 rok = $11,09 \times 20 \times 11 = 2\,439$ Kč

Další změnou je, že při svícení v průměru 3 hodin denně běžná žárovka vydrží zhruba rok, kdežto LED žárovka by měla vydržet až 15 let. Jedinou nevýhodou je tedy pořizovací cena LED žárovky, která se pohybuje kolem 180 Kč/ks. Což je v našem případě investice ve výši 17 280 Kč. Tahle investice by měla návratnost za 15 měsíců.

10.2.4 Časový harmonogram projektového záměru

Z bezpečnostních důvodů by bylo vhodné realizaci samotného zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy a výměny vnitřního osvětlení provést v letních měsících, kdy je mateřská škola uzavřena, anebo alespoň je její provoz částečně omezen.

Nejdůležitější aktivity, od kterých se celý projektový záměr odvíjí, jsou vymezeny v následující tabulce. Ovšem každá z uvedených aktivit zahrnuje řadu dalších specifických činností, jež jednotlivé oblasti vyžadují. Při určování činností v Tab. 32 vycházíme z toho, že zastupitelstvo města získalo politickou podporu a přistoupilo na návrh projektového záměru „Snížení energetické náročnosti budovy Mateřské školy Rychlov“. Každá aktivita uvedená v tabulce je doplněna přibližnou délkou trvání. Při určování délky trvání se vycházelo z obdobných realizovaných projektů města.

Tab. 34. Časový harmonogram projektového záměru (vlastní zpracování)

Činnost	Délka trvání
1. Zpracování projektové dokumentace	2 měsíce
3. Zadání veřejné zakázky + výběrové řízení	1,5 měsíce
4. Stavební práce	2 měsíce
5. Ukončení realizace projektu	1 pracovní týden
Celkem	5-6 měsíců

Celková doba realizace projektového záměru se odhaduje na 5-6 měsíců. Nicméně tato doba se může kdykoliv změnit z důvodu nepředvídatelných situací či komplikací. Důležitým ovlivňujícím faktorem je i velikost firmy, která bude provádět stavební práce v podobě zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy.

10.2.5 Finanční analýza projektového záměru

Finanční analýza je důležitá z hlediska určení přibližné celkové ceny plánovaného projektového záměru, aby se na základě toho mohlo určit jeho financování z rozpočtu města.

Při výpočtu cen za jednotlivé položky tohoto projektového záměru jsme vycházeli z aktuálních průměrných cen za m² včetně s 15 % DPH, které jsme násobili velikostí plochy našeho cílového objektu v m². V ceně je již započítána i průměrná marže kvalitní a fungující firmy pohybující se okolo 15-20 %.

Tab. 35. Rozpočet projektového záměru (vlastní zpracování)

Položka	Počet ks nebo m ²	Cena za ks nebo m ²	Cena celkem vč. DPH v Kč
Zpracování projektové dokumentace	1 ks	20 000 Kč/ks	20 000
Materiál na zateplení obvodového pláště	1267,5 m ²	525 Kč/m ²	665 437,5
Lešení (montáž, demont., pronájem, doprava)	1267,5 m ²	145 Kč/m ²	183 787,5
Montáž práce (lepení, stěrkování, omítka)	1267,5 m ²	440 Kč/m ²	557 700
Úklid + odvoz sutí + zalepení oken foliemi	1267,5 m ²	30 Kč/m ²	38 025
Pokládka tepelné izolace podlaha – půda	260 m ²	115 Kč/m ²	29 900
Montáž pochozí podlahy celoplošné z OSB desek	260 m ²	130 Kč/m ²	33 800
Montáž pochozí lávky z OSB desek	182 bm	180 Kč/bm	32 760
Nákup LED svítidel	96 ks	180 Kč/ks	17 280
Celkem	-	-	1 578 690

Celková cena projektového záměru se odhaduje na 1 578 690 Kč. Výši celkové ceny ovlivní zejména vybrání dodavatelé na zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy a na výměnu vnitřního osvětlení. Ceny jednotlivých dodavatelů se mohou mírně lišit, anebo někteří mohou poskytnout i množstevní slevu a celková cena se tak může snížit.

Alternativní zdroj financování

Pro financování tohoto projektového záměru se nabízí možnost využití finančních prostředků z operačního programu Životní prostředí, který v rámci podpory snížení energetické náročnosti veřejných budov plánuje v květnu 2019 vyhlásit výzvu. Bližší specifikaci operačního programu a výzvy uvádí následující tabulka.

Tab. 36. Charakteristika operačního programu a výzvy (vlastní zpracování)

Název programu	Operační program Životní prostředí
Prioritní osa	5 Energetické úspory
Specifický cíl	5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie
Číslo výzvy	121
Stav výzvy	Plánovaná
Podání žádosti od – do	Od 2. 5. 2019 do 3. 2. 2020
Celková alokace	2 500 000 000 Kč
Výše podpory	35-55 % celkových způsobilých výdajů

V případě, že by se město rozhodlo využít nenávratné dotace z operačního programu, výdaje na plánovaný projektový záměr by mohly být pokryty až do výše 55 % z celkových výdajů, což činí 867 280 Kč. Zbýlých 711 410 Kč by bylo hrazeno z vlastních zdrojů města, popřípadě pomocí cizích zdrojů v podobě úvěru.

10.2.6 Analýza a řízení rizik projektového záměru

S každým projektovým záměrem se pojí určitá rizika, která je důležitá předem identifikovat a snažit se je eliminovat. Při plánování tohoto projektového záměru bylo odhaleno několik rizik, která jsou sepsána v následující tabulce. Každé uvedené riziko je posuzováno z hlediska jeho pravděpodobnosti výskytu v rozmezí 1-5, kdy 1 znamená téměř vyloučená pravděpodobnost výskytu a naopak 5 představuje téměř jistou pravděpodobnost výskytu rizika. A u každého rizika je uvedena i možnost, jak lze riziko eliminovat.

Tab. 37. Analýza rizik projektového záměru (vlastní zpracování)

Popis rizika	Pravděpodobnost výskytu	Možnost eliminace rizika
--------------	-------------------------	--------------------------

Nedostatky v projektové dokumentaci.	2	Výběr dodavatele s dlouholetými zkušenostmi. Průběžná setkání všech zúčastněných aktérů, kteří budou detailně procházet výslednou dokumentaci.
Nezájem o veřejnou zakázku.	2	Zajištění dostatečné propagace na internetových stránkách.
Výběr nekvalitního dodavatele.	3	Vhodné nastavení zadávací dokumentace při výběrovém řízení.
Nedodržení termínu realizace.	2	Stanovení časových rezerv v časovém harmonogramu a stanovení penálu ve smlouvě s dodavatelem.
Navýšení cen vstupů.	3	Vhodně nastavený rozpočet projektu a kvalitní průzkum trhu; vlastní zdroje žadatele.
Neobdržení finančních prostředků z operačního programu.	2	Pečlivě zpracovaná projektová dokumentace se studií proveditelnosti.
Nedostatek finančních prostředků na předfinancování a v průběhu realizace projektu.	3	Stanovení podrobného finančního plánu a vyhrazení potřebných finančních prostředků v rozpočtu města.

Všechna uvedená rizika mají pravděpodobnost výskytu 2 nebo 3, a to z důvodu, že město už několik podobných projektových záměrů realizovalo. Celý projekt tedy vede zkušený projektový tým, který je schopen nastavit reálné podmínky v zadávací dokumentaci a také má určité zkušenosti s dodavateli.

10.2.7 Shrnutí projektového záměru

Projektový záměr „Snížení energetické náročnosti budovy Mateřské školy Rychlov“ byl představen z důvodu snížení rozpočtových výdajů města Bystřice pod Hostýnem prostřednictvím zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy Mateřské školy Rychlov a rekonstrukce vnitřního osvětlení v podobě výměny stávajících žárovek za LED žárovky.

Z hlediska časového harmonogramu jsme dospěli k závěru, že průběh daného projektového záměru se odhaduje na 5-6 měsíců. Naopak z finanční stránky námi vypočítaná celková cena projektového záměru činí 1 578 690 Kč. V případě financování tohoto projektu se městu nabízí využít plánovanou nenávratnou dotaci z operačního programu Životního prostředí, která by mohla pokrýt až 55 % výdajů vynaložených na tento projektový záměr. Jestliže by se město rozhodlo pro tuto možnost, je nutné počítat s tím, že celková doba projektového záměru by se značně prodloužila, a to z důvodu vypracování studie proveditelnosti a čekací lhůty po podání žádosti o dotaci na její schválení. Mohlo by dojít i k dalším úpravám týkajících se financí, protože město by muselo dodržet podmínky dané výzvy, které nejsou prozatím zveřejněny.

U zmíněného projektového záměru byla provedena i analýza rizik, která nejsou nikterak závažná. To zejména díky skutečnosti, že město už několik podobných projektů realizovalo, takže tento projektový záměr nepředstavuje velkou překážku pro město z hlediska jeho přípravy.

Dále pomocí provedených výpočtů bylo zjištěno, že po výměně stávajících žárovek za LED žárovky v budově Mateřské školy Rychlov by město ročně ušetřilo 13 831 Kč za platbu elektřiny v této budově a při zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy by roční úspora energie činila 43 %. Tyto výpočty mohou být pro město inspirativní při rekonstrukci objektu Podhoranu, kde by mohlo být nainstalováno taktéž LED osvětlení a obvodový plášť budovy by mohl být zateplen. Zdejší úspora by však byla mnohonásobně vyšší z důvodu velikosti samotného objektu Podhoranu. I když počáteční investice by byla vysoká, tak během pár let by došlo k návratnosti vynaložených finančních prostředků na tuto instalaci v podobě vyšších úspor energie. V případě Mateřské školy Rychlov s kapacitou 35 dětí je očekávána návratnost investice za instalaci LED žárovek za 15 měsíců.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo zanalyzovat hospodaření města Bystřice pod Hostýnem ve vybraných letech 2015-2019 a na základě zjištěných poznatků předložit návrhy a doporučení vedoucí ke zlepšení jeho hospodaření.

Na základě provedené analýzy hospodaření města Bystřice pod Hostýnem bylo zjištěno, že město je opatrné v oblasti hospodaření a raději šetří na případné neočekávané výdaje. To dokazuje přebytkový rozpočet po celou dobu sledovaného období 2015-2018. Výjimkou je rok 2019, na který je schválen deficitní rozpočet, z důvodu plánovaných investic na rekonstrukci pozemních komunikací a vybudování nové cyklostezky Bystřice pod Hostýnem – Chvalčov, na kterou město očekává finanční dotaci ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Schodek bude financován právě finančními prostředky z předchozích let. Z toho plyne, že město je schopné financovat své potřeby z vlastních zdrojů a pomocí investičních transferů a současně se pyšní velmi nízkými ukazateli dluhové služby a celkové zadluženosti, což potvrzují i výpočty vybraných ukazatelů z finanční analýzy.

Z analýzy rozpočtových příjmů města Bystřice pod Hostýnem vyplývá, že největší zdroj příjmů představují daňové příjmy. Nicméně město se snaží další příjmy získávat především z pronájmu majetku a z vlastní činnosti. I přijaté transfery tvoří nezanedbatelnou část příjmů města, a to díky zkušenému projektovému týmu, jak bylo řečeno v rámci polostrukturovaného rozhovoru s vybranými představiteli města. Nejmenší část příjmů představují kapitálové příjmy, což dokazuje analýza majetku města, při níž bylo zjištěno, že město si raději svůj majetek ponechává pro své účely, než aby jej rozprodávalo. To ovšem neplatí v následujících dvou letech, kdy město plánuje prodej zasíťovaných pozemků za účelem výstavby rodinných domů.

Naproti tomu na základě analýzy výdajů z hlediska odvětvového třídění lze konstatovat, že z rozpočtu města je nejvíce finančních prostředků vynakládáno na oblast bydlení a dopravy, komunální služby, ochranu životního prostředí, provoz školských zařízení a modernizaci školských služeb a na platy zaměstnanců. Tato struktura výdajů se odráží v určených silných a slabých stránkách města v rámci SWOT analýzy města Bystřice pod Hostýnem.

Z pohledu běžných a kapitálových výdajů zřetelně převládají běžné výdaje. U kapitálových výdajů je město obezřetné a do investičních akcí, které by přispěly například k rozvoji cestovního ruchu či k podpoře podnikání, se samo město nepouští. K větším investicím město využívá dotační transfery. Například v roce 2020 město očekává investiční transfery

ve výši 7 mil. na výstavbu bytového domu, jehož předpokládané náklady se odhadují na 8,5 mil. Kč, jak bylo zjištěno pomocí provedeného polostrukturovaného rozhovoru. Výjimkou byl rok 2017, kdy město „bylo nuceno“ odkoupit objekt Podhoran za 16,9 mil. Kč. Koupě objektu byla hrazena prostřednictvím vlastních finančních prostředků, které byly původně určené na rekonstrukci náměstí. Nicméně z důvodu zdevastovaného stavu objektu je nutná jeho rekonstrukce, která se odhaduje až do výše 100 mil. Kč, což představuje pro hospodaření města značnou finanční zátěž. Je taktéž pravděpodobné, že si město bude muset vzít dlouhodobý úvěr.

Na základě těchto zjištěných poznatků návrhová část prezentuje možné způsoby, jak navýšit rozpočtové příjmy města. Je zde představeno pomocí konkrétních výpočtů zvýšení poplatku ze psů, zavedení místního koeficientu pro navýšení daně z nemovitosti a zavedení nového místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Pro navýšení nedaňových příjmů je městu doporučeno, aby zasílalo již existující průmyslovou zónu a přilákalo tak nové investory, přičemž by se navýšili příjmy z pronájmu majetku, ale vznikla by taktéž nová pracovní místa, což by znamenalo navýšení i ostatních příjmů města. V případě, že by se zrealizovalo zamýšlené využití Podhoranu, kterým je sjednotit odbory a jednotlivá pracoviště městského úřadu do tohoto objektu, nabízí se městu spousta možností, jak využít volné prostory. Nejlepší by bylo, kdyby město uvolněné prostory v budově ulici 6. května nabídlo živnostníkům k pronájmu a prostory nacházející se v bystřickém zámku využilo pro posílení cestovního ruchu. Například v podobě rozšíření městského muzea, konání pravidelných výstav a přednášek.

Pro snížení rozpočtových výdajů byl zpracován návrh projektového záměru za účelem snížení energetické náročnosti mateřské školy pomocí zateplení obvodového pláště a stropu pod střechou budovy a výměny stávajících žárovek za LED žárovky uvnitř školy. Při realizaci tohoto projektového záměru by město ročně ušetřilo zhruba 13 831 Kč za platbu elektřiny v této budově a roční úspora energie by činila asi 43 %. Tento projektový záměr může být inspirací při rekonstrukci Podhoranu. V případě stejného postupu by byla sice počáteční investice vyšší z důvodu velikosti objektu, nicméně ta by byla brzy navracena v podobě úspor energie.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**Bibliografie:**

- GRUBER, Jonathan, 2011. *Public finance and public policy*. 3rd edition. New York: Worth Publishers, 860 s. ISBN 978-1-4292-1949-5.
- HEJDUKOVÁ, Pavlína, 2015. *Veřejné finance: teorie a praxe*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 252 s. ISBN 978-80-7400-298-4.
- HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ, 2013. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 248 s. ISBN 978-80-7380-459-6.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KOUDELKA, Zdeněk, 2007. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
- MAATYOVÁ, Alena et al., 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 208 s. ISBN 978-80-247-5561-8.
- NAHODIL, František, 2014. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.
- OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PEKOVÁ, Jitka, 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, Jitka, 2011a. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, Jitka, 2011b. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2012. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

- PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.
- ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER, 2010. *Public finance*. 9th edition. New York: McGraw-Hill Higher Education, 595 s. ISBN 978-0-07-351135-1.
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie, 2015. *Rozpočtový proces obcí*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 179 s. ISBN 978-80-7478-967-0.
- WOKOUN, René et al., 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Internetové zdroje:

- BYSTRICE POD HOSTÝNEM, © 2017. *Risy.cz* [online]. [cit. 2019-28-02]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=588393>.
- BYSTRICE POD HOSTÝNEM, © 2019a. *Sermiri.cz* [online]. Bystřice pod Hostýnem [cit. 2019-25-02]. Dostupné z: <http://www.sermiri.cz/misto/bystrice-pod-hosty-nem/934>.
- BYSTRICE POD HOSTÝNEM, © 2019b. *Rozpočet města Bystřice pod Hostýnem na rok 2019* [online]. Bystřice pod Hostýnem [cit. 2019-20-03]. Dostupné z: http://www.bystriceph.cz/vismo/zob-raz_dok.asp?id_org=1711&id_ktg=1421&n=dokumenty-k-rozpoctu-2019.
- BYSTRICE POD HOSTÝNEM, © 2019c. *Závěrečné účty* [online]. Bystřice pod Hostýnem [cit. 2019-22-03]. Dostupné z: <http://www.bystriceph.cz/zaverecne-ucty/ds-1298/archiv=0&p1=2219>.
- ČESKÉ DRÁHY, © 2016. Detail stanice: Bystřice pod Hostýnem. In: *České dráhy*. [online]. Praha [cit. 2019-26-02]. Dostupné z: <https://www.cd.cz/stanice/33585#menu1305>.
- ČESKO, 1990. Zákon č. 565/1990 České národní rady ze dne 13. prosince 1990 o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 92, 2106 – 2111 s. [cit. 2019-20-02]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>.
- ČESKO, 2000a. Zákon č. 128/2000 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 38, 1738 – 1764 s. [cit. 2018-09-11]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

- ČESKO, 2000b. Zákon č. 243/2000 ze dne 29. června 2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 73, 3513 – 3515 s. [cit. 2019-09-02]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>.
- ČESKO, 2000c. Zákon č. 250/2000 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 73, 3557 – 3567 s. [cit. 2019-09-02]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>.
- ČESKO, 2002. Vyhláška ministerstva financí č. 323 ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 168 s. [cit. 2019-09-02]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-323>.
- ČESKO, 2004. Zákon č. 420/2004 ze dne 10. června 2004 o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 138, 8078 – 8092 s. [cit. 2019-03-02]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-420>.
- ČSÚ, © 2018. Věkové složení a pohyb obyvatelstva Zlínského kraje, jeho okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností – 2017. In: *Czso.cz* [online]. [cit. 2019-27-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-a-pohyb-obyvatelstva-zlinskeho-kraje-jeho-okresu-a-spravnich-obvodu-obci-s-rozsirenou-působnosti-2017>.
- ČSÚ, © 2019. Podíl nezaměstnaných osob v ČR a krajích, 2005-2018. In: *Czso.cz* [online]. [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_podil_nezamestnanych.
- FARVACQUQ-VITKOVIC, Catherine a Mihaly KOPANYI, © 2014. *Municipal Finances: A Handbook for Local Governments* [online]. 1. vydání. Washington, D.C.: The World Bank, 521 s. [cit. 2019-23-02]. ISBN 078-0-8213-9830-2. Dostupné z: <http://documents.worldbank.org/curated/en/403951468180872451/pdf/888780PUB0Box300EPI198300June182014.pdf>.
- FINANČNÍ SPRÁVA, 2017. Informace pro příjemce výnosu daně z hazardních her. In: Finanční správa [online]. Praha, 4.4. 2017 [cit. 2019-23-02]. Dostupné z:

<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/Informace-pro-prijemce-vynosu-dane-z-hazardnich-her-8320>.

FINANČNÍ SPRÁVA, 2018. Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní. In: *Finanční správa* [online]. Praha, 1.1. 2018 [cit. 2019-23-02]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpocet-kraju-a-obci-3736>.

JADVIŠČÁK, Daniel, © 2011. Ukazatelé zadluženosti. In: Finanční analýza [online]. [cit. 2019-20-03]. Dostupné z: <https://financni-analyza.webnode.cz/ukazatele-zadluzenosti/>.

KOTRBA, Rudolf, 2004. Regulace zadluženosti obcí a krajů. In: *Moderní obec* [online]. 2. 6. 2004 [cit. 2019-20-03]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/regulace-zadluzenosti-obci-a-kraju/>.

MATEJ, Miroslav, 2017. Financování obcí v ČR – současný stav a další vývoj RUD a dotací. In: *Deník veřejné správy* [online]. Praha, 18. 10. 2017 [cit. 2019-23-02]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6743008>.

MAS PODHOSTÝNSKA, [online] © 2019. Bystřice pod Hostýnem. [cit. 2019-25-02]. Dostupné z: <http://www.mas-podhostynska.cz/>.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, © 2019. Počty obyvatel v obcích. In: *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. Praha [cit. 2019-26-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich>.

MONITOR [online], © 2019. Praha. [cit. 2019-15-03]. Dostupné z: <https://monitor.statni-pokladna.cz/2017/>.

MPSV, © 2019. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. In: *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2019-28-02]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>.

ODBOR STRATEGICKÉHO ROZVOJE A KOORDINACE VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2016. Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích. In: *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. Praha, 22. 9. 2016 [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>.

PARTNERSKÁ MĚSTA, © 2019. *Bystřice pod Hostýnem* [online]. [cit. 2019-25-02]. Dostupné z: <http://www.bystriceph.cz/partnerska-mesta/ds-1042>.

- PODHOSTÝNSKO, [online] © 2019. Bystřice pod Hostýnem. [cit. 2019-25-02]. Dostupné z: <http://www.podhostynsko.cz/index.php?mm=uvod>.
- ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR, © 2018. Silniční a dálniční síť ČR. In: *Ředitelství silnic a dálnic ČR* [online]. Praha, 1. 7. 2018 [cit. 2019-25-02]. Dostupné z: https://www.rsd.cz/wps/wcm/connect/09ba316f-464f-43ca-8ca3-1d11b7c3ec42/2018_7_cr_500bar.jpg?MOD=AJPERES.
- SLÁMA, David, 2018. Financování přenesené působnosti v roce 2019. In: *Deník veřejné správy* [online]. Praha, 20. 12. 2018 [cit. 2019-23-02]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6765438>.
- SVAZ OBCÍ A MĚST ČR, © 2014. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2014* [online]. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 194 s. [cit. 2019-23-02]. ISBN 978-80-905421-3-6. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/prirucka-pro-zastupitele/elektronicka-verze/prirucka-pro-clena-zastupitelstva-obce-1.aspx>.
- SWOT ANALÝZA, © 2011-2016. *Management mania* [online]. [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>.
- TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA, © 2016. *Městský úřad Bystřice pod Hostýnem* [online]. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.mubph.cz/clanek.php?id=265>.
- VEŘEJNÁ DATABÁZE, © 2019. Sestavení vlastní tabulky. In: *Czso.cz* [online]. [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=>.
- ZIKMUND, Martin, 2010. Ukazatelé likvidity. In: *Businessvize* [online]. Praha, 3. 1. 2010 [cit. 2019-17-03]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/ukazatele-likvidity>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Atd.	A tak dále
Apod.	A podobně
BM	Běžný metr
Č.	Číslo
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
FO	Fyzická osoba
Ha	Hektar
Hod	Hodina
IZS	Integrovaný záchranný systém
Kč	Koruna česká
KFM	Krátkodobý finanční majetek
Km	Kilometr
Ks	Kus
kW	kiloWatt
M	Metr
Mil.	Milion
Mld.	Miliarda
MAS	Místní akční skupina
Např.	Například

NP	Nadzemní podlaží
Obr.	Obrázek
PO	Právnícká osoba
Sb.	Sbírka
SS	Státní správa
Sv.	Svatý
Tab.	Tabulka
TJ	Tělovýchovná jednota
ÚS	Územní samospráva
W	Watt
ZLK	Zlínský kraj

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Členění veřejné správy.....	14
Obr. 2. Příjmy a výdaje běžné části obecního rozpočtu.....	29
Obr. 3. Příjmy a výdaje kapitálové části obecního rozpočtu.....	30
Obr. 4. Příjmy rozpočtu obce.....	31
Obr. 5. Váha koeficientů jednotlivých kritérií.....	33
Obr. 6. Přehled podílů obcí na sdílených daních.....	34
Obr. 7. Odvětvové třídění výdajů	40
Obr. 8. Výdaje rozpočtu obce.....	41
Obr. 9. Poloha města Bystřice pod Hostýnem.....	48

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Vývoj počtu obyvatel v letech 2010-2019.....	49
Graf 2. Vývoj podílu nezaměstnaných osob v letech 2014-2018 v %.....	56
Graf 3. Přehled rozpočtů města v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	68
Graf 4. Přehled majetku města v letech 2015-2018 v tis. Kč.....	70
Graf 5. Vývoj běžné likvidity v letech 2015-2018.....	71
Graf 6. Vývoj okamžité likvidity v letech 2015-2018.....	72
Graf 7. Vývoj celkové zadluženosti města v letech 2015-2018 v %.....	73
Graf 8. Vývoj koeficientu samofinancování města v letech 2015-2018 v %.....	74
Graf 9. Vývoj ukazatele dluhové služby města v letech 2015-2018 v %.....	76
Graf 10. Vývoj celkové zadluženosti na 1 obyvatele ve městě v letech 2015-2018 v Kč..	77
Graf 11. Vývoj podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům města v letech 2015-2018 v %..	78
Graf 12. Přehled příjmů města v letech 2015-2019 v Kč.....	80
Graf 13. Přehled daňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	81
Graf 14. Přehled sdílených daní města ve sledovaných letech 2015-2019 v tis. Kč.....	83
Graf 15. Přehled místních poplatků města v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	84
Graf 16. Přehled nedaňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	86
Graf 17. Přehled přijatých transferů města v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	88
Graf 18. Přehled přijatých neinvestičních transferů města v letech 2015-2018 v tis. Kč...	89
Graf 19. Přehled kapitálových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	91
Graf 20. Přehled běžných a kapitálových výdajů města v letech 2015-2019 v tis. Kč....	94
Graf 21. Přehled výdajů města podle odvětvového třídění v letech 2015-2019 v tis. Kč...	95
Graf 22. Přehled výdajů města ve skupině Služby pro obyvatelstvo v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	97
Graf 23. Přehled výdajů města ve skupině Všeobecná veřejná správa a služby v letech.2015-2019 v tis. Kč.....	98

Graf 24. Přehled výdajů města ve skupině Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	100
Graf 25. Přehled výdajů města ve skupině Bezpečnost státu a právní ochrana v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	101
Graf 26. Přehled výdajů města ve skupině Sociální věci a politika zaměstnanosti v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	103
Graf 27. Přehled výdajů města ve skupině Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	104
Graf 28. Přehled možných výnosů z daně z nemovitých věcí při zavedení místního koeficientu v tis. Kč.....	113
Graf 29. Přehled možných výnosů z poplatku ze psů při navýšení sazeb v tis. Kč.....	115

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Věkové složení obyvatelstva k 31. 12. 2017.....	49
Tab. 2. Přehled údajů o nezaměstnanosti v letech 2014-2018	55
Tab. 3. Podnikatelské oblasti a subjekty v roce 2017	58
Tab. 4. Analýza rozpočtů města v letech 2015-2019 v tis. Kč	67
Tab. 5. Analýza majetku města v letech 2015-2018 v tis. Kč	69
Tab. 6. Výpočet běžné likvidity v letech 2015-2018	71
Tab. 7. Výpočet okamžité likvidity v letech 2015-2018	72
Tab. 8. Výpočet celkové zadluženosti v letech 2015-2018	73
Tab. 9. Výpočet koeficientu samofinancování v letech 2015-2018	74
Tab. 10. Výpočet ukazatele dluhové služby v letech 2015-2018 v %	75
Tab. 11. Výpočet cizích zdrojů na 1 obyvatele v letech 2015-2018	76
Tab. 12. Výpočet podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2015-2018 v %	77
Tab. 13. Analýza příjmů města ve sledovaných letech 2015-2019 v tis. Kč.....	79
Tab. 14. Analýza daňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč	81
Tab. 15. Analýza sdílených daní města v letech 2015-2019 v tis. Kč	82
Tab. 16. Analýza místních poplatků města v letech 2015-2019 v tis. Kč	83
Tab. 17. Analýza nedaňových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč	85
Tab. 18. Analýza přijatých transferů města v letech 2015-2019 v tis. Kč	87
Tab. 19. Analýza přijatých neinvestičních transferů města v letech 2015-2018 v tis. Kč ...	88
Tab. 20. Analýza kapitálových příjmů města v letech 2015-2019 v tis. Kč	90
Tab. 21. Přehled běžných a kapitálových výdajů města v letech 2015-2019 v tis. Kč.....	92
Tab. 22. Analýza výdajů města podle odvětvového třídění v letech 2015-2019 v tis. Kč.	94
Tab. 23. Analýza výdajů města ve skupině Služby pro obyvatelstvo v letech 2015-2019 v tis. Kč	96

Tab. 24. Analýza výdajů města ve skupině Všeobecná veřejná správa a služby v letech 2015-2019 v tis. Kč	98
Tab. 25. Analýza výdajů města ve skupině Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství v letech 2015-2019 v tis. Kč	99
Tab. 26. Analýza výdajů města ve skupině Bezpečnost státu a právní ochrana v letech 2015-2019 v tis. Kč	101
Tab. 27. Analýza výdajů města ve skupině Sociální věci a politika zaměstnanosti v letech 2015-2019 v tis. Kč	102
Tab. 28. Analýza výdajů města ve skupině Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství v letech 2015-2019 v tis. Kč	103
Tab. 29. Možné výnosy z daně z nemovitých věcí při zavedení místního koeficientu v tis. Kč	112
Tab. 30. Možné výnosy z poplatku ze psů při navýšení sazeb	114
Tab. 31. Zjednodušený výpočet pro úsporu energie	119
Tab. 32. Porovnání spotřeby energie před a po zateplení	119
Tab. 33. Srovnání běžných a LED žárovek	120
Tab. 34. Časový harmonogram projektového záměru	121
Tab. 35. Charakteristika operačního programu a výzvy	122
Tab. 36. Charakteristika operačního programu a výzvy	123
Tab. 37. Analýza rizik projektového záměru	123